

GORENJSKI GLAS

Leto XLIV — št. 81 — CENA 20 SLT

Kranj, torek, 15. oktobra 1991

MERKUR
NOVO - NAJEM STROJEV
V prodajalni na Koroški cesti 1
mešalec, dvigalo, kosičnice...

POPUSTI • KREDITI • UGODNI NAKUPI
24. OKTOBRSKI SEJEM KRANJ
11. - 17. 10. '91 OZIMNICA
GOBARSKA RAZSTAVA GOBARSKE SPECIALITETE
VSE, KAR SE VIDI - SE LAHKO KUPI!

3. STRAN
Kranjski učitelji štrajkajo

ljubljanska banka
Gorenjska banka Kranj
GORENJC IN BANKA PRIHRANKA
FORMULA 1

Zastor je dvignjen

Zastor pred slovenskim političnim ostrom se je dvignil. Žal nas dogajanje na odstrtem prizorišču bolj sili k pesimizmu kot optimizmu, pa k razmišljanju, da smo pri uku politične parlamentarne abecede šele pri prvih, osnovnih lekcijah. Vse skupaj ne bi zgledalo tako tragično, če ne bi šlo mladi državi Sloveniji za preživetje, za obstoj in mednarodno uveljavitev, lepemu delu državljanov pa za najniži kos kruha za preživetje. Do teh problemov nihče, pa naj zaseda še tako visok državni položaj, ne more biti brezbržen, predvsem pa tako usodnih reči ni mogoče podrediti strankarskim ali kakršnimkoli drugim intresom.

Večina slovenskih oblastnih organov je hudo razdvojenih. Svetla izjema je predsedstvo republike, ki še vedno skuša delovati usklajeno, čeprav so se pri primeru Drobnič in še prej pri proslavi 50. obletnice Osvobodilne fronte pokazale razpoke. Temu organu še uspeva zadrževati potrebnov avtoriteto. Povsem drugače je pri vladi, ki že nekaj časa ne daje vrtsa homogene ekipe. Namigi, da bo odletel ta ali oni minister, se vrstijo. Sedaj naj bi bil spet na vrsti kmetijski minister Oster, sploh pa na odhod čaka še nekaj ljudi, če bo sprejeta napovedana reorganizacija vlade. Rupel naj bi za zdaj ostal, Janša je bil označen kot razbijčač, ko je predlagal svojo vizijo delovanja vlade, verjetno pa se dogaja še marsi-

kaj, kar za zdaj javnosti ni znano. Predvsem pa se vladi hudo očita samovolja, nepripravljenost na dialog s poslanci in strankami ter arroganten odnos do skupščine, kar je na zadnjem kongresu Slovenske demokratične zveze naravnost povedal predsednik skupščine dr. France Bučar. Razmere v skupščini pa so nam znane, saj imamo na vsakem zasedanju priložnost poslušati očitke o blokah, nagajanju, trmi, ostankih starega sistema in ideologije, rdečih in črnih ter bolj ali manj zavednih Slovencih. Takšno etiketiranje nas ne bo pripeljalo daleč. Lahko se nam zgoditi najmanj dvoje. Vsak dan se bo vedno več nezadovoljnih s svojim položajem in plačami zbiralo pred skupščino s pozivom po brci temu ali onemu ministru, celi vladu ali kar skupščini, Slovenija kot država pa se utegne pogrenziti v anonimnost pri reševanju jugoslovenske krize in postati za Evropo pozabljen otok v Srednji Evropi, ne da bi uradno mednarodno priznanje sploh dobila. Ker se je dvignila zavesa tudi nad Demosom in med drugim tudi pokazala, da je ta koalicija za marsikoga prisilni jopič, v katerem vladata v prejšnjih časih znana disciplina in netoleranca do drugače oziroma s svojo glavo mislečih, se razmere v slovenski politiki lahko skrajno zaostrijo. Huda vladna kriza je še najmanj, kar se lahko zgodi. ● J. Košnjek

Največja Gobarska razstava - V petek je podpredsednik izvršnega sveta občine Kranj in predsednik programskega sveta PPC Gorenjski sejem Peter Orehar v Kranju odprl tradicionalni Oktobrski, tokrat predvsem prodajni sejem, kjer sodeluje več kot 220 razstavljalcev. Sejem bo odprt do 17. oktobra, zadnji dan pa bo tudi sklepna promocija za podelitev znaka Slovenska kakovost. Med vsemi razstavljalci z različno potrošniško ponudbo so še posebej obiskani gobarji kranjske gobarske družine, ki so tudi tokrat pripravili največjo razstavo gob v Evropi; ne sicer po številu razstavljenih vrst, zagotovo pa po dolžini trajanja, saj gobe na razstavi redno obnavljajo in dopolnjujejo razstavo z novimi vrstami. Sicer pa gobe v teh dneh, kot pravijo, dobro poganjajo. - A. Z. - Foto. G. Šinik

Stavka v imenu bolnikov

Zdravstveni denar naj ostane zdravstvu

Kranj, 14. oktobra - Stavka zaposlenih v zdravstvu in sociali se nahaja že peti dan. Stavkajoči in vlada so v svojih zahtevah sicer za stanec popustili, vendar očitno ne dovolj, da bi se stavka končala. Stavkovni odbor je po prvih pogajanjih vztrajal na podpisu kolektivne pogodbe in na izhodiščnem OD in na izhodiščni plači v višini 58 odstotkov povprečne plače v gospodarstvu, pri razmerju med najnižjo in najvišjo plačo pa so s prvočno 1 proti 5,6 znižali na 1 proti 5,4. Tudi po današnjih pogajanjih partnerja nista našla skupnega reziska.

Vlada pa je ponudila razmerje 1 proti 4,8, pri čemer je enica bruto plača v višini 8.062 tolarjev, najvišje ocenjeni zdravnik specialist pa naj bi dobil po predlogu ministrstva za zdravstvo 38.700 tolarjev brutto, po zahtevah sindikata pa 43.534 tolarjev. Dr. Košir, namestnik ministriche za zdravstvo, je obljubil, da bo do 15. oktobra pripravljen nov izračun, ki bi uskladil plače v družbenih dejavnostih s kolektivno pogodbo. Parlament naj bi to obravnaval na seji 25. oktobra. Stavkovni odbor se je odločil stavko nadaljevati, dokler ne dobi pismenega predloga izračuna, prekinili pa jo bodo le v primeru, če bo obvezala njihova varianca.

Za konec tedna pogajanj ni bilo, partnerja pa krivido za to zvracata drug na drugega. Stavkovni odbor pa opozarja, da zahteve stavkajočih ne zadevajo le plač, pač pa terjajo, da se s težkim položajem v zdravstvu tuji. Stavkovni odbor in vlada tudi po petih dneh še nista našla skupnega reziska. Stavkajoči zaračajo predlog vlade, naj se stavka prekine do 24. oktobra, ko naj bi prišlo do uskladitev plač v družbenih dejavnostih, saj jim nič ne jamči za ugodno rešitev zahtev. Od skupščine pričakujejo, da bo zdravstvu namenjenega več denarja, saj je ravno skupščina februarja letos zdravstvu namenila za 30 odstotkov manj sredstev, kot je bilo predvideno. Zaračajo tudi obožbe dr. Koširja, da je stavka neetičn in neodgovorno dejanje, pač pa za neodgovorno do stavkajočih in do bolnikov ocenjujejo ravnanje vlade, ki nima posluha za probleme zdravstva in socialnega skrbstva.

● D. Z. Žlebir

Slovenska olimpijska listina

Ljubljana, 15. oktobra - Za slovenske športnike, ljubitelje športa in vse Slovence, je današnji dan pomembna stopnička pri dokončnem osamosvajaju slovenskega športa od jugoslovenskega. Iniciativni odbor za ustanovitev Olimpijskega komiteja Slovenije namreč danes, 15. oktobra, ob 12. uri v Cankarjevem domu, pripravlja slovesen podpis slovenske olimpijske listine, s katero bo ustanovljen Olimpijski komite Slovenije. Poleg slovenskih vrhunskih športnikov so na slovenskem povabljeni številni naši najuglednejši politiki in gospodarstveniki, poleg njih pa tudi predstavniki mednarodnega športa s predsednikom mednarodnega olimpijskega komiteja Juan Antoniom Samaranchom na čelu.

Seveda pa ustanovitev slovenskega olimpijskega komiteja še ne pomeni, da bo Slovenija postala tudi članica Mednarodnega olimpijskega komiteja, čeprav se člani iniciativnega odbora trudijo, da bi vse slovenske športne zveze postale čimprej članice mednarodnih športnih zvez. Članstvo v vsaj petih, od teh v treh olimpijskih, mednarodnih športnih zvezah pa je pogoj za članstvo v MOK. Prav sprejem v MOK pa bo gotovo tudi tema razgovorov z Juanom Samaranchom, ki bo slovenske predstavnike že na petek sprejel na sedežu Mednarodnega olimpijskega komiteja v Svici. ● V. Stanovnik

GIMNAZIJA KRANJ 1810-1990

Koncert »Kranj za begunce«

Kranj, 11. oktobra - Ta teden je na Slovenskem že več kot 18.700 beguncov sosednje Hrvaške. Tudi na Gorenjskem jih je veliko, po podatkih Rdečega krsta Slovenije jih je v Kranju registriranih 354, na Jeničah 465, v Radovljici 386, v Škofji Loki 243 in v Tržiču 86. V verigo solidarnosti z ljudmi, ki so ubežali vojni, se je vključila tudi kranjska Zveza kulturnih organizacij, ki je v petek zvečer priredila koncert v dvorani Gimnazije Kranju.

Na dobrodelni prireditvi, ki je nastala po zamisli Alenke Boles Vrabec, so nastopili: mešani pevski zbor Musica viva s Primskovega, pevka Sabira Hajdarević in pianist Peter Škerjanec, pesnica Neža Maureš s pesniško zbirko Litaniye za mir, Gorenjska akustična skupina Tantadrui, igralca Alenka Boles Vrabec in Kondi Pižorn, plesalca Tanja Hodnik in Dušan Teropšič, napovedovalca Janez Dolinar, moderatorja Tina Primožič in Marko Črtalič. Izvedbo koncerta so podprtli sponzorji: Skupščina občine Kranj, ZKO, Gimnazija, Radio Kranj, TELE-Zv komunikacijski inženiring, Cvetličarna Mak, Ozvočenje Tone Resnik in vsi nastopajoči. ● D. Ž., foto: J. Cigler

Kongres Slovenske demokratične zveze konec tedna v Ljubljani se je končal z razkolum stranke. Manjšina dosedanjega predsednika dr. Dimitrija Rupla ostaja še naprej Slovenska demokratična zveza, večina, zbrana okrog dr. Rajka Pirnata pa je ustanovila Slovensko demokratično zvezo - Narodno demokratično stranko. Pomeni ta razkol tudi začetek konca Demosa? Več o kongresu na 3. strani. - Slika J. Cigler

Stoletnica socialnega nauka Cerkve

Moralna osvetlitev vpršanj

Ljubljana, 14. oktobra - Predstavniki Teološke fakultete iz Ljubljane in Instituta za filozofijo in družbeno etiko prof. dr. Rasko Valenčič, prof. dr. Tone Stres, prof. dr. Metod Benedik in prof. Vinko Ošlak so na časniškarski konferenci predstavili najnovejšo papeževu okrožnico Centesimus Annus, ki razlagajo najnovejši socialni nauki Cerkve in je bila izdana ob stoletnici okrožnice papeža Leona XIII. Rerum Novarum. Nova okrožnica postavlja v središče človeka in

moralno opredeljuje ta vprašanja. V Rimu je bil končan uspešen simpozij o dr. Janezu Evangeliju Kreku, ustanovitelju krščanskega socialnega nauka na Slovenskem, v avli Teološke fakultete pa je na ogled socialna delavnica, ki kaže načine udejanjanja tega nauka. ● J. Košnjek

SAVOJ
AVTOMOBILSKE PREPROCE
Avto je predlag, da bi ga zamenjal
VELIKA IZBIRA POHIŠTA ZA OPREMO STANOVANJ IN POSLOVNJI PROSTOROV
UGODNI KREDITI IN POPUSTI V SALONU POHIŠTA
NAD PIVNICO EVROPA V KRANJU
JAKOB
NAD PIVNICO EVROPA V KRANJU
Tel. (064)216.661

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

MIHA NAGLIČ

Libertas

Tudi tisti, ki se niso nikoli učili latinščine, dobro vedo, kaj pomeni beseda libertas: svobodo! Pa ne le svobodo kot abstraktni pojem, označuje tudi tiste in take družbene razmere, v katerih je mogoče svobodno proizvajati, trgovati, politizirati, sebe in druge kultivirati, oziroma vse to ohranjavati in razvijati naprej. Abstraktno zveneča, na dubrovački mestni zastavi izpisana beseda, je v minulih dneh dobila zelo konkreten pomen: kako ubraniti v stoljetih pridobljeno gospodarsko blagostanje, politično avtonomijo in kulturno podobo mesta?! Kdo bi si mislil, da bodo na pragu tretjega tisočletja po Kristusu nad mesto spet pridrveli divji napadci in uničevalci in to s tako ihti, da bi od libertas (svoboda, prostost, samostojnost) slej ali prej ostala le še vanitas (nicestvo)? Non bene pro toto libertas venditur auro; svoboda se ne more dobro prodati niti za vse zlato (na svetu) - tako je (bilo) spoznajne dubrovačkih trgovcev in takega so zapisali na zidove trdnjave Lovrijenac. Svoboda torej ni naprodaj, je nekaj neprecenljivega, nekaj, kar imaš ali pa nimaš. In če jo imaš, jo je vredno braniti!

Mogoče mi bo kdo očital, da skušam našo resničnost, ki je tako pestra in ima toliko različnih razsežnosti, zajeti v posodo te ali one velike in zveneče besede, kakršna je, denimo, tudi (dubrovniška) libertas. Po svoje bi imel prav. Vsakomur, ki jo doživlja ali zgoraj opazuje, se ta resničnost kaže drugače. Na tem mestu smo jo pogosto razlagali zgodovinsko: na jugoslovanskem prizorišču, kjer se že cela tisočletja soočata svetovni vzhod in zahod (Rimljani z barbari, sveto rimsko cesarstvo in Bizanc s Slovani, krščanska Avstrija z mohamedansko Turčijo, proameriško z prosovjetskim...) sta se pač že enkrat spoprijela civilizirani in omikanii Zahod in azijatsko ("srbokomunistično") barbarstvo. Toda to je le ena razsežnost, ena od resnic in še ta le ideoleska, takšna, kakršna je tudi hrvaska utvara, da so še vedno "antemurale christianitatis" (predzidek krščanstva), na katerega pa krščanski Zahod očitno ne da več kot toliko. Ideološko in volontarično je tudi "veliko" spoznanje Srbske akademije znanosti in umetnosti (SANU), po katerim "morajo" vsi Srbi živeti v eni državi. Naštete in njim podobne razlage, kakršnih je še veliko, skušajo biti vsaj racionalne: ravnanje tistih, ki so udeleženi v spopadih samih, ki mesarijo ljudi z motornimi žagami in "z vsemi sredstvi" uničujejo spomenike kulture, pa ni več razumno; iracionalno je, gnano od "mehanizmov", ki so potlačeni v podzavesti. Še sreča, da je vsa ta norost obdana s povsem pragmatično držo Evropske skupnosti, ZDA in SZ. Tuđman, Milošević, Kadijević in njim podobni so vsi po vrsti igrali in stavili na ideolesko karto. Hrvati so bili prepričani, da se bo ob njihovi kalvariji zganil Rim (Vatikan) in z njim ves krščanski Zahod - a ta je ostal hladen in stvaren: nehajte in sedite za pogajalsko mizo. V bizantinstvu zasidrani Srbi in v "tretji Rim" zgledani generali so po neuspehu puča v SZ doživelj svoj hladni tuš. Tako ene kot druge zdaj pod grožnjo gospodarske blokade posedajo za pogajalsko mizo v Haagu. Za lordom Carringtonom prihaja v Jugoslavijo še en verziran pogajalec - Cyrus Vance, kot posebni odposlanec generalnega sekretarja OZN. Milošević in Tuđman sta vrh tega klicana na zagovor k Gorbačovu, v Moskvo. Vzhod in Zahod torej družno delata na tem, da ohladita pregrete glave. Očitno je, da ta čas niti prvi niti drugi nista zainteresirana za reprizo svojega starodavnega navzkrižja v igralski zasedbi in v režiji tistih, ki se v ta namen kar sami ponujajo na balkanskem odru.

Dogajanja pri nas torej eni vidijo tako, drugi drugače. Libertas oziroma tisto, kar ta zveneča beseda konkretno pomeni Dubrovčanom in prebivalcem drugih jugoslovenskih krajev - ohranitev doslej ustvarjenega pred tistimi, ki morajo oditi z odra zgodovine in so v svojem besu zmožni najbolj uničevalne norosti - ta libertas pa je end sama in je tista, ki drži ljudi pokonci v uporni drži. Tega, kar je materializirano v različnih dobrinah, izpisano na zastavah, hkrati pa greje srce in oživilja misel, se pač ne da kar tako iznici...

Ob 50-letnici Poljanske vstaje

Obeležitev vsekakor bo

Škofja Loka, oktobra - Če se bo občinska politika odločila, da proslavi 50-letnico Poljanske vstaje ne bodo organizirali na občinski ravni, jo bodo borci organizirali po svojih močeh.

Predsedstvo Občinskega odbora ZZB NOV Škofja Loka je na svoji zadnji seji 27. septembra razpravljalo o milo rečeno čudnem odnosu nekaterih odbornikov občinske skupščine na zadnji seji, ko se je govorilo o tem, kako bi občina obeležila 50-letnico Poljanske vstaje in ali naj bi jo sploh obeležili. Poljanska vstaja je edinstven dogodek v zgodovini slovenskega naroda, ki je imel globoke posledice pri vsem nadalnjem boju proti okupatorju, dogodek, na katerega so Poljanci in ves slovenski narod lahko le ponosni. 162 Poljanec je bilo v partizanih, veliko jih je ostalo v taboriščih, vsa dolina je dihalo s partizanskim bojem. To je vendar zgodovina, ki se je ne da zatajiti.

Občinski odbor ZZB NOV Škofja Loka je pripravil zanimiv program praznovanja decembra letos v Poljanah. Ob tej priložnosti bi slikarji Iveta Šubicu uradno uvrstili med zaslужne Poljance, organiziran bi bil pohod po poteku Poljanske vstaje iz Poljan do Brdarja v Vinharjah, odkrita pa naj bi bila tudi spominska plošča na Brdarjevi hiši, kjer so se zbrali prvi udeleženci Poljanske vstaje in iz katere so padli štiri sinovi in oče. Drugi del praznovanja pa naj bi bil simpozij zgodovinarjev na temo "Poljanska vstaja, nastanek in razvoj NOB na Gorenjskem s poudarkom na delež boja, ki ga je imelo škofjeloško območje". Zanimiva tema, ki bi morala zanimali vse slovenske zgodovinarje, ki se ukvarjajo z našo s polpreteklo zgodovino.

O vsem tem bo zdaj v Škofji Loki razpravljal poseben odbor za organiziranje proslave pri predsedstvu občinske skupščine. Borci v odboru predlagajo svoje tri člane, dr. Branka Berčiča, Antona Peterle - Igorja in kustosa Franca Podnarja.

Škofjeloški borci upravičeno pričakujejo, da bodo odgovorni v škofjeloški občini spoznali, da 50-letnica Poljanske vstaje nikakor ne more mimo njih. Če bodo odločitve negativne, bodo borci sami po svojih zmožnostih organizirali obeležitev tega dogodka, so odločni.

● D. Dolenc

Predsednik Milan Kučan domačim in tujim časnikarjem

Slovenija ima pred svetom čisto vest

Pošteni nameni

Zaradi skrb za manjšine Sloveniji ni treba zardevati. Tudi ni razlogov, da bi te standarde zaščite zmanjševali. Problem italijanske manjšine pa se kaže v novi luči: prej je živel v eni državi, sedaj pa v dveh. Manjšina želi, da meja ne bi bila ločnica znotraj manjšine. Kučan je ob tem dejal, da upa, da bo ta razumljiva zahteva razlog več, da bo tudi Italija dala enak pravni status vsej slovenski manjšini v Italiji, ki živi sedaj v več italijanskih deželah z različno ravnjo zaščite. Sicer zanj načelo reprocitete v manjšinskih pravicah ni demokratično načelo. Sicer pa je sedaj nad italijansko manjšino pri nas precej nepotrebitne megle. Ko se bo razkazila, bo položaj jasnejši. Če je večina demokratična, mora dati manjšini več pravic, kot jih imajo sicer drugi državljanini, vendar manjšina teh pravic ne sme zlorabljati. Skratka, Slovenija ima glede manjšin poštene namene.

trtem rajhu, zato Nemčija in Avstrija ne bosta prvi priznali Slovenije, ker bi bil to lahko namig na oživljvanje te teze.

Pri zagotavljanju premirja na Hrvaskem je po Kučanovem mnenju sedaj važno, v kolikšni meri sta vojskujoči se strani realizirali svoje cilje, kar pomeni: ali je Srbija prišla do svojih načrtovanih zahodnih meja, in, ali je Hrvaska ubraniла svoja ozemlja. Niti prvo, niti drugo ni bilo doseženo, zato bo premirje doseženo le, če bo agresor imenovan s pravim imenom in če bodo zoper njega sprejete ostre materialne sankcije in bojkot v dobavi plina in nafta. Misija dvanajsterice je korektno opravila svojo nalog, meni Kučan, in dodaja, da

● J. Košnjek

I Z SLOVENSKEGA PARLAMENTA

Dva zbora sprejela lastninski zakon z dopolnilni

Zbor združenega dela zavrača očitke vlade

Družbenopolitični zbor je naložil izvršnemu svetu, naj pripravi zakon o plačilu enodnevnega bruto osebne dohodka za pomoč Hrvaski.

Ljubljana, 10. oktobra -

Skupščinski lastninski maraton še ni končan. Po zboru občin je pretekli teden tudi družbenopolitični zbor sprejel prečiščeno besedilo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij z dopolnilni. Sprejem ni bil vprašljiv. Demosovi poslanci so se številno udeležili seje, tako da je 40 poslancev glasovalo za zakon in dopolnila, 15 jih je bilo proti, 5 pa vzdržanih, kar pomeni, da je bila tokrat udeležba na seji veliko boljša kot na

prejšnjih zasedanjih, ko večkrat ni bilo niti sklepčnosti.

Lastninski parlamentarni maraton, začet v začetku avgusta, pa še ni končan. Zbor združenega dela terja povsem nov osnutek zakona, ker nobeden od predlogov, niti vladni, niti Zupančičev oziroma Ribnikarjev niti Pintarjev ni dobil večljiv. Demosovi poslanci so se številno udeležili seje, tako da je 40 poslancev glasovalo za zakon in dopolnila, 15 jih je bilo proti, 5 pa vzdržanih, kar pomeni, da je bila tokrat udeležba na seji veliko boljša kot na

Zločini na Hrvaskem pred sodiščem

Skupščinska telesa, vlada in svet za varstvo človekovih pravic in svoboščin so zadolženi, da obravnavajo nekatere postanske pobjude. Jože Školc (Liberalnodemokratska stranka) je predlagal, naj Slovenija prizna ljudem s Hrvasko, ki se nočajo vojskovati in zato bežijo k nam, status begunca, pripravi pa naj se tudi zakon o političnem azilu. Aleksandra Pretnar (Zeleni Slovenije) pa je predlagala sprožitev postopka za ugotavljanje vojnih zločinov na Hrvaskem pred mednarodnim sodiščem v Haagu.

roma, tako da se bo sprejema prej zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij zanesljivo preneslo v zimski čas.

Predsednik vlade Lojze Peterle je pretekli teden obtožil zbor združenega dela za zavlačevanje postopka sprejemanja lastninskoga zakona. Predsednik zborna združenega dela Jože Zupančič je takoj reagiral in obtožil zavrnili z ugotovitvijo, da je za neuspešno sprejemanje kriva tudi vlada, ker ponuja v sprejem slabe predloge oziroma

ma ne sprejema predlogov za dopolnitve. Dejal je tudi, da zbor nima namena namerno zavlačevati sprejem katerega koli zakona, kar so je že dokazal, saj je nekatere zakone sprejel prej kot druga dva zbor.

Družbenopolitični zbor je zadolžil izvršni svet, da po hitrem postopku pripravi predlog, po katerem bi oktobra ali novembra prispeval kot pomoč Hrvaski enodnevni bruto osebni dohodek.

● J. Košnjek

Dr. Taras Kermauner na Dovjem

S strankami

naj se ukvarjajo profesionalci

Dovje - Mojstrana, 14. oktobra - Akademik dr. Taras Kermauner in Alenka Goljevšček, ki sta duhovno popolnoma prešla h krščanstvu, sta spregovorila poslušalcem na Dovjem o duhovnosti na prelomu tisočletja. Liberalizem in strankarstvo na Slovenskem.

Akademik dr. Taras Kermauner in njegova živiljenska soprotnica Alenka Goljevšček sta zbranim spregovorila o duhovnosti nove dobe in odgovarjala na številna vprašanja. Dr. Taras Kermauner je v uvodu poudaril, da dandanes v svetu množično iščejo nove duhovne poti v številnih gibanjih, »new age« imenovanih, ki jim je v nasprotju s krščanstvom skupno to, da se mora človek sam rešiti. Alenka Goljevšček je menila, da vrsta gibanj in pobud nastaja iz duhovne latote, saj človeku v tem svetu nekaj manjka in zato hrepni po duhovnosti. Vendan pa nova gibanja na Zahodu nekritočno prevzemajo ideje vzhodnih kultur, denimo, reinkarnacijo. Reinkarnacija ali življenje po življenju izhaja iz ideologije življenja kot trpljenja. Evropski pa so jo zamišljamo kot živeti več življenj. Potreba po duhovnosti je v Evropi tako zelo razširjena, da ji sledi tudi knjižna produkcija - psihotrig je celo eden izmed najbolj donosnih.

Dr. Taras Kermauner je dejal, da se bo do teh pseudoreligij moralno opredeliti tudi Cerkev, po njegovem prepričanju pa te mesije ne bodo preživeli - tako, kot ni mogel preživeti komunizem, ki se je imel za sintezo duha in snovi, pa je propadel kot hiša iz kart.

»Stranka je grozljiva stvar, če pomeni boj za oblast,« je med drugim dejal Taras Kermauner, ki se je zadnja leta popolnoma umaknil iz družbenega življenja. »Kristjani bi morali imeti do strankarstva in politike poseben, odmaknjen odnos. Če bo na Slovenskem strankarstvo prišlo v vse pore družbenega življenja, potem se obeta

take razmere, kakršne so bile pred vojno. V Evropi se s strankarstvom ukvarjajo samo profesionalci. Liberalizem? Kdo pa pri nas sploh ni liberalen, saj so v filozofskem smislu prav vse stranke liberalne.«

Na vprašanje o vojni na Balkanu in o odnosu Vatikana do samostojne Slovenije je dejal, da se vodi prava verska vojna, saj so Srbji prepricani, da pobijajo hudiča, ko bijejo Hrvati; Vatikan pa mora biti do novih razmer ekumenski, človeški. Samostojnosti pa nam ne bo izboril nihče, izborili si jo bomo le sami. ● D. Sedej

Nesklepčna seja vseh treh zborov skupščine

Jesenice, 14. oktobra - Skupna seja vseh treh zborov skupščine občne Jesenice, ki je bila sklicana za četrtek, 10. oktobra, in na kateri bi med drugim moralni obravnavati tudi problematiko posebnih odpadkov, je bila nesklepčna. Seje se je sicer udeležilo po 19 delegatov iz zborna krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zborna, prišlo pa je le 12 delegatov zborna združenega dela.

Skupna seja je zdaj sklicana za pondeljek, 21. oktobra, ob 16. uri v veliki sejni dvorani skupščine občine Jesenice. ● D. S.

KUPON
ZA BREZPLAČNI MALI OGLAS
BO OBJAVLJEN PONOVNO V NASLEDNJI
ŠTEVILKI

Na kongresu Slovenske demokratične zveze nastali dve stranki

Razcep ali razpad

Nestrpnost, ali premalo posluha za sporazumevanje, sta skoraj v trenutku povzročila v SDZ razkol v dve medsebojno nepomirljivi stranki. Dogodek, ki utegne povzročiti pravi tektonski potres na slovenskem političnem odu.

Ljubljana, 12. in 13. oktobra - Naše prognoze, v poročilih o seji Sveta SDZ in predkongresnih razprav v občini, da utegne priti do razkola v eni od prvih političnih organizacij slovenske politične pomlad, so se, kljub zanikanjem vplivnih članov te stranke, uresničila. Poslej bomo govorili o SDZ - narodno demokratski stranki in "izvorni" SDZ. Ne samo zaradi znanih sporov v SDZ, pač pa zaradi razmer v koaliciji Demos in odnosu sedanja vlade do skupščine, utegne ta spremembra povzročiti prav na teh ravneh bistveno drugačna razmerja sil in s tem precejšnje pretrese.

Že sam začetek kongresa je predsedstvo, v katerem naj bi pokazal kakšno ostrino razprav delala dr. Dimitrij Rupel in lahko pričakujemo, ko predlog Rudi Šeliga, ni bil sprejet. Glasovanje o tem, da vodi delo

kongresa dr. Rajko Pirnat je pokazalo, da ima dosedanje vodstvo, v katerem so tudi skoraj vsi ustanovitelji stranke, med delegati manjšinsko podporo le dobre tretjine. Razprava o kongresnem dokumentu z naslovom Identiteta SDZ je bruhnila vso globino razlik med očitno dobro pripravljenim vodstvom ter dobro organiziranimi predstavniki "base", v njej pa smo slišali od razumensko argumentiranih razmiš-

je potrdili mnogi delegati - pa je s svojo razpravo povzročil dr. France Bučar, predsednik slovenskega parlamenta, ki je dejal, da smo žal zapluli zopet v čase, ko se utapljamamo v enomu, ko je človek postal zopet "gradbeni element", ko je v Demusu prevladal demokratični centralizem in ko odnos slovenske vlade do skupščine še nikoli ni bil tako omalovažen kot danes.

Okrnjeni kongres SDZ je medtem nadaljeval delo, sprejel dopolnjene programske dokumente in popravke statuta. Vsi poskusi pogajanj so propadli, nad razcepom razočarani Janez Janša pa ga je (vsi so se zavedali velike vrednosti njegovega političnega imena), potem ko je odklonil vse funkcije, predčasno zapustil. Stranka z novim imenom SDZ - NDS je za svojega novega predsednika iz-

Razprava delegata SDZ Pavla Pazlarja iz Tržiča:

"Na začetku je gospod Janša dokument, imenovan Identitet, kasneje se mu je pridružil še gospod Pirnat, prikazal, kot da ne gre za novo organizacijo, da v predlaganem novem imenu ni kakorkoli obarvanega predznaka. Razlagal je upravičenost prehoda zvezne v stranko, govoril, da ne gre za premik v desno itd., skratka dobival sem vtič, da me nekdaj prepričuje, da je obravnavani dokument nekaj drugega od tistega, kar v njem berem. Rad bi izrazil občutek, da ime stranka čutim precej bolj utesnjevalno kot zvezna, saj ne morem kaj, da se ob tem ne bi spomnil, na pojem strankarska disciplina. Podobne omejitve izhajajo tudi iz vsebine Identitete. Pobedno velja tudi za dokumente, ki izhajajo iz identitete, o katerih ne mislim razpravljanje, omenim naj le, da po dokumentu o kulturni, kulturi in subkulturni postajata "narodnozabavni"!

Gledo opredelitev na desno in levo pa tole: Govorniki pred menjajo so izjavili, da so antikomunisti, zase pa bo uporabil izraz nekomunist, a ob tem dodajam, da tudi nenacisti ali nefašisti, če hocete. Uvršcam se v sredino. Jaz in moji strankarski kolegi iz Tržiča, nismo vstopili v stranko z usmeritvijo iz Identitete. Če bo stranka postala taka, kot jo identificira ta dokument, sebe v njej ne vidim. Ostajam član (samo) SDZ, pa tudi, če to komu zveni kot grožnja."

Ze uvodničar in soavtor dokumenta Janez Janša je sicer poučil, da gre le za predlog dopolnitve programa stranke, ki mora biti za učinkovitejše delo bolje organizirana, da je zaradi razpoznavnosti stranke njen identitetu potrebitno bolje opredeliti, vendar je stališča dr. Pirnat takoj radikaliziral: SDZ mora ostati protikomunistična zvezna, saj je dosežena demokracija le površinska, nasprotovanje zakonu o privatizaciji, pa je najhujša devacija, ki se je lahko zgordila v stranki. Po mnenju Antona Tomažiča, mora SDZ ostati glasovalni stroj Demosa, Andrej Šter pa je opozarjal na nasilništvo, ki ga pomenijo grožnje iz stopi. Po dobroih šestih urah razprave, je Janez Janša predlagal odmor in imenovanje komisije, ki bi poskušala najti sprememljive kompromise, a je predlog predsedujoči (po mnenju nekaterih v nasprotju s poslovnikom) z glasovalnim manevrom obšel. Po sprejetju identitete SDZ je dobra tretjina delegatov s skoraj vsem doseđanjim vodstvom zapustila kongres.

Da je bil predlog Janeza Janša za usklajevanje resnično zadnjega priložnosti, so potrdila dogajanja v sosednji dvorani (kongres je medtem prekinil z delom). Tisti, ki so zapustili kongres (64 od skupno 148), na celu s predsednikom stranke dr. Dimitrijem Ruplom, so namreč takoj začeli s snovanjem svoje stranke - izvorne SDZ in imenovali pripravljalni odbor za naslednji kongres. Po sebi so poudarili svoje osnovno načelo, ki jih ločuje od NDS, da se bodo odločali in opredeljevali samostojno in po svoji vesti, saj podoločenimi pogoji pa (postali avtonomi del Demosa. Prizadevali si bodo za utrditev tretjega sredinskega bloka na slovenskem političnem prizorišču. Imenovali so tudi pogajalsko skupino, ki naj bi se pogajala o nasledstvu SDZ, kajti vsem je postalo jasno, da možnosti za pogajanja o kompromisu z narodnjaki, ni več. Izdelali so tudi razglas članstvu, v katerem pojasnjujejo svoje poglede in predlagajo, da članstvo potrdi pripadnost izvorni SDZ.

Za izjavo smo ob koncu kongresa prosili Florjana Bulovca, delegata občinskega odbora SDZ Kranj

Kako doživljate razcep SDZ na tem kongresu?

Obžalujem, da je do tega prišlo, čeprav smo se že dalj časa zavedali, da je to neizbežno. Poudariti moram, da bistvo problema le ni to, kar so prikazovali mediji, torej razkol ob pogledih na posamezne programske opredelitev ali aktualne zadeve (n.pr. lastnjene), pač pa nedemokratični odnosi v stranki, ko članstvo ni imelo vpliva na delo vodstva oz. se je vodstvo zapiralo na oblasti in ostalo globo za mnene članstva. Na to smo opozarjali posebej Kranjčani že dalj časa, vendar se je vse to še samo stopnjevalo. Na tem kongresu smo že zeleni vzpostaviti tak sistem, da bo imelo tudi članstvo vpliv na delo vodstva. Temu so se nekateri iz vodstva uprli, zbalci so se za svoje položaje, in to je glavni vzrok, zakaj je prišlo do razkola. Mi nismo napadali nikogar, nikogar nismo podili iz kongresa, vabilo smo jih k sodelovanju, vendar na to niso bili pripravljeni. Tudi danes, drugi dan kongresa, smo se skušali z njimi pogajati, vendar so prišli s takimi stališči, da pogajanje ni bilo možno. Povedali so, da imajo v bistvu že svojo stranko in pripravljeni so se pogajati le o nasledstvu stranke, tiste stranke, ki je legitimno zaključila svoj kongres.

Kaj pa očitek tega vodstva, ki je odšlo, da v stranki in širše v Demusu ne more več samostojno odločati oz. odločati po svoji vesti?

Vsaka stranka omejuje člana, vsaka koalicija omejuje stranko, ki je v njej. V vsaki stranki, ki hoče prosperirati, so nove ideje in osebni pogledi zelo dobrodošli, vendar je potrebno za uspešen nastop navzven, pred pomembnejšimi odločitvami, tudi poenotene znotraj stranke oz. koalicije.

Kje vidite nov položaj stranke SDZ - NDS na slovenskem političnem odu?

Položaj vidim na desni sredini, s tem, da desnice ne pojmujev tak, kot jo imamo še vsi vsajeno v malih možganih iz preteklosti: kot nazadnjaštvo, celo fašizem. Prizadevali si bomo za demokratično desnico, ki ustvarja, v nasprotnu z levico, ki zapravlja. Naj poudarim, da smo odločno proti vsem ekstremom, tako levim, kot desnim.

Iščem, do razprav, ki so mejile na raven navadnega zmerjanja. Rudi Šeligo je posvaril pred, z narodnjaštvom s svarilom pred »s posvečeno gajžilo varovano narodnjaško zatohlostjo«. Spomenka Hribar pa je razmišljala o spremenljivem pomenu idej glede na čas in poudarila, da se identiteta stranke gradi na razlikah in ne utapljanju v Demos. Največji šok - to so kasne-

volila dr. Rajka Pirnata, slovenskega ministra za pravosodje. Že bližnja prihodnost pa bo pokazala, ali je razcep SDZ obogatil slovensko politično dogajanje in prispeval k preseganju vedno jasnejše in antagonistične bipolarnosti, ali pa poneni to tudi razpad, marginalizacija in izginote organiziranosti slovenskih demokratov. ● Š. Žargi

Kranjski učitelji štrajkajo

Kranj, 15. oktobra - Stavkovni odbor sindikata osnovnih šol kranjske občine je po dvakratnih neuspelih pogajanjih s predstavniki občinske vlade za danes razglasil stavko. Učitelji bodo stavkali, dokler njihove zahteve ne bodo uslušane. Danes ob 10. uri bo protestni shod na Trgu revolucije, hkrati pa se bodo začela ponovna pogajanja o zahtevah sindikata.

Kako dolgo bodo šolarji na nepristovljnih počitnicah - v nekaterih šolah so šolniki tudi med stavko za najmlajše organizirali varstvo - je težko reči. Odvisno od pogajanj. Zagotovo bodo trda, saj je kranjska vlada prepričana, da je s 23 odstotkov bogatejšo septembrsko dotacijo storila dovolj oziroma vse, kar je mogla, da bi zaposlene v osnovnih šolah zadovoljila in zmanjšala razkorak med njihovimi plačami in plačami v gospodarstvu, hkrati pa (postopno) poravnala tudi svoj dolg do materialnega položaja šol. Kot je dejal Marjan Kne, so kranjski šolniki dobili celo več kot ljubljanski, ki so včeraj spet stropili za katedre, izvršni svet pa jim je pripravljil izpolnitvi tudi druge zahteve, če bo občinski proračun dovolj visoko popravljen. To pa je v rokah republike, ne kranjske vlade.

Zahteve stavkajočih delavcev v kranjskih osnovnih šolah so podobne zahtevam šolnikov v drugih slovenskih občinah in imajo podporo šolskega ministrstva ter 24.000-glavega republike sindikata vzgoje in izobraževanja. Šolski minister si je s podporo stavkajočim elegantno umil roke, čeprav tržiški šolniki, denimo, niso prepričani, da ima ob tem povsem čiste in si želijo ministra Janševega kova. Tržičani bodo stavkali v petek.

Dokler stavkovni odbor ni imel v rokah statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v občini Kranj in Republiki Sloveniji, so nam občinski možje dokazovali, da imamo učitelji že tako preveč sredstev (indeks 126). Iz republikega zavoda za statistiko pa smo izvedeli, da je bilo šolstvo v kranjski občini v prvih šestih mesecih financirano po stopnji 110,7. Torej 8,3 indeksne točke prema. Julija pa so se razmere popolnoma podrle. Osebni dohodki so padli na indeks 93,2. Avgusta pa je bilo še slabše. Tudi drugi dohodki po šolah so bili zelo okrnjeni (razna popravila, učila, itd.). Šolstvo so na ta način porinili na rob socialnega minimuma, kar je privelo do razmer za stavko. V istem obdobju pa si je občinska uprava kar dvakrat občutno dvignila osebne dohodke. Septembra so sole dobile za 23 odstotkov več sredstev, kar pa ne zadošča za normalno delo šol. Med letom so šolstvo v občini proračunska sredstva skrčili na indeks 96, medtem ko ga je občinska uprava povečala na stopnjo 108.

Učitelji bi raje delali kot štrajkali, ob normalnih plačah, se ve, ne pa ob drobižu, s katerim je že čarovnija živeti. Boli jih nizka cena njihovega dela, a bi preboleli tudi to, če bi revščina padla na vse, tudi na državno upravo, denimo, s katero naj bi bili prosvetrjeni v istem košu. Žal niso, saj si v državni upravi na tihopopravljajo plače, medtem ko se šolniki morajo zanjo boriti s stavko. Da so slednji žrtve sistema financiranja in da prema plačane materialne stroške poslovanja šol nosijo na svojih plečih (plačah), menijo tudi v svetu kranjskih sindikatov ter dodajajo, da bi morali iz proračuna ločeno nakazovati denar za plače (po splošni kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti, ker področne pogodbe oziroma zakona še ni) in za materialne stroške zavodov. Če pa je šolstvo preveč razkošno organizirano, predrago za osamosvojito republiko blagajno, niso krivi učitelji. Naloga vlade je, da ga racionalizira! ● H. Jelovčan

Inovator 1990

V Železnikih bodo v četrtek, 17. oktobra, ob 11.30 podelili priznanja Inovator leta 1990. Prireditve, na katero vabi škofjelшки izvršni svet, bo v tovarni Tehtnica, njen moto pa je več kot zgovoren: Suverenost človeka je v znanju.

STRANKARSKE NOVICE

Kulturno in družabno srečanje tržiških slovenskih krščanskih demokratov

Ob sončnem zahodu je v preddverju vile Sv. Jurij nad Tržičem Bistroc, 5. oktobra, zapel in prepel mešani pevski zbor Ignacij Hladnik iz Tržiča pod vodstvom Vita Primožiča, s čimer se je začel kulturni, pa tudi družabni večer mladih kulturnikov iz Tržiča in okolice, ki ga je pripravil občinski odbor SKD.

O pomenu večera je spregovorila predsednica OO SKD TRŽIČ Jana Primožič, ki je, skupaj z Milanom Valjevcem, tudi pozdravila nastopajoče in goste večera. Poleg omenjenega zborja so nastopili še flavtista Andrej Praprotnik in kovarska vokalna kvinteta (dekliški in Puerim cantorum). Med gosti - na programu je bil tudi sestanek regionalnega odbora in pogovor z gorenjskimi republiškimi poslanci - je Ivo Bizjak spregovoril zlasti o delu republike skupščine, kustus tržiškega muzeja Janez Šter pa o zgodovini Sv. Jurija, Sv. Neže, starega gradu in vile, ki je bila desetletja bolj znana kot protokolarni objekt, sporoča Janez Poštrak.

Evropa še vedno ni sprevideła

V četrtek je Stranka demokratične prenove Slovenije v Cankarjevem domu organizirala javno tribuno pod gesлом Solidarnost s Hrvaško, na kateri so sodelovali podpredsednik hrvaške vlade dr. Zdravko Tomac, dr. Slaven Letica, član Predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, slovenski krščanski demokrat Viktor Blažič in predsednik SDP dr. Ciril Ribičič. Beseda je tekla o razmerah na Hrvaškem, težkem mednarodnem položaju ter podmoči v solidarnosti Slovenije. Dr. Tomac je razložil nezavidičev položaj Hrvaške, ki je prisiljena v "politiko obupu", saj jih ob vsaki ofenzivi v tej osvobodilni vojni "zahodni demokrati" prisilijo v premirje, ki ga napadalci izkoristijo še za hujši napad. Hrvaška je v vojni s Srbijo, Črno Goro in "JNA" kot njunim instrumentom, vsa zagotovila o pravicah srbske manjšine pa ne zaležejo, saj Srb v Hrvaškem sploh ne želijo biti manjšina.

Ciril Zlobec je razmišljal o razdvojenosti Slovenije glede pomoči Hrvaški, dr. Ciril Ribičič pa je menil, da smo Slovenci do teh žalostnih dogodkov in razmer preveč brezbržni in ravndušni. Zahodna Evropa bo vsekakor nosila veliko odgovornost za slepoto, ko ne sprevidi dejanskih razmer, in vprašanje je, kako globoka tragedija jo bo prepričala, da je to tudi njena vojna.

STRANKARSKE NOVICE

Socialdemokratska unija Slovenije Podpora stavkajočim

Ljubljana, 10. oktobra - Socialdemokratska unija Slovenije podpira stavkovne zahteve delavcev in delavcev v zdravstvu in šolstvu, pravi izjava stranke, ki jo je podpisal predsednik Rastko Močnik. Stranka ugotavlja, da sedanja vlada ni le zlomila slovenske gospodarstvo, temveč pospešeno uničuje tudi dejavnosti, ki omogočajo gospodarsko uspešnost in skrbijo za življensko kakovost. Stavka v zdravstvu in šolstvu simbolično opozarja, da se sedanja vlada ni sposobna poskrbeti ne za telo ne za duha. Razen nekdanjih bogatinov in sedanjih špekulantov zdaj pri nas ni več. Socialdemokratska unija bo še naprej na strani tistih, ki se preživljajo z delom. Čeprav nam sedanja oblast vsak dan dokazuje, da ji manjka osnovnega človeškega čuta, vemo, da so ljudje na Slovenskem zadostni pametni in zadost zreli, da si bomo zagotovili uspešnejšo sedanost in boljšo prihodnost.

Zveza rezervnih vojaških starešin Slovenije Izstop iz zvezne organizacije

Ljubljana, 11. oktobra - Slovenska konferanca Zveze rezervnih vojaških starešin je obvestila zvezno konferenco, da se njeni predstavniki ne bodo več udeleževati sej organov zvezne konference. Za razloge slovenske rezervne starešine navajajo razmere v Jugoslaviji in osamosvojitev Slovenije, slovenska ZRVS pa postala strokovna družbena organizacija častnikov in podčastnikov na območju Republike Slovenije. ● J. Košnek

STRANKARSKE NOVICE

Liberalna stranka Srečanje z

Praznik v KS Primskovo - Sredi minulega tedna so se s šahovskim in balinarskim turnirjem v krajevni skupnosti Primskovo v kranjski občini začele prireditve ob letošnjem krajevnem prazniku. Gasilci so praznovanje združili z dejavnostmi v okviru meseča požarne varnosti. Tako so v nedeljo v gasilskem domu organizirali pregled gasilskih aparatov (na sliki). Tokrat je bilo lastnikov aparatov precej več kot lani. Gasilci pa bodo jutri zvečer pripravili še nočno sektorsko verižno gasilsko vajo, v petek pa bodo mladi gasilci obiskali osnovne šole. V okviru športnih prireditiv oziroma tekmovanj je bilo včeraj (ponedeljek) na strelšču v Struževem tudi streljanje s pištole za pokal krajevne skupnosti. V četrtek bodo v zadružnem domu odprli razstavo likovnih del kranjance Alenke Kham-Pičman, ki bo odprtja do nedelje zvečer. Poleg otvoritve trgovine v novih poslovnih prostorov Dolnov v Šuevi ulici v petek ob 12. uri, pa bo zvečer potem v zadružnem domu tudi osrednja proslava ob prazniku, na kateri bodo, podeliли priznanja, na koncertu pa bodo nastopili Ivo Radin, Alfi Nipič s svojimi fanti in Miha Dovžan. Proslava s koncertom (brez vstopnine) se bo začela ob 19. uri. - A. Ž.

Skrita kamera

Sklicatelj zborna krajanov - vodstvo krajevne skupnosti Brezje prav gotovo ni imel namena, da bi se zbor pod delovnim naslovom Ni nam vseeno, kakšen bo razvoj krajevne skupnosti končal tako, kot se je v soboto zvečer. Pa vendar sta tako razprava kot nenavadni konec vseeno izvenela v okviru predlaganega srečanja. Vendar pa se je vse skupaj prevesilo bolj v dialog "ene" in "druge" strani, v na trenutek očitajoči ping-pong, koliko NIC je bilo narejenega v zadnjih štiridesetih letih in zakaj tako malo VELIKO v zadnjem poldrugem letu.

Res škoda, da je zaradi nesmiselne in brezpotebne omejane tovrstne obavarvanosti celoten zbor (in menda je bilo precej govora v kraju že nekaj dni pred njim) oziroma polno dvojno prevevalo nekakšno živčno, napeto in ob vsaki napaci izgovorjeni besedi razgreti in temu podobno odzivno ozračje. Škoda zato, ker je imel nenazadnje sklicatelj - vodstvo KS, namen (tako je vsaj poudaril), da bi se skupaj pogovorili o programu, za katerega ni denarja, da bi morda uspeli sporazumeti, da bi vsi, ki lahko, prispevajo in se dogovorijo, da denar dogovorno in sporazumno namenijo za program in razvoj. Tako bi morda lahko zbrali tistih 40 odstotkov, da bi razliko moral potem primakniti občinski proračun.

Problemov komunalnih in drugih v krajevni skupnosti ne manjka. Pa so se namesto razmišljaj, kako se jih lotiti, več pogovarjali, od kdaj in koliko časa že so (kot na primer smetišče, dom, dvorana in prostori, sanitarije...). Pobude člana izvršnega sveta občine o programu in možnostih (skupaj 30 arhitektov v občini) za prostorsko opredelitev, o čemer bo razpravljala občinska skupščina prihodnji mesec, kot da dvorana sploh ni slišala. Čeprav bo najbrž prav to že jutri glavni imenovalec vsega dogajanja tudi v krajevni skupnosti Brezje. Škoda.

Nazadnje je bila v takšnem nainstrem razpoloženju nadoma najbolj pomembna skrita (video) kamera, ki je predstavila zborna krajanov v trenutku "vzela vajeti iz rok", krajane, ki so zapustili zbor, pa razgrela v sumnjenje, kdo in zakaj jo je postavil za oder. Pa je bil snemalec (menda) le nič hudega sluteči in brez zlega namena navadni videoamater, ki je zase želel posneti zbor čim bolj verodostojno, misleč, da bi kamera pred očmi vseh "delovala", da ljudje ne bi povedali vsega, kar so želeli.

Morda res. Nenazadnje so krajanji, čeprav se niso pravzaprav nič dogovorili, povedali veliko. Škoda le, da ne predvsem o tistem, o čemer se bodo slej ko prej morali sestati in se dogovoriti; seveda predvsem v drugačnem - zaupljivejšem in vsestransko strpnejšem ozračju. Sicer bodo čez čas lahko za vse zamudeno (banalno) krivili "skrito kameru". ● A. Žalar

Pogovor s pisateljico

Radovljica - V okviru literarnih prireditiv v knjigarni DZS so mlini teden predstavili pravkar izdano knjigo pisateljice Polone Škrinjar Divji volčin. Nekaj odlomkov iz tega sodobnega kmečkega romana je prebrala Alenka Bole - Vrabec. Na predstavitev je sodeloval tudi urednik založbe Kmečki glas, kjer je knjiga izšla, Andrej Blatnik. ● Ivanka Korošec

Živila Kranj za svoje kupce - Z avtobusom Zvestobe so Živila Kranj prejšnjo soboto popeljala na izlet svoje kupce, ki so bili izbrani v prodajnih akcijah poleti v trgovinah Market Center na Bledu, NC Storžič na Kokrici, NC Drulovka na Drulovki in SP Vodovodni stolp v Kranju. Izletniki so si ogledali Lipico, Krasovo pršutarno v Šepuljah, kjer vsako leto dozori 180 do 200 tisoč kosov vse bolj dragocenega pršuta. Gostitelj izleta je bila KZ Vinakras iz Sežane, kjer so pokazali trgatev in predelavo grozdja v znani kraški teran. Ob igrah in zabavi v vinski kleti ter predstavitvi podjetja so se delavci Živil tudi zahvalili kupcem za zvestobo. (až)

Stanovanjska gradnja in zadružništvo

Zadruga ni skrivališče šušmarjev

V Stanovanjskih zadrugah so presenečeni in užaljeni hkrati, kadar se govori, da so le-te zgolj oblika za oprostitev davka. "To govorijo le laiki, ki o stanovanjskih zadrugah ne vedo skoraj nič," pravi Franc Teran, upravnik Stanovanjske zadruge Kranj.

Kranj, 14. oktobra - Na področju nove oziroma bodoče zakonodaje se pripravlja tudi zakon o zadrugah, ki pa v zasnovi ne prinaša posebnih novosti. Poznavalci celo ocenjujejo, da je morda še vedno preveč samoupravljalni in premalo "poudarja" strokovnost in potencialno odgovornost za urejanje tako imenovane zadružne vzajemnosti, ki je pravzaprav na področju stanovanjske gradnje, predvsem organizirane na zazidalnem območju, največkrat osnovni pogoj, da takšna gradnja lahko nemoteno poteka. Je pa trenutno v stanovanjskem zadružništvu vseeno kar nekaj odprtih vprašanj oziroma bolje rečeno nejasnosti in ugibanj.

V Zvezni stanovanjskih zadrug Slovenia je trenutno registriranih okrog 40 stanovanjskih zadrug. Stanovanjska zadruga Kranj je tako po številu članov, graditeljev in zemljišč prav gotovo največja. Že do zdaj je bila prav kranjska zadruga večkrat pobudnik različnih novostim in utemeljnimi pravilom. Kako ta trenutek ocenjuje vlogo in posmen stanovanjskih zadrug in zadružništvo?" smo vprašali upravnika Stanovanjske zadruge Kranj Francu Teranu.

"Zadruge so bile in preprčan sem, da bodo tudi v prihodnje, tako za državo kot za njene državljane najcenejša oblika za pridobitev stanovanja. Nova zakonodaja naj bi sicer na tem področju naredila več reda. Vendar s tem ne mislim toliko na dosedjanje organiziranosti zadrug in sicer tistih, ki bi jim že danes lahko priznali, da delujejo in izpoljujejo pravzaprav vsa dosedaj izvedljiva določila o tako imenovanih proizvajalnih zadrugah. Ob ustanovitvi Zvezne stanovanjskih zadrug Slovenije je bilo vanjo včlanjenih 23 zadrug, danes jih je okrog 40. Še vedno pa delujejo različne, samozvane stanovanjske zadruge pri raznih trgovskih organizacijah, ki ne delajo zgodaj zmedo, marveč zaradi njih slišimo tudi očitke, da podpiramo šušmarstvo. Na tem področju bomo moral urediti vrste."

Precejsnja negotovost je ta trenutek med zadružniki oziroma graditelji ob sprejemjanju tako imenovane lastniške zakonodaje. Kaj čaka zadružnike, člane zadruge po sprejetju teh zakonov?

"Kar pa zadeva našo zadrugo, sodelujemo pa na Gorenjskem tudi zelo dobro s Stanovanjsko zadrugo Sora pa tudi z zadrugo

Radovljica, tanko rečem, da ni bojazni za kakšnakoli "presečenja". Vsa zemljišča, na katerih so zadružniki gradili pretekla leta, so zemljišča prenesena na Stanovanjsko zadrugo Kranj. Zato ni bojazni, da bi prišlo do kakšnega lastninjenja ali zapletov zaradi denacionalizacije. Delamo na tem, da se ob izdaji uporabnega dovoljenja tudi zemljišča prenese v lastništvo zadružnika, za objekt na zemljišču pa je to veljalo že zdaj. Zadružnik torej ne bo plačeval nobenih novih davščin, razen storitev in takse na zemljišči knjigi ob prepisu."

Omenili ste očitke, da zadruge podpirajo šušmarjenje in da so pravzaprav oblika, kako se izogniti plačilu prometnega davka?

"To večkrat slišimo, celo iz vlad in slovenske skupščine prihajo k nam v predsedstvo Zvezne takšni očitki. Govorim za našo zadrugo in lahko odločno rečem, da to ni res. Mi veliko hodimo po objektih, opazujemo, kdo in kako gradi. Vidiemo, da so to registrirani izvajalci, firme. Če pa potem ni faktur, to nenazadnje ni naša stvar. Mi nismo organ, ki naj bi preganjali obrtnike oziroma šušmarjenje. To je stvar upravnih organov. Skratka, če se to dogaja, so za to druga merila in poti. Zadruga nj "policaj". Njena načela so vzajemnost, skupna nabava materialov in nenazadnje, kot sem že omenil, proizvodnja."

Kar pa zadeva oprostitev davka, delamo na naši zadrugi kvalitetno in spoštujeмо pravilnik o prometnem davku na proizvode in storitve. Vsaka naročilnica našega člana, ko gre za priglasitev del in vzdrževanje objekta ima klavzulo, da pri nabavi materiala ne velja

oprostitev davka. Smo pa z Merkurjem sklenili pogodbo, da naši člani lahko nabavljajo material brez marže (kar je cejejne) in z zamikom valute 15 dni. S tem v zvezi pa imamo tudi izjave za plačilo po valuti. Sicer pa delujemo tudi na podlagi načela, da smo proizvajalna zadruga in zato že sami nabavljamo večje količine posameznih materialov za zadružnike; v tem tem primeru za tako imenovanega neznanega kupca. Pri tem pa dosegamo od 12- do 20-odsotne popuste. Skratka, prav je da vsi vemo, da je Zadruga servis za vse graditelje, pri čemer pa veljajo stroga pravila medsebojnega zaupanja.

Omenili ste tako imenovane proizvajalne zadruge. Kaj pravzaprav velja razumeti s tem?

Novi zakon v tezah govori, da zadruge ne bodo oproščene prometnega davka za nabavo materialov, razen v primeru, če gre za proizvajalne zadruge. Mi ocenjujemo, da so Stanovanjske zadruge, razen tistih v sklopu trgovskih podjetij, že zdaj takšne. Ukvajajo se že zdaj z nakupom zemlje, z urejanjem komunalne opreme, že zdaj se gradijo na ta način objekti do na primer pete gradbenine faze, tudi za neznanega kupca. Naša zadruga ima na tem področju precej dobrih izkušenj v tržiški občini (Senično), slabše pa v kranjski, ker se srečujemo v nekaterih delih s

skladi stavnih zemljišč. Mislim pa, da se bomo naprej moral "spopasti" s tako imenovanim gradbenim lobijem. Zajak? Do zdaj so bila stanovanjska naselja, na katerih so gradili zadružniki pogosto preveč "bogata", za zadružnika prej breme, kot olajšava. Kaj pomaga zadružniku, ki mora priti čimprej do stanovanja, objekt s 300 kvadratnimi metri, če ve, da bo ostal na primer pri tričlanski družini. Projektanti so do zdaj delali uniformirano in drag, kar je seveda razumljivo, če je v ozadju njihov zaslužek. Z ukinitev Skladov stavnih zemljišč pa bodo pravzaprav prve pri urejanju zemljišč. S tem bo konec predrage opreme, predvsem pa zpletov, zakaj nekaj je ali pa ni urejeno (opremljeno) tako, kot je bilo dogovorjeno ali bi moralo biti. Kot rečeno, so naše izkušnje že do zdaj zelo ugodne na tem področju v tržiški občini, v kranjski pa lahko rečem, da je tako vzorno, vzajemno urejeno našje zadružnikov v Hotemažah in Cerkljah.

In kje oziroma kako naj bi to reje po novem gradili?

Vso politiko zadruge je treba usmeriti v pridobivanje zemljišč slabše kategorije. Tu pa bo treba spremeniti tudi zakonodajo. V mislih imamo tako imenovane dvočasne postopke, ko nazadnje največkrat ne veš, ali je spletok kakšen postopek zakonit, če na prvi stopnji "pade". V nadaljevanju naj bi potem zadružništvo postalo tudi nosilec in naročnik projekta, za kranjskega bodo zainteresirani zadružniki oziroma kupci. In nazadnje je zakon o stanovanjskem gospodarstvu opredelil, da so zadruge tudi eden od upravljalcev stanovanjskega fonda. Ko gre na primer za etalne lastnike v zgrajenem bloku, v katerem je treba popraviti streho, ki je enkratni strošek, je najbrž močna zadružna možnost, da na tem področju zadruge lahko nadomestijo nekdajne samoupravne stanovanjske skupnosti." ● A. Žalar

Namesto zneska - točke

Tržič, 15. oktobra - Tako po objavi v Uradnem listu RS bo v tržiški občini stopil v veljavo nov odlok o komunalnih takšah, ki ga je pred dnevi sprejela občinska skupščina: takse ne bodo več v fiksno določenih zneskih, temveč bodo izražene v točkah, katerih vrednost se bo spremenjala z gibanjem drobnoprodajnih cen. - Više takse za igralne avtomate in uvedene nove takse za reklame, prodajne razstave.

Da hitro rastoča inflacija prinese pri taksih vrednost, ki nima lastnih denarnih sredstev, dejstvo pa je, da gre pri igralnih avtomatih zgodj za pridobitno dejavnost, ki prinaša s seboj več negativnih pojmov kot mlinadino.

Novi odlok o komunalnih takšah bo takso naložil tudi za uporabo javnega pločnika pred poslovni prostori, za reklame ne napise na panohih, tablah na javnih mestih, za vitrine, v katerih se razstavlja blago zunaj poslovne stavbe, za začasno uporabo prostora za parkiranje, šotorjenje, cirkuse, točilnice, stojnice in podobno ter za uporabo trgov in drugih javnih prostorov za razstave in zabavne prireditve za gospodarske namene. ● D. Dolenc

Ob sprejemjanju novega odloka o komunalnih takšah v občini Tržič so povišali tudi takse za igralne avtomate, da bi z relativno visokimi takšami zagotavljali razstavne in zabavne prireditve za gospodarske namene. ● D. Dolenc

Ne Bleiweisova cesta

Kranj - Septembra je bil v krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju zbor krajanov, na katerem so obravnavali pobude in zbirali predloga za novo poimenovanje Ceste JLA v Kranju. Predlog, da bi se cesta preimenovala v Bleiweisovo cesto, ni bil podprt. Krajani so predlagali več imen in sicer Gorenjska cesta, Triglavská cesta, Zoisova cesta, Cesta La Ciota in Prevaljska cesta. ● (až)

Koruza in jabolka

Grad pri Cerkljah - Po nedavnom "Praznini krompirja" pri Cirilu Zupinu v Gradu pri Cerkljah smo te dni izvedeli pri Cirilu za novo pobudo. "Imam veliko bučo z napisom Slobodna Slovenija in udeležil se bom tekmovalja za najdebeljše in najdaljšo bučo v Ljubljani, ki ga organizira revija Moj mali svet." (Tekmovanje je bilo to nedeljo in ko smo Cirila do podolnje iskali doma, smo izvedeli, da je na tekmovanju v Ljubljani). "Že nekaj časa se oglašajo obiskovalci in stavljo, koliko buča tehta. Odločil sem se, da bo bomo stehali v nedeljo, 20. oktobra, ob 15. uri in tisti, ki bo najbolje ocenil težo, bo dobil nagrado," je povedal Ciril.

Pridelovalci jesenskih predelkov iz bližnje in daljne okolice pa so k Cirilu začeli prinašati tudi zanimive primerke koruze in jabolka. Obojega se je že kar precej nabralo. Zato se je Ciril odločil, da 27. oktobra popoldne pripravi v Gostilni Na vasi v Gradu pri Cerkljah še eno tekmovanje. Zmagal bo tisti, katerega koruzni storž bo imel največ zrn v tisti, ki bo prinesel najdebeljše jabolko. Oba zmagovalca bosta prav tako dobila lepo nagrado.

Turistični delavci v Cerkljah o Cirilovi pobudi pravili

jo: "Prav je, da se čimvečkrat nekaj dogaja..."

Ma pa smo se tokrat odločili (tudi zato, da spodbudimo morda še koga za sodelovanje pri Cirilu 27. oktobra v Gradu pri Cerkljah), da vam "pokaže mo" debelo hruško. Ne bo se pojavila na tekmovanju pri Cirilu Zupinu. Našli pa smo jo in slišali Miru Gajgarju iz Železnikov. Zrasla je na pet let star drevesu, tehtala pa je kar 960 gramov. Če ne bi bila malce objedena (na sliki se ne vidi), bi imela kar nekaj čez kilogram. Na istem drevesu pa je Miro Gajgar pridelal še okrog deset polkilogramskih hrušek. ● (až - ik)

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovem gledališu bodo v četrtek, 17. oktobra, ob 11. uri zaigrali otroško predstavo *Mojca Pokrajculja brezplačno za otroke* in njihove starše ali spremljevalce, ki te dni kot begunci bivajo v Kranju in okolici. Jutri, v sredo, bo v Pionirski knjižnici ob 16. uri *ura pravljic*.

V galeriji Prešernove hiše razstavlja svoje grafike akad. slikarka *Alenka Kham - Pičman*. V stebriščni dvorani in galeriji Mestne hiše je na ogled *razstava ob petstoletnici dograditve župnijske cerkve*. V dvorani Gorenjskega muzeja, Tavčarjeva 43 je na ogled razstava karikatur *Aljane Primožič*.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine so na ogled fotografije *Jaka Čopa*. V razstavnem salonu Dolik je na ogled razstava *Ustvarjalnost v občini Jesenice*.

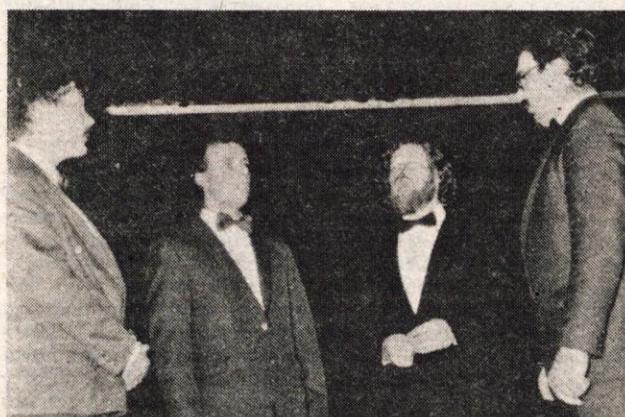
VRBA - Prešernova hiša je odprta vsak dan, razen ponedeljka, med 9. in 16. uro.

DOSLOVČE - Finžgarjeva hiša je odprta med 9. in 15. uro, razen ob sobotah, ob nedeljah pa od 12.30 do 16. ure.

RADOVLJICA - V dvoranici radovljiske knjižnice bodo danes, v torek, ob 19.30 predstavili delovanje kranjskega društva *Sreča*. V petek, 18. oktobra, ob 18. uri bodo v Šivčevi hiši odprli razstavo likovnih del iz *stalne galerijske zbirke*.

ŠKOFJA LOKA - V knjižnici Ivana Tavčarja bo danes, v torek, ob 17. uri *ura pravljic*. Jutri, v sredo, ob 18. uri bo v *večeru ob diapositivih* Damjan Slabe predstavil naše gore. V četrtek, ob 18. uri bodo v okviru Foto kino kluba predstavili diapositive na temo *Naše okolje*. V Groharjevi galeriji so na ogled *slikarja Berka*. V galeriji Fara razstavlja slikar *Martin Goricanec*. *Zbirke Loškega muzeja* so odprte vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 17. ure. V okroglem stolpu je na ogled tudi razstava *Priprave o Prazgodovinski hiši* - na fotografijah in s filmom.

LJUBLJANA - V novem atriju Narodnega muzeja je na ogled razstava *Pismo brez pisave* (Arheologija o prvih stoletjih krščanstva na Slovenskem).

Tržič - V Lomu pod Storžičem je bila minilo nedeljo prireditev, na kateri se je predstavilo sedem gorenjskih malih vokalnih skupin. Sodelujoči - Tunjiški orkester, dekliški cerkveni zbor Andrej Vavken, orkester Vasovalec, orkester Lip Bled, kvartet Mlin, Stobljanski orkester in kvintet bratov Zupan so se predstavili s po tremi skladbami v lastni izbiri. Prireditev so popestrili tudi najmlajši folklorni plesalci FS Karavanke. - Foto: Jure Cigler

Lutka, lutka, lutkica

ČISTA VIZIJA ŽIVLJENJA

Gabrijelina najljubša bolgarska lutka, ki jo je izdelala sama in ji tudi uspešno vdihnila življenje.

vlijenska. Gabrijela Bodlaj se je s te vrste lutke seznanila na seminarju v Radencih, kjer jo je nazorno prikazal Uroš Trefalt. Svoje znanje je v eni od sobotnih lutkarskih delavnic, ki jih organizira ZKO Tržič, skušala prenesti tudi na druge.

"Te lutke niso primerne za daljše predstave, saj način animacije ne omogoča ponazoritve vseh gibov. Lutke lahko hodijo, govorijo, ne morejo pa npr. ničesar držati. Odlične so zaradi svoje živosti, zelo dobre za razne skeče ali krajše nazorne prikaze določene teme," nam je dobre in slabe strani lutke predstavila Gabrijela Bodlaj.

Za bolgarsko lutko potrebujete rokavico, ki jo lahko izdelate sami. Rokavico nataknete tako, da prstanec spodvihate in s tem dobite telo lutke. Na zapestje pritrdite še glavo, ki jo izdelate iz pene in bolgarska lutka je tu. Seveda jo morate še primerno oziviti, lahko jo polepšate,... Možnosti je nešteto. Takšne lutke lahko izdelajo tudi otroci sami, v veliko pomoč pa so tako vzgojiteljicam v vrtcih in učiteljicam na nižji stopnji poučevanja v osnovnih šolah.

Bolgarska lutka pa ni edina, ki je pritegnila Gabrijelo Bodlaj in njeni hčerkki. Z lutkovno skupino Čenč so lani, ona, njeni hčerkki in njuna prijateljica (8-10 let) že številne uspehe s svojo lutkovno predstavo Pajacek in punčka. Tudi letos obljudljajo, lutke so jim namreč zelo prirasle k srcu, da bodo pripravile novo "čenčarsko" predstavo. ● M. Peternej, foto: A. Gorišek

GORENJSKI GLAS
več kot časopis

Slikarstvo pred štiristo leti

PODOBE GALLUSOVEGA ČASA

Ribnica - V prostorih imenitno obnovljene Miklove hiše so konec minulega tedna predstavili knjigo *Podobe Gallusovega časa* avtorja dr. Jureta Mikuža. Pobudo za nastanek tega dela so pred časom dali ribniki kulturni delavci, da bi tako počastili spomin velikega glasbenega rojaka.

Lisica - romarica iz cerkve v Maršičih, prva polovica 16. stoletja.

Po eni strani bi bilo seveda nadvse zeleno, da bi velikega mojstra motov in madrigalov, ki jim od nekdaj rada prisluhne vsa glasbena Evropa, končno enkrat "nastanili" tam, kjer je bil rojen in kjer je preživel mladost. Še po 400 letih ni za mojstra, ki se je rad podpisoval tudi Carniolus, torej Kranjec, kakšnega trdnega dokaza, da se je zagotovo rodil v Ribnici ali v kakem drugem kraju pri nas.

Po drugi strani pa morda niti ni tako pomembno, vsaj v glasbenem smislu, kdo je bil Jakob Gallus. Potem ko je pred 400 leti še dokaj mlad, komaj štirideset let je imel, umrl v Pragi, je postal last evropske glasbene zakladnice, postal je evropski s svojim glasbenim delom, znan in slavljen še za življenja. Trdnih dokazov, da je bil Gallus resnično Kranjec, zgodovina še ni dala, vse, kar imamo, je zgolj obilo trdnih domnev, kar seveda ni isto. Toda pustimo takšno spraševanje, kdo je bil kdo; vsaj za današnje dni se zdi še kako pomembno, da lahko tudi te zgodovinske nepotrajene domneve spodbujajo nova ustvarjanja. Kdo ve, kdaj bi nameč šele dobili imeniten oris likovne umetnosti takratnega časa, kot je pač nastajala s freskami v cerkvah med Turjakom in Ribnicom. Te dni je namreč skupščina občine Ribnica izdala knjigo *Podobe Gallusovega časa* avtorja dr. Jureta Mikuža. Knjiga je imeniten prikaz poslikav cerkva iz 15. in 16. stoletja, torej časa, ko je Gallus odraščal in po vsej verjetnosti poleg vseh drugih vplivov domačega okolja srkal vase tudi podobe fresk. Nekatere med njimi so sicer bile že doslej znane, večinoma pa gre za poslikave, ki jih javnost ne pozna, nekaj zaradi odmaknenosti cerkva, pa tudi zato, ker gre večinoma za poslikave, ki bolj odražajo duha časa in razmer, kot pa da bi izstopale po svoji kvaliteti kot nekatere druge freske pri nas. Še manj so te poslikave primerljive z veliko umetnostjo renesanse.

Brez dvoma so avtorji poslikav srkali vplive umetnosti iz sosednjih dežel in vse skupaj prenašali na naša tla. Njihova prizadevanja pri poslikavi cerkva so najpogosteje dosegala raven, ki bolj sega proti ljudski umetnosti. Vendpa, kljub temu da tem poslikavam ne gre pripisati pravrazrednosti, izstopajo nekateri ikonografski motivi pa tudi primeri cerkva v celoti pokritimi s freskami, kar ni ravno vsakdanji primer v evropskem prostoru. Avtor dr. Mikuž se posebej ukvarja s freskami v cerkvi sv. Petra z Vrha nad Želimljami, poslikava grajske kapele na Turjaku, cerkvijo sv. Janeza na Rašici, cerkvijo sv. Primoža v Zgončah, v Maršičih, Velikih Poljanah in Nadlesku. Ob likovni analizi avtor posebej opozarja na nekatere zanimive in zgorovorne detajle na freskah. Pri tem vsekakor kaže omeniti posebnosti, kot je podoba svetopisemskega Jeseja, naslikanega tako, da mu iz ust poganja korenika. Podobnega prizora ne bi našli

naslikanega nikjer v evropskem prostoru. Izredno redka v evropskem prostoru je tudi podoba Luksurije iz cerkve na Velikih Poljanah: prispodobo pregrešnosti najdemo pri nas le še v Marija Gradcu in moča na Visokem. Zanimiva je tudi upodobitev lisice romarice v cerkvi sv. Urha pri Maršičih, ki seveda kaže na to, da je s fresko v takratnem času bilo mogoče resno kritizirati ter svariti pred hinavstvom dvoličnežev na najvišjih posvetnih in cerkevnih položajih.

Knjiga *Podobe Gallusovega časa* je vsekakor odstiranje zastora pred podobami, ki smo jih doslej zelo malo ali pa sploh nič poznali. Avtor se seveda ne ukvarja s tem, koliko so ali bi lahko freske, ki so nastale pred štirimi stoletji vplivale na glasbeno občljivje in nadarjenega Jakoba Gallusa. Tudi literarni zgodovinarji bi končno lahko kaj povedali o tem tematičnem času, v katerem je odrasla bodoča glasbenih, saj je to čas, ko so že dobro pretresale nesrečo od kobilic, do turških vpadov, kmečkih uporov in drugih usodnih dogodkov. Odigrinjanje doslej neznanega in nevidenega je v letu, ko se spominjammo Gallusove obletnice smrti, vsekakor požaltnilo spomin na glasbenega mojstra. Še posebej zato, ker lahko knjigo jemljemo kot spodbud, ki naj bi sledile še druge podobne. Ali bo to tudi v Ribnici ali ne, niti ni tako pomembno. Vsekakor pa ribnška pobuda za knjigo zasluži vso pohvalo. Ne le zaradi tehtnega besedila, ki mu je uvod napisal prof. Janez Debeljak, pač pa tudi zaradi celotnega videza, za kar je zaslužen oblikovalec Zmago Rus. Še posebej je treba omeniti več o imenitne fotografije fresk avtorja Marjana Smerketa. Knjiga je izšla v nakladi 3000 izvodov in ob pomoči Riko Ribnica. Slovenska verzija pa je hkrati dopolnjena z češkim prevodom, izdali pa so tudi verzijo z angleško - nemškim besedilom. ● Lea Mencinger

MAČKARE V GRAFIKAH

Kranj - V galeriji Prešernove hiše akad. slikarke Alenke Kham-Pičman razstavlja grafično mapo na temo *Pust in ohjet v Ponikvah v Dobrepoljah*.

Na Dolenjskem so najbolj zanimive in slikovite pustne šeme doma v Dobrepoljah. »Mačkare« jim pravijo domačini.

Podobe pustnega veselja, obredja in značilnih šemskeh likov je oživiljal na svojih platnih in grafikah že dobropolski rojak, slovenski slikar Tone Kralj.

Najbolj trdoživo so vztrajali pri svojem domačem pustnem in svetbenem izročilu Ponikovič, saj so ga neprekinitno ohrajanali prav v današnji čas. Tradicionalni ponikovski šemske liki spadajo v znano skupino dobropolskih mačkar, nekateri pa se v nadrobnostih razlikujejo in so bolj lokalno zaznamovani (npr. petelin, ta stara dva). V svoje pustovanje domselno vpletajo tudi sodebnje šemske postave, uglasene na vsakdanje življenje. **Zadnji dve leti je pustovala z njimi akademika Alenka Kham-Pičman**. Svoja doživetja in svoje impresije je povezala v radošen in slikovit slikarski snopič.

Ponikve so vas v zahodnem obrobu Dobrepolja, v bližini Trubarjeve Raščice. Pustovanje je posebej imenitno med njimi in zaobjame vse vaščane, stare in mlade.

Fantje se že nekaj tednov prej pripravljajo na pustovanje. Ze tri nedelje pred pustnim torkom je videti prve mačkare z lepenke, ki so okrašene z rdečim in srebrnim staniolom, pisanimi papirnatimi trakovi in rožami. V popoldanskem in večernem dogajanju pa se podvijejo na vrata in naznajajo začetek pustnega dne. Obutti so v škornje, nosijo belo rdeče pajacaste hlače, bele srajce, prepasane s kravatami. Na glavi imajo dopoldne maske v podobi petelinove glave; novejši element so rdeča ogrinjača, ki jih nosijo »petelin«.

Obhod mačkar po hišah pa začne jutri agent v zeleno belih pajacastih hlačah. S cilindrom na glavi in z napisanim sporčilom nemo naznanja vaščanom v kakenš (duhovit) namen bodo pobirale darove mačkare, ki mu bodo sledile. Za njim sta na vrsti ta star in ta stara, ki pri juntranjem obhodu pobirata v »prock« jajca. Zato jima rečejo kar »jajčar« in »jajčarca«. S svojim okorno norčavim vedenjem sta nepogrešljiva lika tudi v popoldanskem in večernem dogajanju. Za to vlogo izberejo navadno fanta, ki imata nekaj igralskega daru.

Pravo pustno gledališče izbrano aktualno družbeno, gospodarsko in politično problematiko oblikujejo vsako leto v popoldanskem času v središču vasi. Ta lepi par ima svoje место še v popoldanskem in večernem dogajanju. Oba - moški in ženska nosita veseli maski.

Moški je oblečen kot podiv, le da nosi zeleno bele hlače, svelen pas in okrog vrata svileni ruto. Od podivcev se loči tudi

po tem, da nima palice. Pražnje je oblečena ženska tega pa.

Dva ta lepa para, godec in polica, ki jih vodi, so v sestavi večernega obhoda po hišah, ki je izraz zahvale vaščanom za sodelovanje. Ta lepa para v vsaki hiši zaplešeta, najprej sama, potem še z domaćimi. Večerni obhod skleneta ta star in ta stara, ki tokrat po hišah pobirata pecivo - »pohaje« za skupno gostijo v vaški gostilni, h kateri povabita tudi domače.

Tam se nadaljuje pustno veselje vaščanov - mladih in starejših, ki doseže svoj vrh v polnem fantovskem krstu.

Mačkare večernega pustnega obhoda, to je osem šemskeh likov, se vse leto znova in znova vraščajo v običajsko življenje vaščanov. Obiščajo vsako svetbo ženina in neveste iz Ponikev - tudi če priredijo svatbo v oddaljenem kraju. Pridejo z mužico - opolnoči in značilno obvarvajo svatovsko veselje.

Anka Novak

MOJCA POKRAJCULJA ZA OTROKE BEGUNCEV

Kranj - Prešernovo gledališče Kranj in kranjski odbor za pomoč Hrvatski bosta v četrtek, 17. oktobra, ob 11. uri organizala predstavo Mojce Pokrajculje brezplačno za vse otroke in njihove spremljevalce, ki so v teh dneh kot begunci v Kranju in širši okolici.

Kranjsko gledališče, ki je imelo v preteklih letih odlične delovne stike z varaždinskim gledališčem, želi v vrsti akcij pomoci tudi v prihodnje organizirati posebne prireditve oz. predstave, katerih izkupiček bo namenilo obnovi osješkega gledališča.

/ar/

Delavci Vezenin stavkali domala ves minuli teden

Občina po 3.500 tolarjev pomoči

Radovljica, 11. oktobra - Delavci vseh obratov blejskih Vezenin, na Bledu, in Kočevju, Ilirske Bistrici in v Vipavi so stavkali domala ves minuli teden, od ponedeljka do petka. V tovarni na Bledu je začela delati še petkova popoldanska izmena in sicer potem, ko je izvršni svet vsem zaposlenim, ki doslej še niso prejeli niti plače za avgust, zagotovil pomoč v znesku 3.500 tolarjev na delavca. Delavski svet je na četrtek seji sprejel odstop vodilne petčlanske ekipe, ki jo je vodil Andrej Korenčan. Vodilni so odstop sicer ponudili, zahtevali pa so ga tudi delavci.

"Blejske Vezenine so že dolgo v težavah, razmere pa so se še bolj zaostrike po zastolu pri prodaji na vzhodno, klininsko tržišče ter po razpadu jugoslovanskega trga in vojni v Sloveniji in na Hrvatskem. Prodajo na Zahod so sicer povečali s prejšnjih 15 do 20 odstotkov na 30 odstotkov, vendar to za normalno poslovanje in za prezivitev ni dovolj," pravi predsednik radovljškega izvršnega sveta Jože Resman in poudarja, da imajo Vezenine velike terjatve na jugoslovanskem trgu, kamor prodajo okrog 70 odstotkov vse proizvodnje, in da so terjatve večje od njihovih dolgov.

Ali to pomeni, da bi Vezenine lahko prezivile, če bi jugoslovanski trg normalno deloval in če politika ne bi otežila gospodarskega sodelovanja?

"Podjetje bi v normalnih gospodarskih razmerah lahko prezivelo. Ker pa so razmere nenormalne in ker samo dohodek, ki ga ustvarja s prodajo na Zahod, ni dovolj, je zašlo v hude likvidnostne težave, ki so se

kazale v tem, da delavci že dva meseca niso prejeli plače. To je bil tudi razlog, da so v ponedeljek začeli stavkati in da so stavkali ves teden. Stavka je začela vse obrate, na Bledu, in Kočevju, v Vipavi in Ilirske Bistrici, kjer je skupno zaposlenih okrog 700 delavcev. Ker so bili tudi prejšnji osebni dohodek delavcev zelo nizki, nekateri so prejeli celo manj od zajamčenega dohodka, se je njihov socialni položaj zaradi zamude pri plačah tako poslabšal, da so se številni že spraševali, kako preziveti."

V četrtek zvečer ste prav zaradi težkega socialnega položaja delavcev uvrstili problematiko Vezenin na dnevni red seje izvršnega sveta. Kaj ste sklenili?

"Izvršni svet je sklenil, da vsem zaposlenim na Bledu, razen petčlanskemu delavcu) in jim s tem pomaga prebroditi vsaj najhujše težave. Podoben način reševanja trenutnih problemov smo predlagali tudi izvršnemu svetu občin, kjer imajo Vezenine svoje obrate. Prihodnji teden naj bi delavci Vezenin

prejeli tudi vsaj minimalne osebne dohodke, za katere pa naj bi denar zagotovili iz terjave, ki jih ima podjetje po Sloveniji in Jugoslaviji."

Bo "gašenje požara" pomagalo Vezeninam iz težav? Kakšna je njihova nadaljnja usoda?

"Urejanje razmer zahteva korenite spremembe, ne le v organiziranosti, ampak tudi v strokovnih službah, ki operativno niso kos vsem nalogam, in še na številnih drugih področjih. Nadaljnja usoda je veliko odvisna tudi od tega, ali se bodo stavke v Vezeninah še nadaljevale. Za to, ki je trajala ta teden, sicer še ni znano, kakšno škodo je povzročila, lahko pa se zgodi, da bodo tuji kupci zaradi neizpolnjevanja dobavnih rokov zahtevali plačilo penalov."

Vodilna ekipa je odstopila...

"Vodstvo se je zamenjalo marca. Novi direktor Andrej Korenčan je postopoma oblikoval novo petčlansko vodilno ekipo, ki naj bi Vezenine tudi dolgoročno postavila na trdnješ temelje. Prve tri mesece je bila dokaj uspešna, z razpadom jugoslovanskega trga pa ni bila več sposobna izdelkom zagotavljati trga niti ne delavcem osebnih dohodkov. Ekipa bo ostala v podjetju do 1. novembra, do tedaj pa naj bi poskušali izbrati novo vodstvo." ● C. Zaplotnik

Bo pri tem pomagala tudi občina?

"Čeprav predvsem zaposleni veliko pričakujejo od občine, pa ni njena naloga, da bi po podjetjih postavljala direktorje, ampak mora skrbeti predvsem za socialni projekt oz. za reševanje socialni problemov njenih občanov. Ker pa je preventiva boljša od zdravljenja, bo občina Vezeninam pomagala pri iskanju ustreznega strokovnega kadra, pri organizaciji poslovanja in pri izdelavi analize, ki naj bi odgovorila na vprašanje, kako naprej."

Kako naprej? So Vezenine še sposobne preživeti?

"Stevilo zaposlenih (vseh je blizu sedemsto, samo na Bledu jih je 437) je za sedanji obseg proizvodnje precej preveliko. Koliko preveč, je težko odgovoriti, ker je treba najprej raziskati trg in ugotoviti, kolikšen del proizvodnje bi še bilo močno prodati."

Na četrtek seje delavskega sveta, ki je bila v veliki meri tudi pranje umazanega perila, je bilo slišati tudi precej očitkov o nepravilnostih, zlorabah...

"Izrečenega je bilo precej. Kaj je res in kaj ni, naj bi ugotovili inšpekcija Službe družbenega knjigovodstva in delavci organov za notranje zadeve." ● C. Zaplotnik

GOSPODARSKI KOMENTAR

Han

MARIJA VOLČJAK

Zastoji

Zamenjava denarne valute v Sloveniji povzroča velike težave v plačilnem prometu z drugimi jugoslovanskimi republikami, razmere so še najbolj podobne kaosu, kakšne posledice bo imel, je težko napovedati. Nemara se bo uresničila napoved ministra Ščeka, da bo na začetku promet padel za 60 do 70 odstotkov.

Kakor nam je povedala Tatjana Šegš, pomočnica direktorja za plačilni promet pri SDK Kranj, so težave velike, podjetja si pomagajo s podpartijami na žiro računih, ki so jih odprli po odloku slovenske vlade. Z njihovo pomočjo prihajajo plačila iz drugih republik, kolikor se nateče, lahko naša podjetja tudi nakazujejo poslovnim partnerjem v druge republike. Seveda pa je ta krog omejen, vsi si tako ne morejo pomagati.

Zato je razumljivo, da je plačilni promet bistveno upadel, pred 7. oktobrom je priliv v Slovenijo iz drugih republik znašal približno 1,4 milijarde dinarjev, odliv pa je bilo več kot za 1,8 milijarde dinarjev. V zadnjih dneh je bil bistveno manjši, v četrtek so prilivi padli na 497 milijonov dinarjev, odlivi na 136 milijonov dinarjev. V njih so seveda skrita tudi nekaj dni stara nakazila, vendar pa je po petkovih telefonskih nakazilih, ki so znašali več kot 155 milijonov dinarjev, moč sklepati, da plačilni promet ni povsem zastal.

Vsekakor po prvih tolarskih dneh lahko rečemo, da je bila zamenjava denarne valute v pogledu plačilnega prometa z drugimi republikami slabno pripravljena. Interes gospodarstva je jasen, saj je blagovna menjava z drugimi republikami preživila vse politične pritiske in blokade, od prve srbske blokade naprej je delež padel le za odstotek, od 25- na 24-odstotnega. Vprašanje pa je seveda, ali se politiki sploh lahko o čem dogovore. Najbrž bo držalo, da se pred uvedbo slovenskega tolarja niso mogli niti o tem, kako bo po novem tekel plačilni promet.

Reakcije na uvedbo tolarja to naravnost potrjujejo, celo hrvaške, saj sta se najbolj prizadeta ministra sestala še naknadno. Guverner Narodne banke Hrvatske pa je diplomatsko izjavil, da uvedba tolarja v strokovnem pogledu ne bo vplivala na sodelovanje med centralnima bankama, kraikorčne težave pa bo povzročil v sodelovanju med poslovnimi bankami, torej v plačilnem prometu. Namestnik guvernerja Narodne banke Bosne in Hercegovine pa je dejal, da uvedba tolarja v Sloveniji odpira vrsto vprašanj, predvsem pa so nejasni odnosi na jugoslovanskem trgu. Uvedba tolarja je sprožila visoko devalvacijo dinarja, kar se pri odraža v skokovitem porastu vrednosti tujih valut. Marka je na črnem trgu v Sarajevu poskočila celo na 150 dinarjev v Zagreb pa 70 do 90 dinarjev. V Bosni so celo prepričani, da so kreatorji tolarja namerno izvrali preplah in zmedo, kar kaže na to, da so politiki na tem področju žal izpodrinili strokovnjake.

Ce bi bila Slovenija bogata in brez gospodarskih problemov bi takšno ravnanje razumeli. Ker ni, lahko sklepamo, da so naši politiki ravnali po načelu, da je napad najboljša obramba, kar v preteklih desetletjih za Slovenijo nikakor ni bilo značilno. Kako se nam bo obneslo, bo seveda najbolje pokazal čas. Ce se dan po jutru pozna, potem se lahko tolažimo s prvimi odmevi, ki pravijo, da imajo Avstriji tolar "celo raje" kot mi. Stvari pa se lahko zelo hitro spremene, saj nismo ne veliki ne bogati.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Vse več kandidatov za stečaj

Po analizi Gospodarske zbornice Slovenije hitro narašča število podjetij, ki so zrela za stečaj, vendar jih zaradi julija sprejetega moratorija SDK ne prijavlja več sodočku. Februarja letos je bilo v Sloveniji 625 podjetij z blokiranimi računu, julija 820, avgusta sicer nekoliko manj, vendar več kot na začetku letosnjega leta. Stevilo zaposlenih v podjetjih z blokiranimi računi se giblje od 176 tisoč do 247 tisoč, kar predstavlja 30,7 odstotka vseh zaposlenih v gospodarstvu.

Tudi v negospodarstvu so tendence približno enake, le število podjetij in v njih zaposlenih je nekoliko manjše.

Hitro se povečuje tudi število podjetij, ki so zrela za stečaj, julija se je denimo v primerjavi z junijem podvojilo. Povečalo se je tudi število podjetij, ki so na robu stečaja, avgusta jih je bilo 40 odstotkov več kot avgusta lani. Tudi število delavcev, ki bi zaradi stečaja ostali brez dela, se hitro povečuje, avgusta je bilo v primerjavi z lanskim avgustom večje za 84 odstotkov.

Gospodarske razmere vse slabše

V Sloveniji je v letosnjem prvem polletju obseg proizvodnje v primerjavi z enakim lanskim razdobjem padel za 10,2 odstotka, v primerjavi s prvim polletjem 1989 pa za 20 odstotkov. Junija je bilo število turističnih prenočitev za 55 odstotkov manjše kot junija lani, tuje prenočitev celo za 73 odstotkov. Brezposelnost se je povečala, v letosnjem prvem polletju je bilo brez dela več kot 70 tisoč ljudi, 8,6- odstotna stopnja brezposelnosti maja 1989 se je v dveh letih skoraj potrojila. Blagovna menjava s tujino je manjša kot lani, v prvem polletju je bil izvoz za 5,4 odstotka manjši kot v prvem lanskem polletju. Presežek uvoza nad izvozom je narasel na 256 milijonov dolarjev, lani je v tem času znašal 39 milijonov dolarjev. Pokritost uvoza je tako padla na 90 odstotkov. Dnevni prilivi iz drugih republik so se do konca julija v primerjavi z letosnjim majem zmanjšali za več kot polovico, najbolj iz Srbije.

Odstopil tudi Dagmar Šuster

Zadnji je Beograd zapustil predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije Dagmar Šuster, tam je vztrajal na zahtevo Gospodarske zbornice Slovenije, kar je temeljilo na interesih slovenskega gospodarstva, usklajeno je bilo s slovenskim vodstvom. V prihodnosti ni izključeno, da ne bo prislo do neke oblike gospodarskega povezovanja, preprosto zato, ker interes obstaja na vseh straneh, je dejal Dagmar Šuster ob svojem odhodu iz Beograda, usahlilo pa je upanje, da je možna gospodarska skupnost.

Iz Turistične zveze Jugoslavije je pred kratkim izstopila Turistična zveza Slovenije, ki bo še naprej sodelovala z zvezami Hrvatske, Bosne in Hercegovine in Makedonije ter z drugimi, ki bodo zainteresirani. Stike pa je že navezala z mednarodnimi turističnimi organizacijami in združenji.

Vsaka tretja pot vodi v tretji svet

Ljubljana, 8. oktobra - V Cankarjevem domu je danes Liberalno demokratska stranka pripravila javno tribuno o privatizaciji in tržni ekonomiji v evropski perspektivi, na kateri sta sodelovala dva gosta iz Nemčije.

Gosta slovenskih liberalnih demokratov sta bila tokrat Manfred Brunner iz kabinet Manfreda Flisarja, podpredsednika Evropske komisije za skupno tržišče ter dr. Fritz Fliszar, glavni direktor liberalne fondacije za politično izobraževanje odraslih Friedricha Neumaanna. Tudi pogovora sta bili dve: možnosti vključevanja osamosvojene Slovenije v Evropo ter izkušnje in pogledi na privatizacijo.

Za Evropo je bilo ugotovljeno, da doživlja prav zaradi jugoslovanske krize tudi svojo krizo, saj ukrepi, sprejeti po načelu skupnega imenovalca, zelo zaostajajo za potrebami, pričakovani in seveda željami. Z ruštvijo železne zavese in

vsega, kar je bilo v bistvu za njo, se položaj tako radikalno spreminja, da so Evropske asocijacije daleč za tem, kar zahteva čas. Bruselske stolnice postajajo po besedah g. Brunnerja podobne Babilonskim stolom, Evropa je presenečena, zbegana in še premišljuje, kako ujeti nova ravnotežja. Evropska skupnost se bo moral še pripraviti na vstop kar prejšnjega števila novih članic z vzhoda, še več napora pa bo potrebnega v pripravah na strani kandidatin, ki morajo - to je sedaj že gotovo - postati po gospodarskem sistemu kompatibilne in s konvertibilno valuto. V prehodnjem obdobju bo mogočno sodelovanje po sporazu-

mih z ES ter povezovanje na regionalnih ravneh, ki je v Evropi v velikem razmahu. Slovenija na svoji poti v Nemčiji uživa velike simpatije, vendar zaradi zgodovinskih razlogov ni smotreno, da jo prav Nemčija prizna. Prilaganje nekdanjih socialističnih gospodarstev tržnim mehanizmom je izredno zahteven proces, kar spošnavajo tudi pri preobrazbi nekdanje NDR. Pot vodi skozi globoko krizo, brezposelnost - vse to pa povzroča socialne nemire. Trenutni proces je lastninjenje in hkratno sproščanje tržnih mehanizmov, pri čemer je največja skušnjava prav pri tem ali pomagati (z državnimi sredstvi, v bistvu umetno sanirati) podjetju, ki v takih razmerah zadejo v težave. Tudi v Nemčiji so, skupaj z dogovorjeno agen-

cijo za privatizacijo, na tem področju napravili napako, saj so postopki lastninjenja ovirivani, proces pa otezen. Pri tem spoznavajo, da bližnjic, na eni strani in ovinkov ter izogibališč, na drugi, pri tem ni, in da vsaka tretja pot vodi v tretji svet. Tudi v Nemčiji so problem velika podjetja, zlomi in stiske, ki odvračajo tudi najkvalitetnejše kadre, pa vodijo v špirali navzdol. V dilemah, koliko dopustiti vpletanja politike, je vredno vedeti, da je to v bistvu zelo dvomljivo početje: S tujim (davčnim oz. proračunskim) dejanjem politiki rešujejo tuje probleme! Tržno gospodarstvo je rezultat tisočletnih izkušenj ravnanja z denarjem, socialistično-plansko pa je bila znanost oz. teorija, ki jo je živiljenje zagrglo.

● Š. Žargi

Carinski postopki na meji s Hrvatško

Kranj, 14. oktobra - Republiška carinska uprava je dala podrobna navodila, kakšni so carinski postopki na meji s Hrvatško po osamosvojitvi Slovenije. Ustanovljenih je 34 mejnih prehodov, razdeljenih so v mednarodne in meddržavne, ustanovljenih je sedem postaj za fitopatološko in veterinarno kontrolo. V potniškem prometu cariniki opravljajo carinski nadzor in carinjenje blaga, v blagovnem

postopku pa bo urejen mednarodno pravni status Republike Slovenije.

V blagovnem prometu na meji le carinski nadzor

V blagovnem prometu na slovensko-hrvatski meji slovenski carini opravljajo le carinski nadzor, kar pomeni, da pri izvozu blaga kontrolirajo carinske znake, listine in prevozna sredstva, pri uvozu blaga pa sprejemajo uvozne prijave in prenapotijo blago v tranzitu ali v notranje carinarnice zaradi carinjenja.

Pri tranzitu čez Slovenijo prevoznik blago prijavi s prijavi za uvoz in tranzit blaga ter pri izstopu iz Slovenije blago prijavi izhodni carinarnici. Plaćati mora ustrezen cestnični, za tranzit blaga pa mora imeti tudi garancijo domačega podjetja ali položiti varščino v višini uvozne dajatev za primer, da bi

blago ostalo v Sloveniji. Pri uvozu blaga veljajo režimi uvoza, veterinarska, sanitarna in druga kontrola kot pri uvozu blaga iz drugih drž

Dražji uvoženi avtomobili

Z vzpostavljivjo slovenske suverenosti in mejnega režima s Hrvaško so začele veljati tudi nekatere spremembe pri uvozu motornih vozil oziroma obračunu carinskih dajatev.

Tisti, ki so se za nakup uvoženega avtomobila odločili pred 8. oktobrom, so vsekakor naredili dobro potezo, saj so od tega datumata dalje bistveno dražji. Carinske dajatve, ki v povprečju še naprej znašajo 41 odstotkov tovarniške cene, se po novem obračunavajo po tečaju 1 DEM = 32 SLT, kar je glede na razmerje nekdanje Narodne banke Jugoslavije (1 DEM = 13 YUD) precej veliko povečanje. Pri obračunavanju davčnih dajatev ni nobenih sprememb in jih tja do konca leta verjetno tudi ne bo. Tako znašajo davki za vozila do 1800 ccm 33,5 odstotka, za večje prostornine pa 48,5 odstotka in se obračunavajo na števkih tovarniške cene in carinskih dajatev.

Kot je znano, je konec tudi tako imenovane hrvaške variante. Po novem velja za vozila kupljena v sosednjem Hrvaški enak režim kot pri uvozu iz drugih držav, tako da mora kupec poleg davka pri prepisu avtomobila v Sloveniji plačati tudi vse carinske in davčne dajatve po veljavnih stopnjah.

Po teh spremembah so tako ponovno precej cenejši domači avtomobili, če jih seveda lahko sploh imenujemo tako. Gre seveda za renaulte iz novomeškega Revoza in citroene iz koprskega Cimosa. Kragujevške zastave in sarajevski volkswageni imajo status uvoženih avtomobilov. ● M. G.

Tokrat smo pod naš drobnogled vzeli avtomobilske pnevmatike, predvsem pa vzdržljivost obnovljenih oziroma tako imenovanih protektiranih pnevmatik. Na poligonu smo preizkusili vozila renault 5 campus diesel in škoda favorit 135 LS. Zanimivo je, da se na slalomski proggi škoda glede lege obnaša povsem tako dobro kot renault 5, opazna pa je slabša oprijemljivost sedežev in precej mehkejše vzmetenje. Primerjali smo kvaliteto pnevmatik sava exact in protektiranih bandag s Pirellijevim profilom. Na suhi površini so se nekoliko bolje izkazale gume exact, na mokri površini pa ni bilo bistvenih razlik. Omeniti je treba še, da sta obe vrsti pnevmatik precej mehki, tako da se predvsem dobro oprijemljajo na mokri površini. M. G., foto: Aleš Gorišek

Novosti

Osebni prenosni telefon Čuk

Kranj, 11. oktobra - Na letosnjem sejmu Sodobne elektronike v Ljubljani je dosti zanimanja vzbudil osebni prenosni telefon Čuk, ki ga je predstavilo podjetje CTN d.o.o. iz Kranja.

Ime je vsekakor odlično izbrano, saj ostane v spominu, nedvomno tudi zato, ker je slovensko, kar doslej za tovrstne izdelke nikakor ni bilo značilno. Na Zahodu se je uveljavilo ime Telepoint, v Veliki Britaniji tudi Rabbit.

S pomočja Čuka je moč prek osebnega brezžičnega telefona vzpostaviti telefonsko zvezo s katerimkoli naročnikom doma in po svetu, pogoj je, da imate v bližnji okolici (do 150 metrov) telekomunikacijsko točko, ki to omogoča. Vendar pa s Čukom lahko le kličete, ne morete pa biti poklicani, omogoča torej le odrhodni promet.

Čuk je namenjen vsem, ki se veliko gibljejo in pri tem potrebujejo telefonsko zvezo, torej predvsem poslovneži, novinarji, serviserji, zdravniksi, trgovski potniksi, kurirji, gasilci itd.

Čuk potrebuje komunikacijske točke, teh pa pri nas na žalost še ni, pošta caplja za razvojem v svetu. V prvih treh mesecih prihodnjega leta naj bi jih v Ljubljani poskusno postavili 25 do 30, do polletja razširili še za 50 točk. Načrt za prihodnje leto predvideva tudi

izdelkov, novo lično embalažo v obliki škatel različnih velikosti, ponujajo barvno usklajeno posteljnino, od jogi rjuh do prevlek za blazine ter garniture protv ptički. Na bližnjem sejmu mode v Ljubljani se bodo predstavili z motivi klasičnih starinskih vzorcev.

Na kranjskem sejmu nagradene izdelke ponujajo v vseh boljših tekstilnih trgovinah pri nas, lastno prodajalo pa ima jo na Deteljici v Tržiču.

BPT osem priznanj SQ

Tržiški BPT je na nedavnem kranjskem sejmu "Slovenski proizvod - Slovenska kakovost" prejel kar osem priznanj SQ in sicer za posteljne garniture iz damasta: Dalila, Sara, Silvana, Silvija, Daniela, Tulipani in Diana v dveh izvedbah. Znano je, da je tovarna v velikih težavah, obetavno pa je dejstvo, da 60 odstotkov izdelkov proda na Zahod, izvoz pa nameravajo še povečati. Pripravili so novo barvno paletu

Težave v telefonskem prometu

Zaradi vojne na Hrvaškem je vse več težav v medkrajevnem telefonskem prometu, prekinjene so zveze s centralami in Beogradu, Titogradu, Novem Sadu in Skopju, s Splitom sta prekinjeni dve tretjini vodov in 30 digitalnih kanalov, s Karlovcem so prekinjene vse zveze, poškodovan je kabel Central. Težave so tudi pri telefoniranju v države, s katerimi ima Slovenija zveze prek centrale v Zagrebu, ki je preobremenjena: Avstralija, Belgija, Kanada, Čehoslovaška, Danska, Madžarska, Nizozemska, Španija, Švedska, Turčija, ZDA in Sovjetska zveza.

Brez težav pa lahko telefonirate v Avstrijo, Nemčijo, Italijo, Švico, Francijo in Anglijo, saj ima Slovenija z njimi neposredne telefonske zveze. S pomočjo enajstih dodatnih vodov, vzpostavljenih prek centralne na Dunaju pa so telefonske zveze nemotene s 43 neevropskimi državami.

Prav nič nenavadna tako te dni ni zgoda s Hrvaško, kako se brat iz Bjelovara in brat iz Vukovara po telefonu medsebojno obvezčata s pomočjo tretjega brata, ki živi v Avstraliji.

Cene rabljenih vozil na kranjskem avtosezemu dne 13. 10. 1991

Tip vozila/Letnik	1990	1989	1988	1987	Starejši
IMV R-4	7.500		5.800	5.500	
Golf		16.000	12.800		85/10.000
Yugo 45		5.200	5.000	4.300	
Yugo 55	6.000	5.300			
Zastava 101	7.400	5.900		5.000	81/3.200
Lada Samara		8.500	7.300		

Opomba: Navedene so povprečne cene s sejma rabljenih vozil v Kranju z dne 13. 10. 1991 in so v DEM. Podatke pripravlja podjetje Praktikum Gorenja vas, d.o.o., ki izvaja kranjski avtosezem vsako nedeljo od 6.—14. ure.

NOVA OPREMA iz Slovenj Gradca na Oktobrskem sejmu

Sedežna garnitura za vse življenje

Radi bi vas opozorili, da boste tokrat resnično zamudili lepo priložnost, če si ne boste na Oktobrskem sejmu v Kranju ogledali program NOVE OPREME iz Slovenj Gradca v večnamenskih halih. Osvežitev in novost na domaćem trgu sta njihova sedežna garnitura IRIS in trosed TULIPAN.

Podjetje Nova oprema iz Slovenj Gradca morda bolje poznate pod imenom Lesna, ki je bila še nedavno tega znana in reden proizvajalec v trgovinah in salonih s pohištvo in prek njih tudi razstavljalcev na sejemskih prreditvah v Kranju. Podjetje Oprema je bilo ustanovljeno 1952. leta s proizvodnim programom oblazinjenega pohištva, ležišč in vzemnic. Ves čas je podjetje ohranjalo osnovni program in ga hkrati razvijalo ter dopolnjevalo. Leta 1974 se je podjetje

Oprena zaradi takratnih razmer in teženj po združevanju v gospodarstvu združilo v Lesno Slovenj Gradec in je potem v takšni sestavi poslovalo do lani. V zadnjih letih pa so v podjetju začeli proizvodni program prodorno tržiti na tujem zahodnem trgu. "Danes je v podjetju Nova oprema 277 delavcev. Na tujih trgu prodamo okrog 60 odstotkov celotne proizvodnje in v našem izvozu predvajajo Nemčija, Avstrija, Združeni

arabski emirati, Švedska ter Sovjetska zveza. Sicer pa danes proizvodni program podjetja Nova oprema sestavlja tri področja in sicer vzemnice vseh

dimenzij, ležišča in sedežne garniture v usnju in blagu," je prvi dan sejma povedal direktor Nove opreme oec. Filip Jelen.

In prav v programu sedežnih garnitur predstavljata sedežna garnitura IRIS in trosed TULIPAN pravo osvežitev in pomembno novost pri oblazinjenem pohištvu na domaćem trgu.

Sedežno garnituro IRIS lahko vsakdo izredno hitro sam doma (brez pomoči strokovnjaka) preboleče v drugo dekorativno blago. Predstavljate si. V trenutku, češ noč, imate novo sedežno garnituro v dnevni sobi. Posobnost te garniture pa je tudi, da jo lahko poljubno oblikujete, saj se sestavlja iz troseda, dvoseda, foteljev in še nekaterih dodatnih elementov. Razen tega je v mehanizmu za ležišče v trosedu IRIS vgrajen tudi latoflex, in na takšni "postelji" se resnično spočijete. Posebnost troseda TULIPAN pa je, da ga lahko iz-

Na Gorenjskem dobite izdelke Nove opreme tudi v Naredku v Domžalah, v Kočni v Kamniku, v Modnih interierih na Jesenicah in v Kranju, v Nami v Škofiji Loki, v Globusu v Kranju, v Mercatorju v Tržiču in v Žireh, v Murki v Lescah, Zarji na Jesenicah, Alplesu v Železnikih...

redno hitro spremenite v udobno francosko posteljo. Dekorativno blago na vseh njihovih izdelkih pa je najrazličnejših barv in vzorcev. Skratka, osvežitev in novost, ki je na sejmu ne gre spregledati.

Filip Jelen pojasnjuje, da se podjetje Nova oprema že dlje časa srečuje podobno kot celotno slovensko gospodarstvo z

izredno težavnimi pogoji poslovanja. S tem, ko so pretrgane vse blagovne in finančne

Nova oprema ima v Slovenj Gradcu, Stari trg 30 tudi svojo trgovino. Pohištvo jih lahko po telefonu 0602/42-051 ali 41-144. Na sejmu v Kranju pa imajo na razstavnem prostoru telefonsko številko 223-572. Na sejmu vam bo vse, kar vas zanima, razložil predstavnik Franci Sivec.

poti z nekdanjim jugoslovenskim trgom, so si v podjetju zavstavili samo en cilj: Preživeti to kritično obdobje.

"Pred meseci smo izoblikovali tudi novo poslovno strategijo trženja, ki sloni na temeljih sodobnega marketinga. To po-

meni, da smo prisluhnili kupcem in delamo tisto, kar kupec želi. Naše geslo je: spoštovati je treba kupca, ne proizvod; čeprav velja, da se kvalitetu za domače tržišča ne razlikuje od tiste za izvoz. Skratka, za denar, ki ga je kupec pripravljen dati, mu nudimo udobje in kvalitet. Ta korak v sodobnem trženju pa narekuje tudi naslednjega: naše izdelke in ponudbo je treba kupcu približati."

Izdelki Nove opreme iz Slovenj Gradca so sicer v vseh trgovinah in salonih s pohištvo v Sloveniji in seveda tudi na Gorenjskem. Na sejmu pa se tokrat Nova oprema predstavlja tudi sama s posebnim sejemskim pustom do 25 odstotkov ali obročnim plačevanjem brez popusta. Pri nakupu nad 20 tisoč tolarjev pa vas čaka presenečenje.

Na borzi ne bo več EDP

Na Ljubljanski borzi so imeli v četrtek, 10. oktobra, za 350 tisoč mark prometa, v glavnem s prodajo obveznic Republike Slovenije. Promet je bil torej bistveno manjši kot v preteklih dneh, kar je razumljivo, saj so izpadle evidenčne devizne pravice. Povedati je treba, da obveznice kotirajo v odstotkih glede na njihovo nominacijo, delnice v tolarjih, opcije pa v markah.

Cene vrednostnih papirjev so na četrtkovem sestanku zelo padle, pri obveznicah Republike Slovenije 1 z 195 kar na 105,7 odstotka, pri obveznicah Republike Slovenije 2 s 185 na 80 odstotkov, pri obveznicah mesta Ljubljana s 167 na 75 odstotkov, podobno so tečaji nižji tudi pri drugih. Razlog je seveda devalvacija, kakor tudi dejstvo, da je z zakonom določeno, da se vrednostni papirji izplačujejo v tolarjih. To pomeni, da osnova za izračun ni več tečaj 13 dinarjev za nemško marko, temveč 32 tolarjev za marko. Kdor hrani vrednostne papirje je torej zaslužil nekaj denarja.

Na Ljubljanski borzi ne bodo več trgovali z evidenčnimi deviznimi pravicami, izpadle so torej v trenutku, ko so dodata zaživele in se uveljavile. Devizne pravice oziroma devizni trg se bo preselil na mednarodni sestanek oziroma v Centralno banko.

Po oceni Borisa Šnuderla, namestnika direktorja Ljubljanske banke, trgovanje z deviznimi pravicami sodi na borzo, ki so monopolisti v razvitih državah, prek knjih se prodaja zlato, vrednostni papirji in tuje valute, torej vse, kar spada med finančne posle. Borze tako predstavljajo moč gospodarstva, ta moč pa se meri po količini obveznic. Boris Šnuderl je prepričan, da takšen sistem, po katerem bodo tečaj tujih valut določali v Centralni banki, ne bo veljal dolgo.

Ljubljanska borza pa velik posel pričakuje z obveznicami,

ki jih bodo varčevalci dobili za svoje devizne hranilne vloge, ko bodo postale javni dolg države Slovenije. Banke jih bodo izdale v višini 900 milijonov tolarjev, z njimi bodo trgovali v tuji valuti, verjetno v markah, kar se bo seveda zgodilo, ko bo sprejet zakon o javnem dolgu.

Ljubljanska banka sporoča, da s hranilnih knjižic in tekočih računov ni več moč dvingati gotovine izven Slovenije, kakor tudi ne s čeki plačevati blaga in storitev.

Ker je bilo nekaj nejasnosti, ponovimo, da je na čeku potrebno prečrtati dinar in napisati SLT, pri izpisaniem zneskov pa lahko napišete toliko in toliko tolarjev. Če kupujete blago, storitve, lahko znesek napišete tudi v stotinah, pri dvigu gotovine pa ne.

Narodna banka Jugoslavije pa zahteva, naj Slovenija dinarje vrne v 30 dneh, v nasprotnem primeru grozi s sankcijami in sicer s pretvorbo dinarjev v devizni polog na osnovi tečaja 13 dinarjev za marko, s katerim bo bremenila Slovenijo.

Tolar je nadaljevanje dinarja, v sebi ima vso anticipirano inflacijo, kakor jo je imel dinar, kar pomeni, da ni možnosti, da bi imel tolar manjšo inflacijo, je ob uvedbi tolarjev dejal dr. Bogdan Oblak - Hamrabi. Tolarju očita, da ima 6-7-krat manjše devizne rezerve, kot je znašal slovenski del deviznih rezerv v Narodni baniki Jugoslavije, pri uvajjanju dinarja ni bila pripravljena strategična obrestna mer bank, obligacijska razmerja niso bila zamrznjena, cene deviznih in drugih vlog občanov so bile zamrznjene z zakonom, ni navodil za plačevanje v druge dele Jugoslavije, skratka v bankah je kaos.

Na vprašanje, kaj bo z lipami, pa dr. Oblak pravi, da bo projekt ponovno aktualen, ker torarčka podobna usoda kot dinar.

Kako izpolniti ček Dinarji v trezorjih

Dinarje, ki smo jih zamenjali v tolarje, so v Banki Slovenije spravili v trezorje, tam jih bodo hranili, dokler ne pride do delitvene bilance med jugoslovanskimi republikami in federacijo.

Narodna banka Jugoslavije pa zahteva, naj Slovenija dinarje vrne v 30 dneh, v nasprotnem primeru grozi s sankcijami in sicer s pretvorbo dinarjev v devizni polog na osnovi tečaja 13 dinarjev za marko, s katerim bo bremenila Slovenijo.

Nove obrestne mere

Po uvedbi tolarja se bodo bistveno spremenile obrestne mreže, Ljubljanska banka d.d. jih je že določila, bistveno drugače tudi v drugih bankah verjetno ne bodo, zato si jih velja ogledati. Mesečna revalorizacijska stopnja je 1,8 odstotka, velja pa za posle, ki jih Ljubljanska banka opravlja v Sloveniji. Spremenjen je torej veliki R, realne obrestne mere oziroma mali r pa ostajajo enake. Za podružnice Ljubljanske banke d.d. zunaj Slovenije pa se politika obrestnih mer ni spremenila.

Knežjega kamna na tolarju ne bo

Na slovenskih vrednostnih bonih je natisnjen knežji kamen, kar je zelo razburilo sosedje v Avstriji. Po besedah Jane-

za Majcna, direktorja gotovinskega prometa Narodne banke Slovenije, na pravem denarju knežjega kamna ne bo, saj ga ni v izhodiščih, ki so jih dobili oblikovalci za izdelavo končne podobe pravih tolarjev.

SKB ponuja izbiro

Stanovanjsko komunalno banko Ljubljana je prevzela devizne hranilne vloge propadle Komercialno hipotekarno banke Ljubljana (bivša Beografska banka), s tem, ko je v stečajnem postopku prevzela njeni mrežo poslovalnic. Banki je uspelo iz drugih virov pokriti te hranilne vloge, zato njihove stranke lahko dvigajo in polagajo devize. V SKB sodijo, da je za vsako stranko koristno, če bo obdržala devizno knjižico, lahko pa se bodo seveda odločile za obveznice, s katerimi namerava vladu razrešiti problematiko deviznih hranilnih vlog. V SKB bodo s svojimi strankami torej ponudili izbiro. SKB pa se že dogovarja z banko v tujini, ki naj bi jamicila za devizne vloge strank.

0,8571 tolarja za dinar

Od petka, 12. oktobra, oponiči naprej je na tečajni listi Banke Slovenije prvič določen tudi tečaj za dinar, ki velja izključno za zamudnike, ki dinarske gotovine niso uspeli še zamenjati. Do konca oktobra to lahko napravijo na okencih Službe družbenega knjigovodstva, za 100 dinarjev pa bodo dobili 85,71 tolarja. Za zaudnike torej ne velja več razmerje 1 : 1.

Tečaj dinarja kot devize na tečajnici Banke Slovenije ne bo več kotiral, oblikoval se bo na podlagi ponudbe in povpraševanja na Ljubljanski borzi. Tečaj dinarja za ostalo dinarsko gotovino se bo oblikoval prosto pri menjalnicah, kar pomeni, da bo odvisen od ponudbe in povpraševanja, menjalnice pa bodo same skrbeti za plamsa dinarske efektivne.

Dinar je torej za postal tuja valuta, vendar pa zaradi prestopa meje oziroma prenosu iz države v državo velja izjema, vnos in iznos je omejen na 5.000 dinarjev.

Koliko je vreden tolar

Na tečajni listi Banke Slovenije so od 12. oktobra naprej tečaji za devize znašali:

		srednji	prodajni
Avtstria	100 ATS	454,7520	456,1163
Nemčija	100 DEM	3.200,0000	3.209,6000
Italija	100 LIT	4,2800	4,2928
Švica	100 CHF	3.656,0000	3.666,9680
ZDA	1 USD	54,2368	54,3995
	1 ECU	65,5616	65,7583

Črna borza:

Na ljubljanski tržnici je v soboto, 12. oktobra, tolar dosegel naslednje tečaje:

Avtstria	100 ATS	550 SLT
Nemčija	100 DEM	3.800 SLT
Švica	100 CHF	4.350 SLT
Italija	100 ITL	5 do 5,10 SLT
ZDA	1 USD	61,50 SLT

100 mark ste lahko prodali za 3.700 tolarjev, kupili pa za 4.300 dinarjev.

V Mariboru je v soboto, 12. oktobra, šiling veljal 5 tolarjev, marca pa 38 tolarjev.

Avstria, Italija

Avstrijski bankirji in trgovci po več kot enotedenskem premoru v ponedeljek, 14. oktobra, spet jemljejo dinarje, sprejemajo pa tudi tolarje, ki so se veliko bolje izkazali kot dinarji že na začetku, saj šiling stane pet tolarjev in kar 12 dinarjev. Nekateri trgovci na Koroškem so že minuli vikend tolarje menjali celo ugodnejše. Kako dober je tolarjev start, pove tudi dejstvo, da je bilo potrebno že prej za šiling odštetiti 6,25 dinarja.

V menjalnicah Tržaške kreditne banke v Trstu je bilo za tolar moč dobiti 21 lir, pri nakupu pa je bilo potrebno zanj odštetiti 23 lir. Po takem tečaju se ravna tudi trgovci.

Ijubljanska banka

Pisan sveženj posojil

LB Gorenjska banka v Kranju nudi pisan izbor posojil, ki jih lahko najamejo občani, predstavila nam jih je MELITA PODREKAR, vodja oddelka kreditov.

Začnimo pri splošnih pogojih, ki jih morate izpolnjevati, da se lahko napotite v Gorenjsko banko po posojilu. Z njim morate poslovno sodelovati, kar pomeni, da na njeno hranilno knjižico ali tekoči račun prejemate plačilo. Zaposleni morate biti za nedolžen čas, vendar ne v podjetju, ki je tik pred stečajem, saj tako vaša plačila ni garancija za vračilo posojila. Stalno bivališče morate imeti na območju banke, ki vam daje posojilo.

Gotovinska posojila do enega leta

Gorenjska banka daje posojila za nakup trajnih potrošnih dobrin, za plačilo različnih storitev in obveznosti, carin, prometnih davkov, za plačilo dednih deležev, za nakup kurjave, ozimnice, letne vozne karte, plačilo šolnine, šolskih knjig.

Do enega leta odplačilne dobe lahko dobite tudi gotovinsko posojilo, dokumentacije ne potrebuje, saj zadošča izjava, za kaj boste posojilo porabili, nato pa vam bo banka posojilo nakazala na tekoči račun ali na hranilno knjižico.

Posojila, ki jih banka odobri na osnovi ustrezne dokumentacije, pa imajo dve do petletno odplačilno dobo, pri dednih deležih dve do desetletno.

Do 7. oktobra je najnižji znesek posojila znašal 2.500 dinarjev, posojila pa je bilo potrebno zavarovati s plačilom zavarovalne premije ali s tremi posojilno sposobnimi poroki. Z uvedbo slovenskega tolarja bodo določene nove obrestne mere, pričakujemo lahko, da revalorizacije ne bo več, vse pa bo znano v kratkem.

Stanovanja posojila

Stanovanjsko posojilo je moč dobiti za nakup, gradnjo ali prenovo stanovanjskih enot, izpolnjevati je potrebno že omenjene splošne pogoje o poslovnom sodelovanju z banko. Seveda je potrebno predložiti ustrezno dokumentacijo, posojilo dobite, če gradite na območju Gorenjske. Banka stanovanjska posojila odobri na osnovi vezave sredstev ali na osnovi namenskih varčevalcev, odobri tudi premostitvena posojila za gradnjo ali obnovu stanovanjske enote, fiksni znesek na investitorja trenutno znaša 40.000 tolarjev. Pri nakupu stanovanjske enote je možno posojilo za zaključitev finančne konstrukcije, odstotek posojila od predčinske vrednosti je kar 80-odstoten. Odplačilna doba stanovanjskih posojil je od pet do petnajst let. Posojila so dvojno zavarovana, z zavarovalno premijo, s posojilno sposobnimi poroki in z vključbo zastavne pravice in prepovedi odsvojitve. Revalorizacija se je doslej pripisovala posojilom, kako bo po novem, bo znano v kratkem.

Posojila za obrtnike

Bogata je tudi posojilna ponudba za obrtnike, kjer pa je posebnost toliko, da bi težko našeli vse, predvsem pa v Gorenjski banki vsakega obrtnika obravnavajo posebej, pravijo, da je vsak obrtnik svet zase. Zato bo najbolje, če se oglase v banki, kjer jim bodo razložili svojo ponudbo.

Gorenjska banka d. d., Kranj

PRIHRANEK ČASA IN DENARJA IN ŠE PRISPEVEK V BOJU ZA ČISTEJŠE OKOLJE ...

To je KOMBINIRANI PREVOZ z vlakom in avtobusom od doma do delovnega mesta ali šole. In nazaj, seveda.

Kranj: posebni avtobusi od Mlake do železniške postaje. Vmes ustavlja na vseh pomembnejših postajališčih.

Drugi avtobus pelje od Dijaškega doma preko Planine do železniške postaje. Vozni redi avtobusov so usklajeni z voznim redom vlakov, ki peljejo v Ljubljano ali na Jesenice.

Škofja Loka: avtobus iz Podlubnika do železniške postaje. Vmes ustavlja na vseh pomembnejših postajališčih.

Tudi ta vozni red je usklajen z voznim redom vlakov, ki peljejo v Ljubljano ali v Kranj oziroma naprej na Jesenice.

Če želite z vlakom iz Kranj ali Škofje Loke v Ljubljano, vam ni treba prav do ljubljanske železniške postaje. Izstopite lahko na postajališču Litostroj, kjer čakajo posebni avtobusi mestnega potniškega prometa za smer proti Bežigradu, Centru in Viču.

**MLAKA - BEŽIGRAD: 50 MINUT!
PODLUBNIK - BEŽIGRAD: 40 MINUT!**

Vse vrste železniških popustov veljajo tudi za kombinirani prevoz.

železniško
gospodarstvo
ljubljana

Zahteve po zamenjavi ministra so spet oživele

Cas brionskega moratorija, v katerem je veljal tudi "tih moratorij" na vsakršne zamenjave članov slovenske vlade, se je končal in spet je postala aktualna zahteva po zamenjavi kmetijskega ministra prof. dr. Jožeta Osterca oz. ta zahteva, kot pravi predsednik vlade Lojze Peterle, niti ni bila nikoli "odmrzljena".

Vodstvo Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke je spomladi pristalo na to, da se "primer Osterca" zamrzne, le pod pogojem, če bosta Demosova koalicija in vlada podprli devetnajst njihovih zahtev in predlogom. Demos in vlada sta to storila, vendar je bilo že tedaj mogoče povsem upravičeno domnevati, da je podpora bolj trhla in zaradi "mira v hiši" in da vseh zahtev ne bo mogoče uresničiti v kratkem času. Ko zdaj ugotavljamo, kaj je vlada uresničila in česa ne, lahko ugotovimo, da je nekaj zahtev že izpolnila ali jih bo v kratkem, nekaj pa jih še ni in jih verjetno še tako hitro ne bo. Ne zato, ker jih ne bi hotela, ampak zaradi tega, ker ima polne roke dela z osamosvojitvijo, ker so nekateri zakoni pomembnejši od kmetijskih in ker je nenazadnje predvsem parlament (in ne vlada) tisti, ki postavlja temelje kmetijske politike.

Ceprav je težko presojati, kdo je, denimo, najbolj zaslužen za to, da bodo zadruge dobile pomembne lastninske deleže v predevalovalni industriji in da zakon o denacionalizaciji vsebuje tudi določbe o popravljanju krivic, storjenih z arondacijami, pa je zdaj že bolj ali manj jasno, da bosta dve na prvih mestih zapisani zahtevi v kratkem izpolnjeni in da je uresničenih že tudi nekaj drugih specifično kmetijskih zahtev - na primer: regresiranje "kmečke nafte". Zdi se, da so v kmečki zvezi zahteve po zamenjavi kmetijskega ministra ponovno oživele predvsem zaradi dveh zakonov - o gozdovih in veterini. Pri gozdarskem zakonu naj bi bilo najbolj sporno to, da kmečka zveza zahteva obvezno odkazilo le za tiste zasebne gozdove, ki so varovalnega in posebnega pomena, vlada pa naj bi podprla tak predlog ministrstva, ki po oceni kmečke stranke vsebuje obvezno odkazilo za vse zasebne gozdove. Pri zakonu o veterinski službi je bistvo nesoglasij med kmečko zvezo in skupino, ki v okviru kmetijsko-gozdarskega ministrstva pripravlja osnutek zakona, v tem, kako vzpostaviti konkurenco in zagotoviti zasebni živinodržavni službi enakovreden položaj.

Ko skuša vodstvo kmečke zveze dokazati, da ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dela slabno in mimo interesov slovenskega kmetstva in da je zato ministra treba zamenjati, pa ima minister prof. dr. Jože Osterer tudi nemalo argumentov, s katerimi dokazuje, da ministrstvo obvladuje sedanje razmere in da ima tudi jasen razvojni koncept. Ministrstvu je, na primer, uspelo, da slovenski kmetje dobivajo za mleko plačilo, ki predstavlja najmanj 80 odstotkov izračunanih stroškov prireje. Uspelo mu je vzpostaviti cenovno razmerje med mlekom, mladim pitanim govedom in prašiči, zagotoviti, da odkup pšenice kljub slabši letini ni bil bistveno manjši, da je bil letošnji dosedanj odkup mleka celo nekoliko večji od lanskoga, da je letošnja odkupna cena pšenice pokrila tudi višje stroške pridelovanja v Sloveniji, da nobena druga dejavnost iz izjemno kmetijstva ne zaostaja za lansko proizvodnjo le za dva do pet odstotkov, da je bilo ob vsem pomanjkanju denarja poskrbljeno za kakovostno setev, da so bila skromno odmerjena intervencijska sredstva koristno porabljena...

Seveda bi bilo prelep, če bi zapisali, da sta jabolko spora le zakona gozdovih in o veterini. Problem je globlji: gre za stare zame, za to, čigav je kmetijski minister (od kmečke zveze ali od vseh slovenskih kmetov in vsega kmetijstva), za različne ocene razmer v kmetijstvu, za politiko, ki ni nikoli povsem čista, ampak je vedno tudi vsaj malo umazana... ● C. Zaplotnik

MEŠETAR

V škofjeloških Mesoizdelkih, kjer odkupijo največ živine od gorenjskih kmetov, veljajo od danes, 15. oktobra, nove odkupne cene za živilo, ki so približno za 14 odstotkov višje od prejšnjih. Za toliko se bo podražilo tudi meso v mesnicah in trgovinah. Naj še povemo, da je to v manj kot dveh mesecih že šesta podražitev živine in mesa in da je podražitev pričakovati tudi v prihodnje, če se bo pokazalo, da se hiperinflacija nadaljuje in da tolar ni toliko trdna valuta, kot se je ob njenem rojstvu napovedovalo.

Poglejmo, kakšne so nove odkupne cene!

vrsta goveda — kakovostni razred	cena (v tolarjih/kg)	živa teža	meso
MPG — mlado pitano govedo:			
Extra	72,80	130,00	
I.	66,64	119,00	
II.	61,04	109,00	
zunaj kakovost. razreda	50,40	90,00	
Ostalo (starejše) govedo:			
I.	45,76	88,00	
II.	42,12	81,00	
III.	38,48	74,00	
zunaj kakovost. razreda	30,68	59,00	
prašiči	60,00	—	
teleta	84,00	—	

Ponudba na odkupnih mestih je skromna. Ker je krme dosti, kmetje raje živilo normalno (do)pitajo, kot da bi jo predčasno prodali.

Demografsko ogroženi

Letos program, prihodnje leto denar

Radovljica, 11. oktobra - Izvršni svet je na nedavni seji imenoval posebno skupino, ki bo dokončala razvojni program za demografsko ogroženo območje radovljiske občine. To območje obsegajo krajevno skupnost Staro Fužino ter gorska in višinska naselja Kupljenik, Nemški Rovt, Ravne v Bohinju, Koprnik, Gorjuse, Slamniki, Gorenje in Radovna. Program bo občinska skupščina obravnavala na decembrski seji in če ga bo sprejela, bo mogoče prihodnje leto in leta 1993 kandidirati za republiška sredstva. V skupini so Andrej Ogrin, član izvršnega sveta, odgovoren za kmetijstvo, Mojca Medja, samostojna svetovalka za kmetijstvo, lov in ribolov v občinski upravi z gospodarstvo in družbenimi dejavnosti, Martin Šolar, sodelavec Triglavskega naravnega parka, Rajko Reš, Dušan Jovič in Majda Lončar - vsi pospeševalci Kmetijskega zavoda Ljubljana - oddelek Kranj ter Milan Robič, svetovalec za plan v občinski upravi z gospodarstvo in družbenimi dejavnosti. ● C. Z.

Regresiranje "kmečke nafte"

Pravica iz "stare Jugoslavije" tudi v samostojni Sloveniji

Ceprav kmetje uporabljajo traktorje in druge stroje pretežno za delo na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih, so doslej plačevali ves prispevek za ceste.

Ljubljana, 11. oktobra - Ko je slovenska vlada letos spomladi odločala o predlogu ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za regresiranje pogonskega goriva D-2, ki se uporablja v kmetijstvu, je predlog sicer zavrnila, vendar je hkrati obljudila, da bo o predlogu ponovno razpravljala ob sprememb republiškega proračuna. Obljubo je izpolnila in pred nedavnim sprejela odlok, ki je začel veljati 9. oktobra. Po tem odloku imajo pravico do regresa za dieselsko gorivo D-2 ("kmečka nafta") vsi posamezniki in organizacije, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo ali prodajajo lastne kmetijske pridelke. Regres lahko uveljavljajo le na podlagi računov in drugih dokumentov o količinah kmetijskih pridelkov, prodanih od 1. julija do 31. decembra letos.

Odlok tudi natančno določa, za kolikšne količine je mogoče uveljaviti regres oz. koliko litrov regresirane nafte prilagodi kmetom in drugim za prodano tono krompirja, žita, živine...

Višina regresa znaša 20 odstotkov od maloprodajne cene dieselskega goriva D-2. Uprava

Odlok predvideva kazni za tiste, ki bi uveljavljali regres na podlagi lažnih listin. Za kmete (in druge posameznike) je kazen 20 tisoč tolarjev, za organizacije 50 tisoč in za odgovorne v organizacijah 10 tisoč tolarjev.

vrsta pridelka	merska enota	količina regresirane nafte (litrov/mersko enoto)
žita (bela)	tona	45
sladkorna pesa	tona	12
koruza	tona	36
krompir	tona	23
hmelj	tona	258
grozdje	tona	58
sadje	tona	14
mlado pitano govedo (MPG):		
— prireja na domači krmi	tona	294
— prireja na kupljeni krmi	tona	47
mleko	1000 litrov	41
prašiči:		
— prireja na domači krmi	tona	244
— prireja na kupljeni krmi	tona	38

vičenci uveljavljajo regres pri pristojnem občinskem upravnem organu za kmetijstvo in sicer na podlagi računov o prodaji kmetijskih pridelkov. Tisti, ki uveljavljajo regres na podlagi prodanih količin mladega pitanega goveda in prašičev, morajo k zahtevku priložiti tudij izjavo o načinu reje. Za pri-

V Italiji in Avstriji regresirajo približno 30 odstotkov maloprodajne cene pogonskega goriva. Avstrija priznava regres v obliki povračila davkov, v Italiji pa morajo kmetje nabavljati regresirano pogonsko gorivo na posebnih črpalkah oz. skladisih. V obeh državah je osnova za višino regresa površina obdelovalnih zemljišč, število nekaterih vrst kmetijskih strojev ter normativi porabe goriva.

Regresiranje "kmečke nafte" pri nas ni novost, ampak je to ugodnost, ki so jo kmetje in kmetijske organizacije imele že tedaj, ko je bila Slovenija še del Jugoslavije. Olajšave pri nakupu dieselskega goriva za potrebe kmetijstva je odpravil zvezni zakon o začasnih ukrepih o davku od prometa proizvodov in storitev, ki je začel veljati 1. februarja letos. Od tedaj dalje so kmetje in kmetijske organizacije plačevali pri pogonskem gorivu tudi več kot 30-odstotni prispevek za ceste.

rejo z nabavljenim krmo se šteje, če je pri uslužnostnem pitanju delež kupljene oz. pridobljene krme večji od 40 odstotkov. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo na podlagi zahtevkov nakazovalo denar na občine, občine pa morajo najkasneje v enem dnevu po prejemu nakazati denar upravnemu. Vlada se je za regresiranje "kmečke nafte" odločila zato, ker kmetijske organizacije in

kmetje uporabljajo traktorje in druge stroje s pogonskim gorivom pretežno le za delo na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih, medtem ko se po cestah vozijo le petino strojnih ur. Tukrat so osnova za regres pronašli kmetijski pridelki, po predlogu, ki ga je vlada obravnavala (in zavrnila) spomladi, pa bili do regesa upravičeni vsi, ki imajo več kot en hektar kmetijskih zemljišč in gozdov. ● C. Zaplotnik

Vsako zrno toče še ne zmanjša pridelka

Kmetijski svetovalci, tehnologi družbenih posestev, inšpektorji in drugi strokovnjaki so se pred kratkim zbrali ob "dnevu koruze" na kmetijskem poskusnem centru v Jablahu, kjer so jih strokovnjaki Kmetijskega inštituta Slovenije seznanili z letošnjimi pridelovalnimi možnostmi. Povedali so, da so pridelovalci domala 60 odstotkov koruze posadili v prehladna tla in da so problem glivične bolezni na storžih in stebrih. Zanimiv je podatek, da toča, ki uniči tretjino listne površine koruze, še ne povzroči zmanjšanja pridelka. Na posestvu v Jablahu se je med zgodnjimi sortami najbolj izkazala sorta helga, ki je odporna proti polegajuju in boleznim in ima tudi druge dobre lastnosti.

Lovskogojitveni načrti radovljiskih lovskih družin

Je lovstvo pomembnejše od kmetijstva in gozdarstva?

Mnenje odbora za kmetijstvo: pri načrtovanju staleža in letnega odstrela bi bilo treba izhajati iz škode, ki jo divjad povzroča na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih.

Radovljica, 11. oktobra - Ker v republiki pripravljajo nov zakon o lovui in gojivu divjadi, je radovljiski izvršni svet junija sklenil, da lovskogojitveni načrtov za obdobje 1991-95 ne bo obravnaval in da naj lovsko organizacije gospodarijo po letnih načrtih. Ker pa je po sedaj veljavni zakonodaji letne načrte mogoče sprejeti le na podlagi petletnih, je odbor za kmetijstvo (vodi ga občinski kmetijski minister Andrej Ogrin) predlagal izvršnemu svetu, da bi petletne lovskogojitvene načrte obravnaval in bi jih posredoval tudi v skupščino. Izvršni svet je o tem odločal na včerajšnji seji.

Odbor za kmetijstvo pri izvršnem svetu je petletne načrte obravnaval skupaj s predstavniki lovskih družin, medobčinskimi inšpektorjem in predstavniki gozdnega gospodarstva. Ugotovil je, da vsi načrti poudarjajo lov kot dejavnost, ki naj bi se mu vse druge dejavnosti (kmetijstvo, gozdarstvo itd.) prilagodi. Ker so lovsko organizacije vnesle v lovišča neavtohtone vrste (muflon) in ker je stalež jelenjadi prevelik, prihaja do večjega gibljanja divjadi (srnjadi) proti urbanim naseljem in obdelanim kmetijskim površinam, s tem pa tudi do večje škode. Stalež divjadi in načrtovani odstrel sta v načrtih neutrenzna in bi ju po mnenju odbora bilo treba prilagoditi škodi na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih. Poglejmo, kakšne so pripombe odbora za posamezne lovskogojitvene načrte! Lovski družini Begunjščica predlagata, da bi zaradi večjih škod (predvsem na mladih smrekovih sestojih) temu ustrezno povečala tudi letni odstrel

srnjadi. Iz načrta lovsko družine Bled ni razvidno sodelovanje s Triglavskim naravnim parkom. To sodelovanje pa bi bilo potrebno za uresničitev letnega načrta odstrela muflona in jelenjadi, ki se seli iz lovišča ene v lovišče druge lovsko organizacije. Lovska družina Bohinjska Bistrica bi si moralata postaviti za cilj zmanjšanje stalež jelenjadi, saj po republiških smernicah ni uvrščena niti v osrednje niti v robno območje za gojitev tovrstne divjadi. Iz načrta lovsko družine Jelovica je po mnenju odbora mogoče sklepati, da ne pozna dogovora med lovcii in ostalimi uporabniki prostora. Lovska družina Kropa predvideva intenzivno krmljenje in povečanje stalež jelenjadi, kar je za kmetijstvo in gozdarstvo nesprejemljivo. Prisotnost muflona v lovišču kot neavtohtone vrste je nepotrebno. Lovska družina Nomenj v svojem načrtu premalo poudarja problem škod. Načrt za jelenjad je ustrezni, saj družina po republiških smernicah ne sodi v osrednje območje za gojitev. Lovskogojitveni načrt Triglavskega naravnega parka obravnavata območje parka kot lovišče, kar je v nasprotju s konvencijo za

Nove registrske tablice, oznaka na vozilih SLO

Po nove potne liste po 21. oktobru

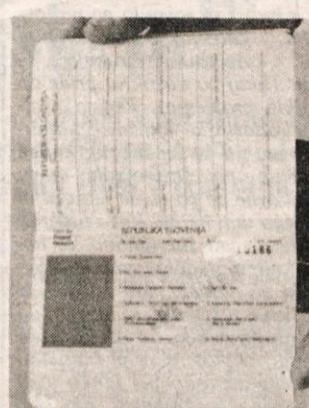
Slovenski potni list že priznale vse sosednje države in Nemčija.

Ljubljana, 10. oktobra - Kot je na četrtnovi tiskovni konferenci povedal slovenski notranji minister Igor Bavčar, slovenski potni list priznavajo tri evropske države: Avstrija, Italija in Nemčija (kasneje sta ga priznali še sosedna Madžarska in Češkoslovaška). Občinski upravni organi bodo začeli postopno izdajati nove potne liste 21. oktobra. Po novem letu bodo začeli izdajati tudi nove registrske tablice za motorna vozila. Mednarodno priznana koda (oznaka) naše države na njih je SLO.

Doslej je bilo izdanih že nekaj sto novih potnih listov, predvsem za predstavnike v oblasti, države, športne in kulturne delavce - najbolj vidne ambasadorje nove slovenske države v tujini. Nov potni list, ki ga ne bo treba podaljševati deset let, je bolj licen in kako vosten od sedanjega jugoslovenskega. Stal bo 1125 tolarjev. Jugoslovanski bo veljaven še tri leta.

Minister Igor Bavčar je predstavil tudi osnutke novih registrskih tablic za motorna vozila. Poleg kombinacije črk in številk bodo na njih tudi grbi občin, v katerih bo sedež registrskih območij. stare registrske tablice bo treba zamenjati v dveh letih. Nove bo lastnik lahko prenašal z enega avtomobila na drugega. Če bo plačal več, bo na tablici celo lahko izbiral črke in številke, denar za ta "luksuz" bo namenjen izboljšanju varnosti v cestnem prometu. Ob novih registracijah bo obvezna tudi nova oznaka Slovenije na vozilih. Mednarodno priznana koda je SLO.

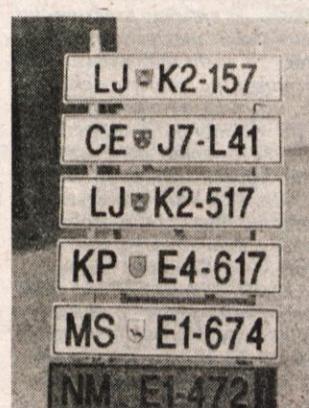
Notranji minister Igor Bavčar je govoril tudi o prometnih zapletih na mejnih prehodih s Hrvaško. Po njegovem prihaja do njih zato, ker je Slovenija do zadnjega spoštovala brionško deklaracijo. Gradbeni dela gredo h koncu, problem nezdostnega števila pasov in prometne signalizacije pa bo po njegovem zagotovil lahko in hitro rešljiv. Kar zadeva zaplete v odnosih s Hrvaško, jih bosta vlad obeh držav skušali v naslednjih dneh. Igor Bavčar je

Nov slovenski potni list

tudi zanikal dezinformacijo, češ da hrvaška maloobmejna prepustnica za Italijo v Sloveniji ne velja.

Na 34 mejnih prehodih z Republiko Hrvaško, od teh je osem železniških, velja od 8. oktobra enak režim kot na mehjah z drugimi državami. Kot je na novinarski konferenci povedal direktor republiške carin-

Osnutki novih registrskih tablic

ske uprave Franc Košir, so v treh dneh na mehjah s Hrvaško zavrnili precej potnikov, ki so skušali vnesti v Slovenijo večje količine dinarjev. Po novem bo iz Slovenije mogoče nesti čez mejo za tisoč mark tolarjev ali katere druge tuje valute, vnos deviz je neomejen, največji vnos in iznos tolarjev pa bo najbrž posebej predpisani. ● H. Jelovčan, foto: G. Šnik

Na ljubeljskem mejnem prehodu ni sledu o nekdanji gneči

Uspešni pri odkrivanju orožja, mamil, dinarjev

Samo v treh mesecih so policisti in cariniki na Ljubelju zasegli 112 različnih kosov orožja in 35 tisoč nabojev.

Ljubelj, 14. oktobra - Na mejnem prehodu Ljubelj že lep čas ni več sledu o nekdanji gneči. Razlogi so znani; političnovarnostne razmetre v preostalem delu Jugoslavije. Najprej so nehalo prihajati tuji turisti, zdaj so se ustavile tudi reke zdomcev. Na dan prepelje mejno črto s sosednjo Avstrijo v obeh smereh okrog 3000, največ 3500 vozil. Večinoma gre za t.i. enodnevni nakupovalni promet. Bistveno manj, za 60 do 70 odstotkov, kot pred odprtjem Karavank je zdaj na Ljubelju tudi tovornega prometa, ki ga bo bližnja zima še bolj razredčila.

»Delo mejne police je ukorenjeno po novih zakonih Republike Slovenije; zakon o nadzoru državne meje, o potnih listinah, o državljanstvu Republike Slovenije. Zakonodaja je liberalnejša od prejšnje, bolj evropska, pod ostrejšim nadzorom so le določene kategorije potnikov,« je povedal komandir mejne po-

staje na Ljubelju Bojan Belak in kot zanimivost dodal, da se sem in tja že pojavijo na meji tudi slovenski potni listi.

Mejni policisti v dogovoru s tržiškimi nadzorujejo tudi območje Zelenice in starega mejnega prehoda. Mejnega pasu ni več, ob t.i. zeleni meji opravljajo predvsem preventivne

Bojan Belak

preglede. Zanimivo je, da so v tem času obravnavali le en primer poskusa ilegalnega prehoda meje. Od kar ni več mejnega pasu, ki ga je prej nadzorovala vojska, ljudi zelo privlači stari ljubeljski mejni prehod, ki ga kazalo urediti kot planinsko točko, propadajočo stavbo spremeniti v planinsko zavetišče ter popraviti cesto.

»Med krštvami v zadnjem času predvsem izstopa tihotapljenje orožja in streliva. V treh

mesecih, od julija do vključno septembra, so policisti in cariniki na Ljubelju zasegli 112 kosov različnega strelnega orožja - od tega le devet plinskih pištolj, ki so bile v preteklosti zelo zanimiva "roba"; večinoma gre za malokalibrske puške in pištole ter za "pumparice", namenjene za streljanje ob blizu. Poleg orožja smo zasegli še 35 tisoč kosov streliva. Med tihotapci bi težko zarisal narodnostno mejo; pojavitajo se tako Hrvatje kot Bosanci in Slovenci, zlasti Slovenci z orožjem in strelivom očitno prekupečujejo,« je dejal Bojan Belak.

Ljubeljski policisti in cariniki so bili letos uspešni tudi pri odkrivanju mamil. Enkrat so zasegli kar 12,5 kilograma hašča, enkrat pol drugi kilogram. Med tihotapskim blagom so (že pred zamenvavo slovenske valute) dobili tudi večje količine dinarjev. Sicer je njihov nadzor prehajanja državne meje tudi v prihodnje usmerjen predvsem v odkrivanje oziroma preprečevanje terorizma in trgovine z mamilimi. ● H. Jelovčan, foto: G. Šnik

Primerki zaseženega orožja

NA SONČNI STRANI ALP

Preša za mulj iz čistilne naprave

Jesenice, 11. oktobra - Pred dnevi je jeseniški Kovinar predstavil delovanje preš za dehidriranje blata iz čistilne naprave. S sposojeno napravo bo zaenkrat le delno izpraznil z muljem zapolnjena gnilišča. Svojo prešo, ki bo prestavljiva, bo v prvih mesecih prihodnjega leta ponudil v uporabo tudi upravljalcem drugih čistilnih naprav.

Na jeseniško čistilno napravo z zmogljivostjo 30 tisoč enot so zaenkrat priključena mestna naselja in območje Koroške Bele, kjer živi skupno približno 13 tisoč prebivalcev. Ker Kovinar odvaja tudi odpake iz zasebnih gneznic v občini na čiščenje v čistilno napravo, sta se dve tisočkubični gnilišči v treh letih obratovanja zapolnili z muljem. Kot je povedal za ilustracijo Nuša Jelenc, vodja čistilne naprave, se v gnilišča izloči vsak dan od 40 do 50 kubičnih metrov svežega blata.

V Kovinarju so že segli globoko v žep za novo mobilno prešo za dehidriranje blata, ki stane pri nemški firmi Huber 300 tisoč mark. Ker bodo napravo dobili predvidoma šele februarja prihodnje leto, so si pri zastopstvu te firme Okolje Consulting v Celju izposodili podobno napravo. Z njo bodo v treh tednih prečistili mulj iz gnilišč in tako zagotovili nadaljnje obratovanje čistilne naprave. Ker je to pri nas še novost, so prešo predstavili tudi možnim uporabnikom iz Slovenije. Povedali so jim, da bo mobilna preša lahko predelala še enkrat večjo količino, to je od 15 do 20 kubičnih metrov blata na uro; po predelavi bo od celotne količine blata ostalo le približno 25 odstotkov suhe snovi.

V jeseniški čistilni napravi smo še zvedeli, da v teh dneh pripravljajo priklop kolektorja s Hrušicami, ob obmejnega platoja do bolnišnice. Za razbremnenite kanalizacijske sisteme načrtujejo postopno izločanje hudournikov iz kanalizacije. Zato bo v čistilno napravo moč speljati odpake od Rateč navzdol, za kar pridobivajo dokumentacijo. ● S. Saje

Z okroglo mize o gasilstvu

Letos 1400 požarov

Ljubljana, 11. oktobra - Predstavniki Gasilske zveze Slovenije so na okrogli mizi o delu svoje organizacije ugotovili, da se je ta v 123-letnem razvoju izoblikovala v servis za pomoč in zaščito prebivalcev. Do septembra letos za tretjino manj požarov kot isti čas lani.

Približno 110 tisoč članov v 1467 prostovoljnih gasilskih društvih, ob katerih deluje še 10 poklicnih enot, je zadosten porok za uspešno izpolnjevanje zaupnih nalog, je med drugim ocenil predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eory na okrogli mizi "Gasilska organizacija - pomemben člen v sistemu zaščite in reševanja". Kot je poudaril, je članstvo opravilo poleg gasilskih obveznosti v zadnjem letu več pomembnih nalog pri reševanju in zaščiti. Skoraj deset tisoč gasilcev je sodelovalo pri odstranjanju posledic lanskih poplav, med letosnjiko agresijo pa so dežurali po vseh društvinah v Sloveniji še pred ukazom. Predsednik je še opisal svoje poglede na prihodnjo organiziranost gasilstva in snovanje zakonodaje s področja varstva pred požarom.

Poveljnik GZS Anton Sentočnik je ugotovil, da v skupnem številu intervencij gasilcev zavzemajo požari le povprečno 20 odstotkov. Lani so registrirali okoli 1600 požarov, zaradi katerih so 2375-krat pohitela na gašenje. Ob tem je opozoril, da zaradi pomankljivih sistemov alarmiranja večkrat stečejo reševanja prepozno. Gasilci so sicer dobro opremljeni s tehničnimi sredstvi, primanjkuje pa jim zaščitne opreme, zaradi česar prihaja tudi do poškodb gasilcev. Poveljnik je še poudaril pomembno vlogo preventive; lani so opravili več kot 73.300 pregledov, organizirali gasilske straže in patrolne obhode. Ko je govoril o strokovnem izobraževanju, je kot novost omenil izobraževanje za nekatere specjalnosti v učnem centru na Igu pri Ljubljani, kjer naj bi na novo osnovali gasilsko šolo.

Glavni požarni inšpektor Bogo Zupančič je poudaril, da je preventiva najnaj tudi v industriji. Morda je to razlog, da letos v tovarnah ni bilo katastrofalnih požarov. V prvih osmih mesecih so našeli malo manj kot 1400 požarov, kar je za tretjino manj od lani. ● Stojan Saje

Zavestno v rdečo luč

V treh urah so policisti zavestili šestnajst voznikov, ki niso upoštevali rdeče luči na semaforjih.

Kranj, 14. oktobra - V sredo med peto in osmo uro zjutraj so gorenjski policisti preverjali hitrost in vožnjo v rdečo luč.

Čeprav je bil pretekli teden prometne varnosti, o katerem se je veliko govorilo, na cestah tega ni bilo videti. Policisti so v treh urah v sredo zjutraj ustavili 658 voznikov in kar pri 312, torej skoraj pri polovici, ugotovili kršitve cestnopravnih predpisov.

Šestnajst voznikov ni upoštevalo rdeče luči na semaforjih, štirje se niso ustavili niti pred rdečo lučjo, ki napoveduje prihod vlaka. Je ob tem treba reči še kaj?

Zaradi prehitre vožnje so policisti kaznovali 68 voznikov, proti trem so napisali predloge sodniku za prekrške, ker so hitrost v naselju prekorali za več kot 30 kilometrov na uro. Policisti so ugotovili tudi številne druge kršitve. Zaradi tega se bo 37 voznikov zagovarjalo pri sodniku za prekrške, 80 pa jih policisti denarno kaznovali, 108 pa napisali plačilne naloge. Že navsezgodaj zjutraj so bili vinjeni, najbrž še od prekročene noči, trije vozniki. Njim in petim drugim, katerih vozila bi prej sodila na odpad kot na cesto, so policisti prepovedali vožnjo ter jih olajšalo za voznika oziroma prometna dovoljenja. Kot zanimivost povejmo še, da so pri enem opazili v vozniskem dovoljenju zbrisani varstveni ukrep prepovedi vožnje. Poleg bogatega posevka kazni, ki kaže na vse slabšo voznisko kulturo, so policisti v akciji tudi opozorili 87 voznikov zaradi lažjih krštev predpisov. ● H. J.

NESREČE

LETOS ŽE 29 MRTVIH

Letos je promet na gorenjskih cestah terjal že 29 mrtvih. Števila je sicer za eno žrtev manjša kot v enakem času lani, vendar razloga za zadovoljstvo nikakor ne more biti. Zlasti črna je statistika za kranjsko občino, kjer je bilo letos že dvanajst mrtvih, od teh kar šest na brnški cesti.

Kolesar umrl

Golnik - V petek, 11. oktobra, ob 19.45 je Marija Novšek, stara 48 let, iz Most pri Žirovnici, je z avtom peljala od Golnika proti Kranju. Potem ko je na ravnem delu ceste prehitela neznan avto, je trčila v nasproti vozečega kolesarja Velimira Čevriča, roj. 1974, iz Kranja. Voznica kolesarja ni opazila, ker je bilo kolo brez luči. Hugo ranjenega Čevriča so odpeljali v UKC, kjer je nekaj pred polnočjo umrl. ● H. J.

Nezgoda na viaduktu

Peračica - V soboto, 12. oktobra, ob 18.50 je 24-letni Brane Vovk iz Kranja z jugom peljal od Podvine proti Podtaboru. Na viaduktu ga je, očitno zaradi vpliva alkohola, zaneslo desno v odbojno ograjo, nakar je sunkovito zavil v levo in trčil v stebriček odbojne ogripe na levi strani viadukta. Huje ranjenega voznika so odpeljali v UKC.

S kombijem v avtobus

Lancovo - Iste dne zjutraj ob 6.50 je Milenko Radanovič, star 34 let, iz Železnikov s kombijem vozil od Kamne gorice proti Lescam. Zunaj Lancovega je v desnem nepreglednem ovinku zapeljal prek sredinske črte na levo bankino, nato pa med vračanjem na cesto trčil v avtobus, ki ga je nasproti pravilno pripeljal Rajko Brečko z Bledu. Zelo hujo ranjenega Radanoviča so odpeljali na zdravljenje v UKC.

HALO, 93

Kranj, 14. oktobra - V petek, 10. oktobra, je v enem od stanovanj na Zlatem polju zagorel fižol v loncu, na katerega je gospodinja očitno pozabila in odšla ven. Poklicni gasilci so šli po sledi dima, prek balkona pripelzali v stanovanje in odstavili začgan lonec. Naslednjo noč so gasili goreč fiat 125 z registrsko tablico BM neznanega lastnika, parkiran ob C. I. maja. Zgorela je notranja oprema in del karoserije, komisija UNZ Kranj raziskuje vzrok požara.

V petek so gasilci vozili pitno vodo na Jamnik. Sicer pa te dni sodelujejo s prostovoljnimi gasilskimi društvimi, ki v mesecu požarne varnosti po terenu pregledujejo ročne gasilne aparate. ● H. J.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Posiljevalec v priporo

Kriminalisti UNZ Kranj so proti 39-letnemu Tomislavu V. iz Radovljice napisali že četrto kazensko ovadbo, v kateri ga utemeljeno sumijo posiljevalec mlajše mladoletnice. Za eno tovrstno dejanje je bil že obsojen, preiskovalni sodnik, ki je v nedeljo zanj odredil pripor, pa obljublja, da tokrat ne bo zlahka prišel na svobodo.

V soboto je Tomislav V. v avto sprejel dve mladoletni štoparki, ju vozil okoli Bledu in Radovljice, nakar je eno odložil, drugo pa zap

Zaradi čedalje večjega zanimanja bralcev za sodelovanje v rubriki Odmevi in Prejeli smo, pripomočamo, da prispevki niso daljši od dveh tipkanih strani (60 vrstic). Le tako lahko zagotovimo pravčasno objavo čimveč pisem. Uredništvo si pridržuje pravico, da prenove prispevke ustrezno skrajša tako, da ni bistveno okrnjena vsebina sporočila oziroma, da zavrne objavo. Vsi prispevki morajo biti podpisani s polnim imenom in naslovom.

Uredništvo

Upravičene zahteve na nepravem naslovu

Pod tem naslovom je bilo v Gorenjskem glasu izpod peresa Š. Ž. objavljeno poročilo z zasedanjem kranjskega IS. Le-to je bilo med drugim zaradi zahtev stavnovnega odbora delavcev osnovnih šol "po sili razmer", kot je iz članka razvidno, posvečeno tudi finančnemu stanju v kranjskih osnovnih šolah.

Osupal sem bil nad skrajno poenostavljivo problemu kritičnega materialnega položaja v osnovnih šolah in perfidnostjo zaključka. Evidentno je, da se je znašla celotna sfera družbenih dejavnosti, in v tem okviru tudi osnovno šolsvo, v resnično nemogčem položaju, tako v pogledu dejanskega materialnega stanja, kot tudi razmerja na področju osebnih dohodkov do nekaterih drugih vej negospodarsva ter gospodarstva. To izpričuje revolt in nezadovoljstvo delavcev v vodstvenih strukturah v zavodih s tega področja po vsej Sloveniji. Kranj torej ni in ne more biti izjema. Izjema pa je po določitvi vzroka in ni krivca za dejansko stanje.

Če skušam povzeti in le nekoliko karikirati članek, so vzroki objektivni - v celoti zunaj moči občinskih dejavnikov. Še tista sredstva, ki pa jih s težavo zberejo in namensko usmerijo za popravke osebnih dohodkov, v šolah iz političnih razlogov preusmerijo drugam (kam?), da bi bil revolt delavcev še večji.

Kar naenkrat postane jasno, da so delavci zmanipulirani in oskodovani, ker ne dobe tistega, kar bi lahko, če bo stavka, bodo trpeli otroci, krivci pa so iz nizkotnih nagibov ravnatelji, posebej nekateri, saj oni odgovarajo za poslovanje. Torej, lov na čaravnice se lahko začne.

Stvar pa le ni tako enostavna, kot bi si kdo lahko na osnovi članka predstavljal.

Ker se nikoli nisem in se tudi ne mislim ukvarjati s politiko in politikantstvom, se ne bom spuščal v ozadje takega razmišljanja. Ob vzrokih za revolt in nezadovoljstvo se bom zadržal pri številkah in datumih. To sicer ni tako berljivo pisanje, kot članki s političnimi ocenami in ozadji ter rahlim pridihom grožeče mo-

či, je pa mnogo bolj eksaktne in preverljivo.

Govoril bom le o stanju v osnovni šoli France Prešeren, ki jo vodim 9. leto in menim, da je trenutno v težkem finančnem položaju tako na področju OD delavcev, kot tudi možnosti materialnega poslovanja.

Že ob sprejemanju finančnega načrta za osnovne šole smo šolniki opozarjali, da je načrtovan prenizo, saj je bil glede na l. 1990 na področju OD zvišan le za 12,5 odstotka, pri materialnih stroških pa za 24,6 odstotka.

Šole so v preteklih letih, glede na način dotoka sredstev in možnost plasiranja le-teh, z obrestni pridobile tudi več kot 10 odstotkov svojega proračuna, na kar v l. 1991 ni bilo več moč računati.

Po prvih štirih mesecih, ko smo, glede na gibanje cen in OD v drugih dejavnostih, pričakovali rebalans proračuna, nas je 14. 5. 1991 sekretariat za finance z dopisom obvestil o "začasnem 20-odstotnem znižanju mesečne dotacije za maj". Znižanje naj bi bilo posledica republiških omemjevit višine občinskih proračunov. V skupinem dogovoru z g. Javornikom in g. Knetom, smo znižanje porazdelili na več mesecev.

Tako smo dobili maja in junija 7,52 odstotka, julija in avgusta pa 9,89 odstotka nižjo dvajstino od planirane. Dialog na to temo med sindikatom in sekretariatom za finance ter družbeno dejavnost je 11. 6. obnovil Gorenjski glas. Ker je bila interpretacija problema po mnenju netočna tako s strani sindikata kot občinskih organov, sem vam poslal v objavo svoje videnje materialnega stanja, s podatki in primerjavami gibanja OD, ter predvidevanji za v naprej. (Z vsebino je bil seznanjen tudi g. Javornik). Članek tedaj verjetno še ni bil dovolj aktualen in ga niste objavili. 10. 9. 1991 sem s težavami pri poslovanju naše šole pisno seznanil tudi predsednika IS g. Mohoriča. Imeli smo tudi več ustnih razgovorov z g. Knetom in g. Javornikom, vendar otipljivih rezultatov ni bilo.

Kakšni pa so bili povprečni osebni dohodki na naši šoli. Praktično so padali od januarja in so bili v mesecu juliju 13.588,57 brutto, kar pomeni 13,2 odstotka pod povprečkom gospodarstva v republiki (družbeno priznano razmerje je 19 odstotkov nad povprečjem v gospodarstvu).

Ker smo avgusta znižali točko za 4 odstotke, septembra pa dvignili le za 11,60 odstotka, lahko mirno ocenimo, da je trenutno razmerje še neugodnejše. Očitek, da smo namenska sredstva za OD preusmerili drugam, je smešen, saj smo v prvih 9. mesecih izplačali za OD 718.277,00 več, kot smo v ta namen dobili, predvsem na račun materialnih sredstev (v zadnjih 3 mesecih je bilo v ta namen porabljene le 4,4 odstotka dotacije namesto 10 odstotkov), amortizacije in sred-

stev iz preteklega leta.

S 23,5 odstotka višjo dvajstino septembra, ki naj bi rešila OD in zaradi katere so odstopali člani IS, še vedno nismo dosegli niti finančnega plana za l. 1991.

V razgovoru z odgovornimi so bila izpostavljena sredstva, ki jih imajo šole določenega dne na žiro računih, kot možnost dviga OD. To so pretežno sredstva, ki jih v teku meseca vplačujejo otroci za prehrano, varstvo itd. ter namenska sredstva (ekskurzije, učbeniki, amortizacije). Šole jih ne morejo preusmeriti v OD, saj je vendar potrebovalo plačevati račune, vzdrževati stavbe ter ohranjati vsaj kolikor toliko normalen nivo vzgojno-izobraževalnega dela in nekaj sto tisoč tolarjev za likvidnost zavoda z več kot 70 oddelki, več kot 1600 otroki in 125 zaposlenimi pač ne pomeni dosti. Res se je trenutno nabralo na računu več denarja, saj nam je bilo nakazano oktober nekaj namenskih sredstev, ki jih nismo pričakovali, zaradi menjave dinarja pa so starši pohiteli z vplačili, na kar nismo računali, vendar to še zdaleč ne bo rešilo problema, v katerem smo se znašli.

Vem, da problem ni v celoti rešljiv le v okviru občine, zavedam se krvide, ki jo nosi republiška politika do družbenih dejavnosti, vendar nemenim, da je pričadevanje IS za boljše materialno stanje šol od avgusta dalje, kot piše v članku, le prepozno.

Če se torej poglobimo v problematiko vzrokov za trenutno stanje v šolah, sem prepričan, da je vsakomur jasno vsaj to, da nezadovoljstvo šolnikov ni posledica nikakršnih manipulacij, pač pa izključno osebne socialne stiske in materialnega stanja šol. Dokler bo občina dolžna financirati dejavnost osnovnih šol, se odgovornosti za to stanje, pač ne bo mogla izogniti, pa naj so vzroki še tako objektivni.

Pa ob koncu še dve-tri vprašanja. Gospod Š. Ž., ali menite, da ni dovolj močan vzrok za revolt učiteljev primerjava OD z delavci, ki imajo mnogo nižjo izobrazbeno strukturo, zahtevnosti ter odgovornosti del, a občutno višje plače?

Ali mislite, da je zahteva po izmenjenju dohodkov delavcev v šolah z delavci v javni upravi pretirana?

Ali veste, da si je občinska uprava v času, ko še niso bilo govora o kakršni koli možnosti dviga OD za delavce šol, dvignila prejemke za več kot 30 odstotkov?

Nihče si ne želi stavke, mogoče še najmanj ravno ravnatelj in učitelji, pustila bo grenak okus nam, otrokom in staršem - kakšen koli bo že izid. Nikoli ni prepozno za odkrit in pošten dogovor. Veljati pa mora načelo, da si v teh težkih časih, ki jih verjetno ne bo še takoj konec, bremena enakomerje porazdelimo.

Borut Chvatal
ravnatelj osnovne šole
Franceta Prešerna Kranj

Okoli 50 let star moški, čokate majhne postave, je prišel do Zagreba večinoma peš.

»Seveda vam lahko pomagam.« Kar nisem mogel verjeti, da je toliko prehodil in da namerava iti enostavno čez mejo. »Ali nimate družine?«

»Imam. Moji v Drventi bodo poskrbeli za mojo slepo sestro, medtem pa bom jaz obhodil naše domove...«

Dal mu je nekaj denarja in brezplačno vožjo do Varaždina. Imel je močne čevljke in nekaj parov dokolenk.

Cez kakšen mesec se je ponovno oglasil, da bi pokazali, da ni goljufal, ko je dobil denar. Kazal je pošto, ki jo je nesel izseljencev in pravil, kako je pri njih doma. Domove so naselili Nemci in Madžari, vendar je v vasi še našel nekaj znancev.

V letu in pol je prišel še trikrat, ko je odhajal na »objisk« domov. Kasneje mu je Lojze pošiljal »objavo« za vožjo kar v Drvento.

Zdravila za partizane

Avgusta se je oglasila pri Lojzetu neka izseljena učiteljica. Bila je predstavnica večje izseljene skupine, ki so jo namestili nekje v Liki.

Prosila je za denar in obleke. Vsega ji je dal precej.

Učiteljica je kasneje še rekla, da potrebuje tudi zdravila.

»Veste, ljudje so bolni. So pretežno starejši in otroci. Zdravnikov ni. Nujno potrebujemo zdravila...«

Odpeljal jo je v sobo, kjer je imel zavitek zdravil, ki jih je kompletiral dr. Černe. V enem zavitku je bilo dovolj zdravil za 40 do 50 oseb.

Učiteljica je prespala v prenočišču in naslednji dan odpotovala. Še istega dne se je vsa obupana vrnila.

»Po poti so me napadli in mi vzel cel paket zdravil...«

»Kako to...« je vprašal Lojze s strožjim glasom.

Tudi to je kultura

Knjižnice so javne ustanove, ki poleg vseh ostalih nalog predvsem skrbijo za to, da svojim bralcem izposajajo ali prisrbijo od drugod gradivo, ki potrebujejo pri svojem delu ali za sprostitev v prostem času. Pri delu z bralci se ravna po poslovniku, v katerem je določen tudi čas, v katerem morajo knjige vrneti. Tukaj pa dostikrat pride do velikih problemov. Večina bralcev radovljische knjižnice natančno ve, da se leposlovne knjige vračajo po štirinajstih dneh, strokovne pa po enem mesecu in se tega tudi držijo. Vedo tudi, da bodo plačali zamudnino, če bodo knjigo predolgo zadržali. Seveda se najdejo tudi izjeme, to so tisti uporabniki, ki misijo, da se jih pravilniki ne tičejo in da knjigo za katero so plačali simbolično izposojino lahko tudi izgubijo, poškodujejo ali celo uničijo. Pri teh pa knjižničarji dostikrat ne vedo, kako naj ukrepijo.

Najprej na lep in prijazen način opomnijo uporabnika vsaj dvakrat. Če ne gre na noben drug način, za nepopravljive napake izterjevalca. V Radovljici smo na ta način letos posredovali pri tridesetih »lastnikih« knjig, ki imajo naš žig.

Velike probleme imamo predvsem s študenti (rednimi ali ob delu), ki živijo izven radovljiske občine. Takrat, ko knjigo nujno rabijo za študij, jim seveda izjemno izposodimo tudi brez vpisa v našo knjižnico. Dostikrat moramo uporabiti vse naše detektivske sposobnosti, da takega človeka spet odkrijemo. Izgovori ali opravičila so več ali manj originalna od sprememb naslovov, pozabljivosti, menjave pohištva do prodaje avtomobilov... Za ilustracijo naj navedem primere, ki je vzrok temu članku, saj kaj takega še nismo ne slišali ne videli. Gospod iz tržiške občine si je 19. 10. 1989 v radovljiski knjižnici izposodil knjigo s področja ekonomije za študij. Po treh opominih 20. 2. 1990, 19. 6. 1990 in 26. 9. 1990 ter izterjavi 29. 1. 1991 nam ni uspelo tega človeka izslediti. Po posredovanju tržiške knjižnice se je 26. 9. 1991 pojavila gospa s knjigo. S knjigo brez platnic, brez naslovne liste in gospa brez občutka krvide nad tem. Zamudnina, ki je znašala 255,00 din (ker nismo popravljali zneskov iz prejšnjih let in je bila nizka ob naših letosnjih cenah), se ji je zdela izjemno visoka. Z njo bi lahko po njenem mnenju kupili novo knjigo. Tolično v ilustracijo, koliko ljudje kupujejo knjige, ker ne vedo niti približnih cen.

Upam, da bo članek opomnil morebitne zamudnike in ponazoril tudi na neprizorne strani dela z ljudmi.

V Radovljici, 30. septembra 1991
Knjižničarke knjižnice
A. T. Linhart
Radovljica

Odbojkarji Bleda v slovenski ligi

Boj do konca

To je za novega trenerja moške odbojkarske ekipe Bleda, ki je preteklo soboto odigrala prvo tekmo v letosnji II. slovenski ligi, osnovno načelo igre. To in še marsikaj bi Stane Ferjan, štiridesetletnik, ki že od 1. 1973 igra obojkko, privzgojil svojim novim varovancem. Lani je obojkarsko znanje "vtepjal" moški ekipe Kamnika, letos pa se je predvsem zaradi naporne vožnje z Bleda v Kamnik in zato, ker Blejce pozna, odločil, da se kot trener poskuša doma.

Priprave na ligaška tekmovalja so za vami. Kakšna je pripravljenost ekipe?

"V povprečju je ekipa dobro pripravljena, vendar sem pričakoval več. Ne pri fizični pripravljenosti, ampak več obojkarskega znanja, tehnike in taktike."

Odigrali ste že nekaj treningov v bodolimi tekmev in ligi in celo s Tovil Olimpijo, ki letos nastopa v super ligi. Ste zadovoljni z igro svojih varovancev?

"Odigrali smo točno 14 tekem in malo je bilo dobrih. Glede tega sem pesimist. Ko ima ekipa nekakšne prebliske, igra dobro (s Tovil Olimpijo). Vsakogar lahko premagamo in v vsakem lahko izgubimo. To mi ni všeč. Izredno slabo je to, da na klopi nimam nikogar za menjavo. Igralcev je ravno dovolj za eno ekipo. Če je en sam slab razpoložen, je slab. Trije igralci so odšli, s podmladkom so težave, ker ga praktično nimamo."

Na čem temelji filozofija vaše obojkke? Kaj je najbolj pomembno pri igri ekipe?

"Borbenti morajo biti do konca. Tekma ni izgubljena, dokler sodnik ne zapiska zadnje

točke. In, tisto znanje, kar ga je potreben uporabiti v igri. Glavni problem je ekipa je ravno v tem, da se tistega znanja, ki ga ima, ne uporabi."

Kakšne rezultate pričakujete?

"Imam manj kadra in zato manj izbirose. Sodec po igri v prijateljskih tekmev, ne pričakujem boljših rezultatov in uvrstitev kolani. Slabosti bi lahko odpravili v enem ali dveh letih."

Zakaj ste prevzeli to ekipo?

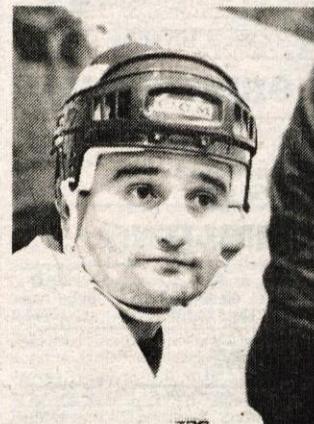
"Od ekipe sem si, iskreno povedano, več obetal, kot je potem pokazala. Poleg tega fante poznam, Kamnik, kamor sem se vozil preteklo leto, pa je predale. Fantje, ki sem jih prevzel, predvsem ne znajo obdržati konstantne ravni svoje igre. Mislim pa, da, če bi fante imeli pogodbene, določeno hranarino, potem bi bili bolj z

V slovenskem hokejskem derbiju alpske lige zmaga Jeseničanom

Mlinarec: "Še vedno smo najboljši na Gorenjskem!"

Z 9. kolom alpske hokejske lige se je to prav gotovo kvalitetno in atraktivno tekmovalje prevesilo v drugo polovico. Ekipa Acroni Jesenice si je zagotovila mesto tik pod vrhom, igralci Bled Promolinea pa so dokazali, da se razvijajo v vse boljše moštvo.

Bled, 11. oktobra - Več kot dva tisoč ljubiteljev hokeja, ki je v petek zvečer napolnilo blejsko športno dvorano je dokaz več, da Bled, poleg Jesenice in Ljubljane, postaja pravo hokejsko središče. Gledalci iz tekme niso odhajali razočarani, saj so gledali kvalitetno igro, v kateri pa je zmaga pripadla izkušnejši in ta trenutek prav gotovo tudi boljši in uigranejši ekipi Acroni Jesenice.

Jesenički center Nikolaj Varjanov je z desetimi goli tretji najboljši strelec v alpski ligi. Foto: J. Cigler

Zultat 0 : 4 pa se do konca tekme ni več spremenil.

Takole pa sta razpoloženje v ekipah po tekmi komentirala domači vratar Domine Lomovšek in jesenički kapetan Drago Mlinarec. "V obrambi, z branilci smo šibki. Premalo imamo močnih igralcev, tako kvalitetnih, da bi lahko odigrali takšen tempo kot Acroni Jesenice, kjer imajo tri dobre petterke. Jeseničani so po naših napakah dali gole, kdor da gole, pa zmaga. Ključni igralci so preutrujeni za to, da bi se lahko enakopravno kosali z Jeseničani. Vendar pa mislim, da se forma v naši ekipi, ki ima polovicu zelo mladih igralcev, stopnjuje in bomo iz dneva v dan boljši. Vsaj tako upam," razmišlja Domine Lomovšek. Kapetan Acroni Jesenice Drago Mlinarec pa je povedal: "Preden ocenim našo igro, bi se rad

zahvalil našim zvestim navijačem, ki so danes napolnili blejsko dvorano do zadnjega kotička. Počutili smo se skoraj tako, kot bi igrali na Jesenicah. Rad pa bi pohvalil naše "tujece", ki so nosili levji delež igre, mi pa smo pač pomagali, kolikor smo mogli. Če neka ekipa tako drži skupaj, je uspeh pač takšen, kot smo ga dosegli. Res je sicer, da smo se tekme bali, ker so Bleje obljubljali marsikaj, vendar pa se je danes video, da smo na Gorenjskem še vedno najboljši. Alpska liga je

sedaj šele dobro stekla in priznati moram, da imamo sedaj, v drugem delu, težji razpored, kot smo ga imeli v prvem. Imamo več gostovanj, vendor misljam, da, če bomo doma zgubili samo eno tekmo in če še kakšno točko dobimo na tujem, potem smo lahko na koncu uvrščeni tudi prav pod vrhom."

● V. Stanovnik

Hokejisti Bleda Promolinea danes, 15. oktobra, gostujejo pri ekipi Zolda, na domaćem ledu pa bodo spet igrali v petek, 18. oktobra, ob 19. uri, ko bodo gostili Allegh. Ekipa Acroni Jesenice danes odhaja v Bolzano, v petek pa v Gradec. Naslednja tekma na domaćem ledu jih čaka v torek, 22. oktobra, ob 18. uri in sicer z ekipo Allegh.

Devils (Mi)	9	9	0	82:27	18
Acroni Jesenice	9	6	3	50:37	12
Asiago	9	6	3	52:35	12
KAC	9	5	4	42:47	10
Allegh	8	5	3	57:40	10
EC Graz	9	4	5	47:45	8
Bolzano	8	4	4	43:33	8
Feldkirch	9	3	6	41:47	6
Bled Promolinea	9	2	7	25:52	4
Zoldo	9	0	9	22:98	0

Blejci so morali priznati premoč Železarju. Foto: G. Šink

Kranj : Ježica mlade 70 : 67 (31 : 44)

Kranj, 12. oktobra 1991, športna dvorana na Planini, gledalcev 150, sodnika Kokalj (Domžale) in Bremec (Kranj). Kranj: Brkič 8, Žnidar, Jakšič, Podrekar 11 (7 - 5), Troha 10 (2 - 2), Gartner 17 (10 - 6), Maljuga, Ciglar 15 (11 - 7), Kump 9 (2 - 1), Čankovič; Ježica mlade: Popovič, Pečjak, J. Grobelnik 12, Žen 20 (8 - 4), Poje 2 (2 - 2), Logar, Mrzlak 10 (5 - 3), Kumar, Šporn 11 (2 - 1), M. Grobelnik, Bratož, Radivojevič 12. Skupni met: Kranj 75/24, Ježica mlade 67/28; Met za tri točke: Kranj 1/1, Ježica mlade 1/1; Število osebnih napak: Kranj 22, Ježica mlade 25; Pet osebnih napak: Mrzlak 35. minuta, Šporn 37. minuta, Kump 38. minuta; Prost met: Kranj 32 - 21, Ježica mlade 17 - 10. Mlade igralke Ježice so začele tekmo odlično, vodile v prvem delu celo 16 točk v 13. minutu (16 : 32) in odšte na odmor s prednostjo 13 točk. V drugem delu srečanja se je razigrala Ciglarjeva (v prvem delu ni dosegla niti eno točko) in Kranjčanke so prvič povedle dve minuti in 28 sekund pred koncem srečanja 64 : 63, ter slavile zmago.

● V. Marinček

Končuje se letošnja atletska sezona

Triglavani poškodovani, a vendorle zadovoljni

Kranj, 9. oktobra - Letošnja atletska sezona je bila, zaradi vojne v Sloveniji in kasneje na Hrvaškem, močno okrnjena. Med atleti in atletinjam kranjskega Triglava pa so letos dobesedno "razsajale" poškodbe, saj so le redki lahko normalno trenerili in tekmovali vse sezono. Tisto, kar je v klubu letos predvsem razveseljlo, pa je, da je vedno več zanimanja za njihovo pionirske šolo, saj je dve, tri leta nazaj kazalo, da bo mlade več težje zvabiti h "kraljici športa", kar v mnogih deželah še danes upravičeno pravijo atletiki. Pri nas

V atletskem klubu Triglav Kranj gojilo kar petindvajset dosežki svojih varovancev. Takole pravi: "Če štejemo še pionirske šole, je v našem klubu nekje med sto in stopetdeset atletov in atletin. Letos treniram skupino štiridesetih atletov, na čelu z Goranom Kabičem, v disciplinah šprinti in skoki. Glede letošnje sezone moram reči, da je glede uspehov naših atletov bolj slabo, vendor pa je temu botrovalo veliko smole. Prav atleta, ki sta na začetku sezone po testih največ obetala, sta se poškodovala. Goran Kabič si je v začetku maja zlomil prst in ni mogel trenirati, kakor bi lahko. Ko smo šli julija na tekmo v Feldkirch, si je zvil še gleženj in spet je imel mesec premora.

Skratka poškodbe so mu one-mogočile ali omejile nastopanje, vendorle pa je postal slovenski prvak na 100 metrov ovire. Druga v moji skupini, sprinterka Saša Udir je imela že večjo smolo, saj ji je počila ahilova tetiva in najbrž je njene športne poti za vedno konec. Matjaž Polak je šele marca prišel iz vojske. Kljub temu je maja na državnem prvenstvu zmagal na deseterbo. Izredno se je popravil na 100 in 200 metrov, na slovenskem prvenstvu je bil tretji na 100 metrov in drugi na 200 metrov z osebnim rekordom. Omeniti je treba uspeh Miloša Krampla v trošku, saj je v finalu pokala Jugoslavije (še pred vojsko) skočil več kot 16 metrov, kar je prva šestnajstica v klubu. Po vojski pa je vsa slovenska atletika nekako "padla dol" in ni bilo nobenih posebnih rezultatov.

Med boljšimi pri Triglavu sta tudi dva metalca kopja, An-

drel Babič in Matjaž Pangerc. "Babič ima že od februarja poškodovan komolec, Pangerc pa si je tik pred balkanskim mlađinskim prvenstvom zvil gleženj in se pred koncem sezone "popira" nazaj. Oba sta bila kandidata za evropsko mlađinsko prvenstvo, vendorle nista izpolnila norme. Pri srednjeprogaših so v ospredju še vedno Rozman, Šinko in Oljačić. Precej pa prihaja mlađih, predvsem letnik 1978, 79, 80, ki so tudi relativno dobrji. Imamo slovensko pionirske rekorderke v skoku v daljino Marcelo Umnik iz Šenčurja, ki ob koncu sezone izredno dobro skače. Omeniti je treba še Sašo Eberel

● V. Stanovnik

Goran Kabič med skokom, foto: J. Cigler

in Brigitu Langerholc, ki sta med mlađimi mlađinkami na slovenskem prvenstvu dobili medalji. Pri starejših mlađincih smo, Triglavani dobili kar osem medalj. Tudi pri metalcih prihajo dobrji, mlađi atleti. Kar je predvsem razveseljivo, pa je, da smo letos prvič uspeli v dvorani na Planini dobiti tri termine za treninge najmlajših in da se je k atletiki vpisalo okrog petdeset otrok. Naenkrat je spet večji odziv mlađih, saj je klub stroškom potovanj, atletika še vseeno med "cenejšimi" športi," razmišlja trener atletike pri kranjski športni zvezni Dobrivoje Vučkovič.

● V. Stanovnik

I. slovenska košarkarska liga - moški

Svetla točka le Marko Tušek

Triglav : Helios 79 : 99 (40 : 56)

Kranj, 12. oktobra 1991, športna dvorana na Planini, gledalcev 350, sodnika Sabljič in Schulc oba Ljubljana. Triglav: Lojk, Ceranja 23 (2 - 2), Mubi, Milič, Prevodnik, Tušek 12 (2 - 2) Tadič 8 (2 - 2), Bošnjak 8, Šubic 5 (2 - 1), Kastigar, Jeras 8 (4 - 2), Mitič 15 (4 - 2);

Helios: D. Trifunovič, Mičunovič 8, Žirovnik 25 (7 - 5), Jovanovič, Brodnik 31 (6 - 6), Škrjanc 4 (2 - 2), Žemlič 2, Žitnik, Čimperman, Radovič 6 (2 - 2), Todorevič 14 (5 - 4), R. Trifunovič 9 (2 - 1);

Skupni met: Triglav 72/30, Helios 72/38;

Met za tri točke: Triglav 12/6, Helios 7/3;

Skok: Triglav 25, Helios 30;

Osebne napake: Triglav 17, Helios 18;

Tehnična napaka: Mitič 30. minuta, Dolenc (trener Triglava) 32. minuta;

Pet osebnih napak: Tadič 35. minuta;

Prosti met: Triglav 26 - 10, Helios 24 - 20;

Tri točke: Ceranja 3, Tadič 2, Mitič 1, Mičunovič 2, Brodnik 1.

Igralci Heliosa iz Domžal, zadnji prvaki R. Slovenceje s igralci Smelta Olimpije (Mičunovič, Brodnik, Trifunovič) so začeli tekmo izredno dobro in v 10. minutih vodili za 11 točk (17 - 28). Svoje vodstvo so do konca prvega dela povečevali in na odmor odšte prednostjo 16 točk. V drugem delu so vodstvo še zviševali (60 : 87). Pri domačih je blestel le mladi Marko Tušek, ostali pa so prikazali blede igre. Svoj prispevek slabli igri domačih sta dodala še slabša sodnika, ki sta s svojimi odločitvami spravljala v nejedvoluto tako igralce kot gledalce.

● J. Marinček

I. slovenska košarkarska liga - ženske

Ločanke visoko premagale Cimos, Kranjčanke v zadnjih minutah

ODEJA MARMOR : CIMOS 90 : 33 (48:13)

Škofja Loka, 12. oktobra - dvorana Poden, gledalcev 150, sodnika Matjačič, Glušac;

Odeja Marmor: Oblak 4, Šifrar 2, Poljanec 4, Čajič 2, Maček 21, Bizjak 6, Primožič 2, Luskovec 8, Baligač 10, Jelovčan 6, Pejič 14, Budimir;

Cimos: Kuret, Mahnič J. 2, Kuharič 4, Sušič 6, Pušnik A. 3, Mahnič P., Coraci, Pušnik P. 6, Roma 9, Stegne 3;

Osebne napake: Odeja Marmor 16, Cimos 29 Za tri točke, Bizjak 2, Budimir 1, Roma 1.

Košarkarice Odeje Marmorja so bile v sobotni tekmi neenakopraven nasprotnik mladi ekipi Cimosa. Že v začetku so domačinke povedle, razlika do polčasa pa se je večala, tako da so imele Ločanke že med odmorom petintrideset točk prednosti. Ceprav je v drugem delu igre trener poslal na igrišče vse igralke in čeprav so mlade naredile nekaj napak tako v obrambi kot napadu, so prednost se povečvale in na koncu visoko in zasluženo zmagale. Trener Odeje Marmorja Brane Lojk pa je po tekmi povedal: "Bili smo toliko boljši, da smo med tekmo lahko uigravali naše kombinacije. Priložnost sem dal tudi mlajšimi igralkam."

● V. Stanovnik

Rokometna super liga - moški

Junak tekme vratar Martinčič

Predvor : Drava 25 : 24 (12 : 10)

Kranj, 12. oktobra 1991, športna dvorana na Planini, gledalcev 100, sodnika Krašna in Vodopivec oba iz Ajdovščine.

Predvor: Martinčič, Gregorc 2, Šink 1, Zavrl 1, Žibert 7, Meglič, Uršič 3, Lombar, Perko 3, Cuderman 8 (4), Komovec;

Drava: Koštanj, Vognir 3, Kramberger, Mešel, Terbus 1, Pučko 1, Šimac 3, Oster, Ramšak, Sagadin, Hrapič 11 (6), Pintarič; Sedemmetrovke: Predvor 5 (4), Drava 9 (6); Izključitve: Predvor 7, Drava 7.

Igralci Predvora so v tretjem kolu moške super lige pred domačimi gledalci dosegli prvo zmago. Junak srečanja je bil vratar domačin Martinčič, ki je ubranil dve sedemmetrovki in štiri stodostotne priložnosti. Predvorcev so sicer vodili vso tekmo, največjo razliko so si prigrali v drugem delu (15 : 12, 21 : 18), vendor se dovolili gostom, da so malo pred koncem tekme izenačili (24 : 24), kaj več pa borbeni in grobi igralci Drave niso uspeli narediti.

Trener Predvora Slavko Cuderman je po tekmi dejal: »Počivala vratarju Martinčiču in strelec Žibertu predvsem v drugem delu (15 : 12). Sodnika sta svoje delo opravila slabo.«

● J. Marinček

N

SREDNJA DRUŽBOSLOVNO JEZIKOVNA
ŠOLA »BORIS ZIHERL« ŠKOFJA LOKA
Podlubnik 1b
Škofja Loka

razpisuje prosto delovno mesto

UČITELJA RAČUNALNIŠTVA IN INFORMATIKE

za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom) s polnim delovnim časom.

Ponudbe z dokazili o strokovnosti pošljite v 8 dneh od dneva objave razpisa.

TEMELJNO SODIŠČE V KRAINU

objavlja prosto delovno mesto

SODNEGA IZVRŠITELJA

za območje Temeljnega sodišča v Kranju.

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- program srednjega izobraževanja IV. stopnje
- izpit za voznika vozila B kategorije
- 1 leto delovnih izkušenj.

Sodni izvršitelj bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, s 6-mesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemata Predsedništvo Temeljnega sodišča v Kranju, Moše Pijadeja 2. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh.

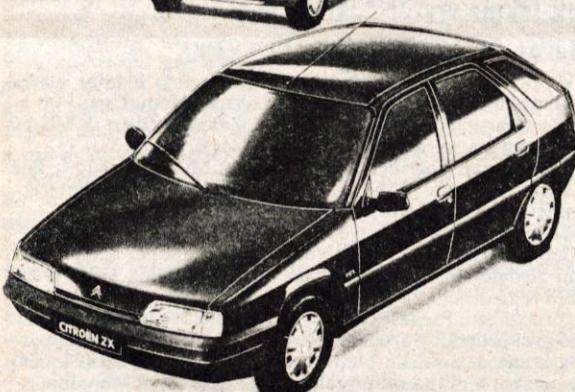
VABIMO VAS, DA NAS OBIŠČETE NA MEDNARODNEM OKTOBRSKEM SEJMU

V KRAINU OD 11. 10. 1991

DO 17. 10. 1991 V PRVI HALI

5%
SEJEMSKI
POPUST!

CIMOS CITROËN

MALI OGLASI

217-960

APARATI STROJI

Prodam nov OVERLOCK, znamke Baby Lock. 216-153 16758

Prodam etažno PEČ, 18 kWh, nerabilno. 802-581 17406

Zelo ugodno prodam HLADILNIK z zamrzvalno skrino. 44-534 17557

Prodam industrijski OVERLOCK. 57-229 17635

IZPOSOJA videokamer! Enostavna uporaba! 214-265 17721

Prodam SILOREZNICO Mengele. Peter Meseč, Žabnica 1 17729

HLADILNIK Gorenje, ugodno prodam. 51-338 17734

Prodam nahrbno motorno ŠKROPLJNICO. 70-078 17744

Prodam 4-tonski kiper PRIKOLICO Tehnistroj. 77-985 17747

Prodam Unimog 406 z nakladačem in plugom. 77-985 17748

Prodam ŠKARJE za pločevino, do 2.5 mm. 621-094 17751

Prodam KASETOFON Yamaha. Cena 350 DEM. 622-516 17752

Altec Lansing vrhunske ZVOČNIKE, prodam. 622-516 17753

Prodam vse za stranski TELEFONSKI PRIKLJUČEK. 74-663 17760

Prodam PLETILNI STROJ Singer. 212-094 17765

Prodam manjše zdine BLAGAJNE - SEFE. 51-291 17882

Prodam Atari 520, 1 mb ram, monitor SM124. 216-707 17895

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam termoskumulacijsko PEČ, 3 kW. 632-333, Mravlja 17856

Nov PLETILNI STROJ prodam za 150 DEM. 312-237 17858

Ugodno prodam PLETILNI STROJ Singer. 620-398 17867

AVTOAKUSTIKO Pioneer Blaupunkt, prodamo. 061/815-656 17870

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ Gorenje. 73-881 17871

Poceni prodam PEČ na olje. Ul. A. Korda 4, Cerkle 17872

Prodam mikrovalovno PEČICO Goldstar. 82-371 17879

Prodam PRALNI STROJ EI Niš, v dobrem stanju. 47-281 17851

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17854

Prodam ali menjam JUGO 1.1 GX, letnik 1988. Preska 4 17733
FIAT Regata 70, letnik 1984, prodam. 633-853 17738
Poceni prodam GOLF, letnik 1980, ohranjen. 323-265 17740
Prodam Z 750, letnik 1979, rumene barve. 77-201 17742
Prodam LADO Samo 1300 S, letnik 1989. 801-371 17756
126 BIS, letnik 1991, prodam. Hribar, Golnik 94. 46-458 17759
Prodam LADO Samo, letnik 1990. 242-686 17764
Prodam Z 101, letnik 1981. Cena 2.300 DEM. 82-259 17766
Prodam Z 750, letnik 1978, v voznem stanju. 57-425 17769
Zelo ugodno prodam GOLF, letnik 1980, rumene barve. Ranko Čerketa, Kosarska 2, Tržič 17783
Prodam JUGO 45, letnik 1988. 323-916 17787
Ugodno prodam Z 101, letnik 1975. 46-633 17788
Z 128, letnik 1982, prodam za 2.000 DEM. 421-360 17790
SPAČKA, letnik 1975, ohranjen, ugodno prodam. 327-089 17791
Prodam Z 750 LE, letnik 1985. 241-176 17794
Prodam JUGO Florida, letnik 1990, prevoženih 23.000 km. Cena 11.000 DEM. Rozman, Škojeloška 39, Kranj 17795
Prodam CITROEN VISO II RE, letnik 1985. Dolhar, Kuraltova 13, Šenčur 17797
Prodam Z 101, letnik 1979. 215-361, int. 42 17801
Z 750, letnik 1985, prodam za 1.200 DEM. Konc. 79-943 17806
Prodam HONDO Civic 1.5 GL, letnik 1990. 59-152 17806
Prodam ali menjam GOLF diesel, letnik 1984. 84-197 17807
Prodam R 5 TL, letnik 1990. 74-831
Prodam Z 750, garažirana, 55.000 km. 621-316 17812
Prodam LADO 1200 S, letnik 1986. 311-752 17816
Prodam WARTBURG, letnik 1989, zelo dobro ohranjen. Informacije na 68-197, po 21. uri 17821
Prodam JUGO 45 E, letnik 1987, dobro ohranjen. Informacije na 68-197, po 21. uri 17822
Prodam Z 750, letnik 1977, motor letnik 1986, obnovljena. Janez Tolar, Grosova 24/a, Kranj. 214-438 17828
Prodam Z 128, letnik 1986, garažirana, registrirana do avgusta 1992. Cena po dogovoru. 50-657 17829
CITROEN AX TRE, letnik 1987, prodam. Oldhamska 1/12, Kranj 17830
Prodam Z 128, letnik 1985. Cena 3.300 DEM. 325-946 17838
Ugodno prodam Z 101, letnik 1980. Sebejje 46/a, Križe 17839
Prodam R 18 ali menjam za Jugo ali Z 101, od letnika 1987 dalje. 73-883
Prodam PEUGEOT 405 GL, letnik 1989, 33.000 km. 241-685 17841
SUZUKI Swift prodam ali menjam. 324-778 17842
Prodam nov CITROEN BX 1.6, dodatno opremljen. 324-778 17843
Z 128, letnik 1986, prodam za 3.000 DEM. 45-532 17846
JUGO 45, letnik 1986, prodam za 2.800 DEM. 216-220 17848
Prodam OPEL KADETT Berlina 1.3. Sv. Duh 107, Šk. Loka 17853
Prodam OPEL KADETT 1.3 Berlina. 632-333, Mraavlja 17855
Zamenjam Z 101, letnik 1977, za manjši motor, z doplačilom. 49-221 17857
Prodam Z 750, letnik 1982, registrirana. 801-118 17859
Prodam Z 750, letnik 1982. 802-118

Prodam R 18, letnik 1982. 311-390
Prodam FORD ESCORT, letnik 1972, registriran do aprila 1992. Cena 1.000 DEM. Pero Matevna, Zapuže 13/c, Begunje 17865
Prodam VW 1200, letnik 1974, v izrednem stanju. 323-140 17876
Prodam z 101, letnik 1988. Cena po dogovoru. 325-540 17885
Prodam GOLF JGL bencinar, letnik 1980. 323-265 17886
HONDO Civic zamenjam za cenejši avto. Savska 26, Lesce 17889
Prodam JUGO 55, letnik 1988. Skubic, 73-692 17890
JUGO 45, letnik 1987, prodam za 3.500 DEM. 622-424 17891
Prodam R 4, letnik 1986. Cena 2.800 DEM. Vrbnje 56 17896
Prodam Z 101, letnik 1982, dobro ohranjen. 73-186 17898

ZAPOSLITVE

Iščem resnega PARTNERJA za trgovino ali drugo sodelovanje - Kranj, Valjavčeva 29. Trgovina je opremljena in komisjsko pregledana. Živkovič, Podvasca 7, Tržič 17743

Iščem kakršnokoli DELO, razen akviziterstva. 77-609

Honorarno DELO nudimo za STREŽBO v nočnem lokalnu, v Kranju. 061/271-278

Razpisujem ŠTIPENDIUO za 2. letnik Gostinske šole. Šifra: GOSTILNA 17800

Nujno iščem DELO na dom: sestavljanje, lepljenje, tipkanje. Šifra: STISKA 17824

MESARJA, s prakso, z znanjem predelave mesnih izdelkov ter predpriprave mesa, zaposlimo. Samo vstni! 50-348 ali 52-079 17825

DELO na vašem domu! Delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratke življenjepis in kuvert z vašim naslovom in znakom, nato boste dobili potrebne navodila. Rant, Krščna gora 1, Škofja Loka 17837

Osebam z lastnim prevozom nudim honorarno DELO. Zaslužek 8.000 SLT tedensko. Vabljeni tudi vodje skupin. 47-425, danes, od 15. do 19. ure 17850

Ponujam DELO na domu. Praksa ni potrebna! Šifra: DOBER ZASLUŽEK 17852

Zaposlim MESARJA - SEKAČA. 213-441 17884

ŽIVALI

Breje OVCE, prodam. 692-761 ali 311-471, zvečer 17626

Prodam KRAVO, drugič breja, težka približno 450 kg. 44-142 17720

Prodam 29 mesecov staro KOBILO. Savska 14, Ribno - Bled 17741

Prodam srnaste KOZE, za rejo. Pšivo 11, Kranj 17779

Prodam 3 leta staro KOBilo, pripuščena. 421-008 17792

Prodam ZAJCE in breje OVCE. 79-823 ali 73-914 17799

Manjše in večje PRAŠICE, prodam. Stavnik, Log 9, Škofja Loka. 65-546 17803

Prodam PSIČKA, pasme labradorje. 41-825 17815

Prodam 2 visoko breji OVCI, solčavske pasme. 45-532 17847

**NOVA TEL. ŠT.
328-540**

**Candy Servis
RAJKO KNIFIC**
Tončka Dežmana 4, Kranj

**Razstava
in pokušina gob**

v dvorani Partizana (Sokolnica) v Tržiču v petek, 18. oktobra, od 8. - 23. ure v soboto, 19. oktobra, od 8. - 14. ure

Užitne cene: omleta z gobami 70 SLT; pražene gobe z jajci 60 SLT; gobja pašeta 50 SLT; gobja obara 40 SLT

Vabi vas GOBARSKA DRUŽINA TRŽIČ Izrežite oglas iz časopisa ter ga prinesite s seboj na razstavo. - imeli boste **zastonj vstop.**

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dobre mame, babice, prababice, tašče, sestre in tete

MARIJE BIZJAK

iz Mavčič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, posebej Jelki in Darinki, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje ter številno spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. Tršanovi za zdravljenje. Najlepša hvala arhidiakonu Melhiorju Golobu in vsem duhovnikom za lep pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njeni

JANEZA KOŠIRJA,
roj. 1941

Matajcev Janez

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, Kmetijski zadruzi Škofja Loka, Inštalacijam Škofja Loka in Slikopleskarstvu Škofja Loka za darovano cvetje, sveče in izrečena sožalja. Posebna zahvala tudi dr. Debeljaku za zdravljenje in lajšanje bolečin, Gasilskemu domu Poljane in njegovemu članu za lep govor, pevcem za lepe žalostnike, g. župniku Bonči za lepo opravljen pogrebni obred in vsem, ki ste ga poznali in spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

ZAHVALA
Ob smrti prijatelja**JANEZA KOŠIRJA**

se iskreno zahvaljujem vsem domaćim za vso izkazano hvaležnost in pozornost. Vsem mojim pa za tako velik obisk ob slovesu.

Rezka

Poljane, 9. oktobra 1991

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, tast in stric

JANEZ RIHTARŠIĆ
iz Zgornje Besnice

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostnike. Vsem prisrčna hvala!

Vsi njegovi

Zgornja Besnica, 7. oktobra 1991

ZAHVALA

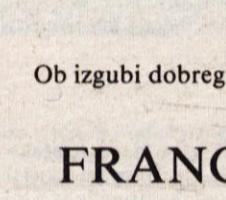
Na svojo zadnjo pot je odšel naš ata

JOŽE KRIŽAJ

Od njega smo se poslovili v sredo, 2. oktobra 1991. Iskrena hvala sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala velja g. župniku za lep pogrebni obred, govorniku ing. Žibertu ter pevcem kvarteta Spev.

VSI NJEGOVI

Kranj, oktobra 1991

ZAHVALA

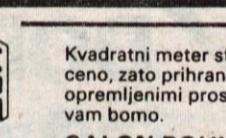
Ob izgubi dobrega moža, očeta, starega očeta in tista

FRANCA SUŠNIKA

se za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sodelavcem servisa Remont, Iskre TEL, Iskre Terminali, pevcem, nosačem, pogrebniku in vsem ostalim. Posebna zahvala duhovnikoma za lep pogrebni obred in dr. Bajžiju za dolgoletno zdravljenje.

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

Meja, Podreča, Trboje, Sv. Duh, oktobra 1991

Kvadrati meter stanovanja je dosegel že vrtoglavno ceno, zato prihranite nekaj s funkcionalno opremljenimi prostori! Kako? Oglasite se in povedali vam bomo.

SALON POHITVVA ZLIT DETELJICA
tel. | 064/50-795

**obiščite nas -
informacije po telefonu
(064)81-441, int. 29-04
ob magistralski cesti
(avtobusna postaja
Železarne), kjer nudimo:**

ugodno prodaja svoje izdelke v novi industrijski prodajalni na Jesenicah

- betonsko železo in pletene žične vrvi
- vlečeno jeklo
- vlečeno žico - črno, pocinkano in nerjavečo
- pločevino - navadno in nerjavečo
- hladno oblikovane profile
- vratne podboje
- dodajne materiale za varjenje - elektrode in varilne žice
- žeblice
- končne izdelke - diske za kmetijske stroje, kljuge za žlebove, snegobrane, žlebove, kotličke za bojlerje

Obratovalni čas vsak dan od 9. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

Slovenija in svet

Za Ruplovo zamenjavo ni razlogov

Tako so menili na komisiji slovenske skupščine za mednarodne odnose in želeli, da bi komisiji o svoji zunanjopolitični aktivnosti kdaj poročal tudi predsednik vlade Peterle. Premier je že sprožil vprašanje odpoklica Rupla, ker se "preveč druži s predsednikom predsedstva".

Komisija za mednarodne odnose je dala vedeti, da za Ruplovo zamenjavo (zamenjal naj bi ga dr. Janez Drnovšek) ni razlogov, saj so njegove zunanjopolitične poteze uspešne, posebej po obiskih, ki sta jih skupaj s predsednikom predsedstva Milanom Kučanom opravila v Parizu, Bonnu, na Dunaju in v Budimpešti. Član komisije dr. Danilo Türk, ki deluje kot član slovenske delegacije na mirovni konferenci v Haagu in skupini za človekove pravice, je celo dejal, da je bil drugi oktober, ko je bil Kučan pri francoskem predsedniku Mitterandu, lahko dan slovenske neodvisnosti. Dr. Rupel je povedal, da je Peterle dvakrat sprožil vprašanje njegovega odpoklica, ker se "preveč druži s predsednikom", vendar je minister zavrnil očitek, da skuša ministrstvo sodelovati z vsemi vejam oblasti in da je normalno sodelovanje pri organizaciji predsednikovih obiskov, za kar je bilo ministrstvo zadolženo. Sploh pa se tujina vedno pogosteje obrača na predsednika, kar je mogoče za premiera moteče. Tudi v Švicu je bil povabljen zunanjji minister, pa je odšel Peterle, ki pa bi moral kdaj, tako kot počno ostali, tudi poročati skupščinski komisiji.

Slovencem diplomatski status

Tudi v Haagu je treba še naprej vzdrževati iniciativo pri reševanju jugoslovanske krize in še posebej slovenske samostojnosti. Stališča so nam sicer načljenjena, vendar večje denarne pomoči za zdaj še ni pričakovati. Slovenija bo v Haagu še sodelovala, vendar bo terjala drugačen položaj - položaj samostojne države. Naši predstavniki naj bi dobili diplomatski status, potovali naj bi s slovenskimi potnimi listi (to počno, z večjimi zapleti, že sedaj), na konferenci pa naj bi prevajali tudi v slovenščino. Slovenija bo terjala tudi takšne sestanke, kot jih sedaj prakticira vodstvo konference z Miloševičem, Tudjmanom in Kadrijevićem. Sploh pa je za haaško konferenco značljivo, da imajo Slovenci, Srbi in Črniogorci dokaj jasna stališča, kar pa na primer za Hrvate ni mogoče trditi. Srbi še naprej vztrajajo na skupni državi in na razpravi o mejah, kar so predstavniki Evropske skupnosti zavrnili.

Rupel potuje v Rim

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel se bo danes srečal z italijanskim zunanjim ministrom De Michelisom in skušal zgladiti nesoglasja glede napovedanega umika armade iz Slovenije prek Italije. Pred tem se bo sešel s predstavniki italijanske manjšine v Sloveniji. Sicer pa je italijanski zunanjji minister De Michelis opustil grožnje Sloveniji, naj ne nadaljuje z osamosvojitvenimi koraki. Zadnje dni jo je celo pohvalil zaradi njenih razumnih korakov in za Slovenijo uporabil besedno "neodvisna". Sploh je interes Slovenije, da tudi z Italijo vzdržuje stalne stike, kot jih že ima z vsemi sosednjimi in tudi nekaterimi drugimi evropskimi državami. Trdo stališče so nepriznanja Slovenije in Hrvaške spreminjačjo tudi socialisti. Posledica tega je zanesljivo presenetljivo hitro priznanje slovenskih potnih listov. ● J. Košnjek

Beljak in Jesenice na poti sodelovanja

Jesenice, 14. oktobra - Včeraj je obiskala jeseniško občino večlanska delegacija iz Beljaka, ki jo je vodil župan g. Helmut Manzenreiter, ki se je s predstavniki skupščine občine Jesenice pogovarjal o konkretnih nadaljnjih oblikah sodelovanja med obema občinama. Ugotovili so, da so že doslej uspešno sodelovali predvsem v okviru Alpe-Jadran. Zdaj pa se tako na Jesenicah, kot v Beljaku zavzemajo za konkretnejše oblike medsebojnega sodelovanja na gospodarskem, športnem, turističnem in kulturnem področju.

Dijaki iz jeseniških srednjih šol naj bi se preko izmenjav veliko bolj vključevali v šolski sistem sosednjega Beljaka. Avstrija sicer doslej ni imela toliko oblik mednarodne izmenjave dijakov in študentov, kot države evropske skupnosti, vendar se je sedaj odločila, da sprejema v srednje in visoke šole veliko več študentov in dijakov iz tujine. Med drugim so poudarili, da bi v Beljaku lahko organizirali tečaje za tiste brezposelne iz Slovenije, ki bi bili pripravljeni v sosednji Avstriji opraviti kvalifikacijo in bi tako dobili delo. Zanimivo je tudi, da so v Beljaku že začeli s poučevanjem slovenskega jezika. Pouk v slovenskem jeziku obiskuje že trideset avstrijskih dijakov.

V dveh ali več delovnih skupinah bodo v prihodnje obravnavali vse koristne in konkretne pobude in tako začeli z medsebojnim sodelovanjem na turističnem, izobraževalnem, kulturnem in na drugih področjih. ● D. Sedej

Slovenski potni list se uveljavlja

Kar nekaj evropskih držav je že (presenetljivo hitro) priznalo slovenski potni list. To so storile (do včeraj) Avstrija, Nemčija, Italija, Švica, Litva, Latvija in Estonija, Madžarska in Češkoslovaška federacija.

Neuspešno glasovanje o priznanju

Poslanci Evropskega parlamenta niso izglasovali resolucije o Jugoslaviji, ki uveljavlja tudi ukrepe za priznanje Slovenije in Hrvaške. Sprejeli so milješko resolucijo, v katero so zapisali, da sedanja Jugoslavija ne obstaja več in da je prišlo v njej do nepovratnih sprememb. Parlament je sprejel dokumente iz Haaga. Najbolj sporen je bil šesti člen resolucije, ki predvideva priznanje Slovenije in Hrvaške. Za je bilo 64 poslancev, predvsem krščanskih demokratov, liberalcev, konzervativcev, zelenih ter en italijanski in štirje nemški socialisti, proti pa 82, to je skoraj vsi socialisti, komunisti in pripadniki evropske desnice.

GLASOVA ANKETA

Prodaja šepa, zanimive so gobe

Kranj, 14. oktobra - Mednarodni Oktobrski sejem letos s podarkom na prodajo najrazličnejših izdelkov sicer skuša v nekaterih delih ostati še vedno zvest donedavni usmeritvi in specializaciji. Vendar pa se ta posebnost kaže le v tradiciji gobarskih razstav in deloma na kulturnem področju z razstavo skupine Tri art. Vključuje pa tokrat sklepno predstavitev podjetij in izdelkov za podeželitev znaka slovenska kakovost, ki bo v četrtek. Kaj pa o seumu menijo razstavljalci in obiskovalci?

Filip Jelen, direktor Nove opreme Slovenj Gradec: "Nova poslovna strategija trženja nas je spodbudila, da se predstavimo na tej prireditvi v Kranju. Želimo čim bolj približati naše proizvode, ki se po kakovosti ne razlikujejo od izvoznega programa, kupcu. Pričakujemo, da bomo prav s takšnimi nastopi spoznali želje kupcev in trga, sposobni pa smo se s proizvodnjo temu tudi prilagadjati v udobju in kakovosti naših izdelkov."

Drago Makuc iz Kranja: "Čeprav se Živila Kranj predstavljam tudi tokrat na sejmu z ozimnicami po primernih cenah, je naš nastop predvsem povezan s tradicijo tega sejma. Kar pa zadeva letosno sejemska ponudba, imam vtis, da je prireditev skromnejša kot prejšnja leta, čeprav ta sejem nikdar ni bil po predstavitev in obisku nadpovprečen."

Milena Pelipenko, prodajalka v paviljonu z igračami: "Prvi dan je najbrž težko primerjati obisk z avgustovskim sejmom v Kranju in nedavним v Celju. Upam pa, da obisk bo, čeprav je v tem trenutku, ob menjavi denarja, težko karkoli napovedovati. Sicer pa smo z različnimi igračami dobro založeni tokrat na prireditvi."

Marjan Kozelj iz Hotema: "Na sejem sem prišel predvsem za razstave gob. Sicer pa je prvi vtis, da tokrat sejem deluje nekako prazno. Najbrž se pozorno tudi razmere: vojna, pomanjkanje denarja... Razstava gob pa je tradicionalna posebnost, na katero se je marsikdo tako navadol na tem sejmu, da bi bilo škoda, če je ne bi bilo."

Franc Žumer, Gobarska družina Kranj: "Gobarska razstava na Oktobrskem sejmu je že kar nekakšna 20-letna obveza naših Gobarskih družin. Letos predstavljamo blizu 400 različnih vrst gob, odločili pa smo se tudi za predavanje Sonje in Dušana Vrščaja. Nismo presenečeni, da je tudi tokrat na sejmu na naši razstavi vedno precej živahno. Dobivamo pohvale in podporo, da je z zakonodajo v prihodnje treba gobe in problematiko s tem področja čimprej urediti." ● A. Žalar

Posvetovanje o varstvu pri delu

Zveza društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije prireja v četrtek in petek, 17. in 18. oktobra, v Kazini Park hotela na Bledu dvanašesto republiško posvetovanje o varstvu pri delu. Prvi dan posveta, na katerem bo dan poudarek vzgoji in izobraževanju o varnem delu, bo ob 17.30 okrogla miza z nošilno temo Varstvo pri delu danes. ● H. J.

Kranj, 14. oktobra - Izplačilni dnevi navadno sprožijo plazove stavk. Danes zjutraj so začeli stavkati tudi v Iskri Telematiki MKD. Na jutranjem zboru delavcev, kjer se je zbralokoksi dvesto zaposlenih v tem Telematikinem podjetju, so zahtevali zamenjavo direktorja in povečanje plač do meje, ki jo določa branžna kolektivna pogodba. Po zboru delavcev je stavkovni odbor začel s pogajanjimi z vodstvom MKD in krovnega podjetja Telematika. - D.Ž. Foto: A. Gorišek

PPC GORENJSKI SEJEM

KUPON

za 50 % popust = 50,00 SLT

pri nakupu 1 vstopnice

za OKTOBRSKI SEJEM v Kranju

do 17. 10. 91

GORENJSKI GLAS

DOBER OKTOBER

Znižanje cen nekaterih izdelkov v Merkurjevih prodajalnah od 7. oktobra do 7. novembra.

za 30% vrtne garniture, motorne in električne kosičnice, garniture DOM-Triso (meter, kotnik, vodna tehnicka,...)

za 20% vrtne mreže, orodja ISKRA-ERO, Swaty - FLEX Black & Decker, Unior, vijaki, okovja Titan in Kovinoplastika, EMO-BIO in garniture.

za 15% Varstroj in Iskra - Varjenje BARVE, LAKI, RAZREDČILA

Znižanje cen velja za takojšnja plačila nad 1.000,00 tolarjev in člane stanovanjskih zadrug. Podrobnejše informacije dobite pri prodajalcih!